

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ERGENLERİN VE BELİREN YETİŞKİNLERİN BAKIŞ AÇISIYLA
FLÖRT ŞİDDETİ**

HAZIRLAYAN

İREM ATASEVER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKARA – 2022

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ERGENLERİN VE BELİREN YETİŞKİNLERİN BAKIŞ AÇISIYLA
FLÖRT ŞİDDETİ**

HAZIRLAYAN

İREM ATASEVER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. FİGEN ÇOK

ANKARA – 2022

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı çerçevesinde İrem Atasever tarafından hazırlanan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 04/07/2022

Tez Adı: Ergenlerin ve Beliren Yetişkinlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti

Tez Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı - Soyadı, Kurumu)

İmza

Doç. Dr. Zeynep HATİPOĞLU SÜMER Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Aylin DEMİRLİ YILDIZ Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Figen ÇOK Başkent Üniversitesi (Tez Danışmanı)

ONAY

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müdürü
Tarih: ... / ... /

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS / DOKTORA TEZ/PROJE ÇALIŞMASI
ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 07/06/2022

Öğrencinin Adı, Soyadı: İrem Atasever

Öğrencinin Numarası: 21910360

Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Prof. Dr. Figen Çok

Tez Başlığı: Ergenlerin ve Beliren Yetişkinlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans/Doktora tez/proje çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 111 sayfalık kısmına ilişkin, 4/06/2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %4'tür. Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç

2. Alıntılar hariç

3. Beş (5) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

“Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını” inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:.....

ONAY

Tarih: 7/06/2022
Prof. Dr. Figen Çok
İmza:

.....
.....

ÖZET

İrem ATASEVER

Ergenlerin ve Beliren Yetişkinlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti

**Başkent Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı**

2022

Bu araştırma ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetine bakış açısını, farkındalıklarını ve görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, yaşları 15 ile 23 arasında değişen 7 lise ve 9 üniversite öğrencisi ile yarı-yapılandırılmış görüşmelerle nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşmeler için bir görüşme formu hazırlanmış ve bir uzman grubunun geri bildirimleriyle düzenlenmiştir. Analiz için bilgisayar destekli nitel veri analizi yazılımlarından MAXQDA (2022) kullanılmıştır. Analizlerde tematik analiz yöntemi benimsenmiştir.

Çalışmanın bulguları gençlerin flört şiddetini tanımlarken “çatışma”, “şiddet davranışları” ve “mağdurun deneyimi” temalarını kullandıklarını ortaya koymuştur. Araştırmada ergenlerin flört şiddeti kavramına aşinalığı kısıtlı bulunmuştur. Bunun yanında, gençlerin flört şiddetine çoğunlukla sosyal ortamlarında şahit olduğu görülmüştür. Gençler, flört şiddetinin nedenlerini ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulüyle açıklarken flört şiddetinin sonuçlarını fiziksel, psikolojik ve ilişkisel olarak değerlendirmişlerdir. Gençlerin flört şiddetinin önlenbilmesine ilişkin önerileri toplumsal farkındalığın artması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların artırılması olmuştur. Ergenler ve beliren yetişkinlerin görüşleri arasındaki farklılıklar incelendiğinde, ergenlerin flört şiddetini bir ilişki problemi olarak değerlendirdiği beliren yetişkinlerinse bunu toplumsal bir sorun olarak ele aldığı ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra, beliren yetişkinlerin flört şiddeti üzerine daha fazla paylaşımda bulunabildiği fark edilmiştir. Genel olarak, beliren yetişkinlerin ergenlere kıyasla konuyla ilgili daha fazla yaşantısı, farkındalığı ve paylaşımı olduğu dikkat çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: flört şiddeti, ergenlik, beliren yetişkinlik, nitel araştırma

ABSTRACT

İrem ATASEVER

Dating Violence from the Perspective of Adolescents and Emerging Adults

**Başkent University
Institute of Educational Sciences
Educational Sciences Major Science
Psychological Counseling and Guidance Master Program**

2022

The present study aims to examine the perspective and awareness of the youth about dating violence. For this reason, semi-structured interviews are conducted with 7 high school and 9 university students aged between 15 and 23. An interview schedule developed with the help of current literature and reviewed by a group of experts. Computer-assisted qualitative data analysis software MAXQDA (2022) was used for the analysis. Thematic analysis was utilized as data analysis method.

The findings of the study suggest that young people defined dating violence based on themes of “conflict”, “violent acts”, and “experiences of the victim”. It was found out that adolescents’ familiarity with the concept of dating violence was found limited. In addition, participants evaluated the risk factors for dating violence as relationship problems, mental health problems, power claim and acceptance of violence. On the other hand, they estimated the consequences of dating violence as physical, psychological and relationship related problems. Opinions about the prevention of dating violence were clustered around increasing awareness of the society, development of awareness programs for schools and empowerment of law enforcement. Overall study shows that while emerging adults evaluated dating violence as a social problem, adolescents discussed it as a relationship problem. Also, emerging adults had more to share about dating violence. It is noticed that comparing to adolescents emerging adults were found having more experience, awareness and opinion about dating violence.

Key Words: dating violence, adolescence, emerging adulthood, qualitative study

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Tanımlar.....	5
BÖLÜM II	7
KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Flört Şiddeti	7
2.1.1. Flört şiddetinin türleri.....	7
2.1.2. Flört şiddetinin nedenleri.....	10
2.1.3. Flört şiddetinin kuramları	11
2.1.4. Flört şiddetinin yaygınlığı	15
2.1.5. Flört şiddetinin sonuçları	18
2.1.6. Flört şiddetinin önlenmesi.....	19
2.2. Flört Şiddetinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi.....	19
2.2.1. Flört şiddetinin incelenmesinde nitel araştırmalar	20
2.3. Ergenlik Döneminde Flört Şiddeti	21
2.4. Türkiye’de Flört Şiddeti Araştırmaları	22
BÖLÜM III	25
YÖNTEM	25

3.1. Araştırma Modeli	25
3.2. Katılımcılar	27
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.3.1. Görüşme formu	28
3.4. Verilerin Toplanması	29
3.5. Verilerin Analizi	30
3.6. Geçerli ve Güvenirlik	33
3.7. Araştırmacının Rolü	34
3.8. Sınırlılıklar	35
BÖLÜM IV	37
BULGULAR VE TARTIŞMA	37
4.1. Bulgular	37
4.1.1. Flört şiddeti farkındalığı	37
4.1.2. Flört şiddetinin nedenleri	44
4.1.3. Flört şiddetinin sonuçları	50
4.1.4. Flört şiddetinin önlenmesi	53
4.1.5. Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddeti	58
4.2. Tartışma	65
4.2.1. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencileri flört şiddetine ilişkin nasıl bir farkındalığa sahiptir?	65
4.2.2. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre romantik ilişkilerde şiddetin nedenleri nelerdir?	69
4.2.3. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre flört şiddeti davranışları ne gibi sonuçlar doğurur?	71
4.2.4. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre flört şiddeti nasıl önlenabilir?	72

4.2.5. Araştırma sorusu: Gelişimsel olarak ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddetine bakış açısında ve flört şiddetine ilişkin farkındalık düzeyinde nasıl değişimler meydana gelmektedir?	74
BÖLÜM V	78
SONUÇ VE ÖNERİLER	78
5.1. Sonuç	78
5.2. Öneriler	79
5.2.1. Araştırmacıları için öneriler	79
5.2.2. Uygulayıcılar ve politika belirleyiciler için öneriler	79
KAYNAKLAR.....	81
EKLER	
EK 1: Tez Önerisi Onayı	
EK 2: Görüşme Formunun İlk Hali	
EK 3: Görüşme Formunun Son Hali	
EK 4: Bilgilendirilmiş Veli Onam Formu	
EK 5: Bilgilendirilmiş Katılımcı Onam Formu	
EK 6: Reşit Olmayan Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Katılımcı Onam Formu	

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Kod sistemi.....	32
Tablo 4.1. Flört şiddetinin tanımı.....	38
Tablo 4.2. Flört şiddeti deneyimi.....	41
Tablo 4.3. Flört şiddetinin nedenleri.....	44
Tablo 4.4. Flört şiddetinin sonuçları.....	50
Tablo 4.5. Flört şiddetinin önlenabilirliği.....	54
Tablo 4.6. Flört şiddetinin önlenmesi.....	54
Tablo 4.7. Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddeti temaları.....	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 3.1. Genel araştırma tasarımı.....	26

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Hayatlarının sonraki aşamalarında daha az güçlükle karşılaşmaları için her gelişim döneminde bireylerin belli kazanımları elde etmeleri beklenmektedir. Gelişim dönemi görevlerinden birisi olan romantik yakınlık kurmak Sullivan’a (1953) göre ergenlik dönemine; Erikson’a (1968) göre genç yetişkinlik dönemine aittir. Kuramlardaki bu farklılığa rağmen romantik ilgilerin ergenlik döneminde başladığını ve genç yetişkinlikte öne çıkan bir konu olduğu söylenebilir. Ergenliğin başlamasıyla aile bağları ve arkadaşlığın ötesinde duygular deneyimlenir. Ergenler hoşlanma, tutku ve cinsel çekim gibi duygu ve durumlarla tanışır (Burling, 2021). Connolly ve McIsaac (2009), ergenlik dönemiyle başlayan romantik ilgilerin gelişimini aşamalandırarak açıklamaktadır. İlk aşamayı ergenliğin erken dönemlerinde gelişen hoşlanmalarla tanımlarken ikinci aşamayı çıkma davranışlarının başlaması ve ilişkileri keşfetmekle ifade etmiştir. Son aşamaysa geç ergenlikte gerçekleşen duygusal bağların daha kuvvetli ve ilişkilerin daha uzun olduğu sevgililikle tanımlanmıştır. Santrock (2019) da benzer şekilde ergenlikte romantik ilgilerin ve davranışların başladığını belirtmekle beraber aşk ve cinsel çekime beliren yetişkinliğin temel konuları arasında yer vermiştir.

Ergenlikle beraber romantik ilişkilerin insanların hayatındaki yeri ve etkisi artmaktadır. Romantik ilişkiler yaş, kültür, tarihsel dönem ve ilişkinin niteliğine göre değişmektedir. Bu nedenle “romantik ilişki” olgusuna ilişkin tanımlamalar farklılaşmaktadır. Collins (2003), romantik ilişkiyi, duygusal yakınlık, cinsel davranış ve beklentiler içeren karşılıklı gönüllü etkileşimler olarak tanımlamaktadır. Romantik ilişkiler Türkçe’de “çıkma”, “flört”, “sevgililik” gibi farklı tanımlamalarla anılmaktadır. Özellikle ergenlik döneminde romantik ilişkiler alanyazında çoğunlukla flört olarak isimlendirilmektedir. Flört, iki taraftan birisi ilişkiyi bitirene veya ilişkinin bağı kuvvetlenene kadar (birlikte yaşama, nişanlanma veya evlenme) devam eden; bireylerin birlikte zaman geçirdiği, etkinliklere katıldığı ve sosyal etkileşimde bulunduğu karşılıklı ilişki olarak tanımlanmaktadır (Straus, 2004). Flört ilişkisi iki kişinin birbirini daha iyi tanıyabilmesi için sinema veya yemek benzeri aktivitelerle birlikte zaman geçirmesi, ortak ilgiler bulunması ve cinsel yakınlaşmalar deneyimlemesi gibi davranışları içermektedir

(Bartoli ve Clark, 2006). Sevgililerle geçirilen zamanın artmasıyla birlikte kurulan bağ da güçlenmektedir.

Sevgililerle geçirilen zamanın ve bireylerin hayatındaki yerinin artmasıyla ergenlik dönemi romantik ilişkilerinin alanyazındaki yeri de artırmıştır. Geçmişte özellikle ergenlik döneminde romantik ilişki yaşamının birey üzerindeki olumsuz etkileri fazlaca araştırılmışken son yıllarda bu araştırmalar olumlu etkileri de vurgulamaya başlamıştır (Collins, 2003). Bunun nedeninin geçmiş yıllarda evlilik öncesi romantik ilişkilerin desteklenmemesi olduğu düşünülebilir. Fakat, bireyin bu konudaki deneyimlerinin hayat kalitesi ve yetişkinlik yaşamı ilişkilerindeki rolünü göz önünde bulundurmak gerekir. Kişilik gelişimi, aile ile ilişkilerde yaşanan değişimler, akranlarla yakınlık, cinsel gelişim, akademik performans ve kariyer seçimi romantik ilişkilerin etki ettiği alanlar arasında yer almaktadır (Furman ve Shaffer, 2003). Bu nedenle ergenlik dönemi romantik deneyimlerinin gelecekteki yaşantılarda belirleyici bir etmen olduğu söylenebilir. Ancak, bu deneyimlerin ergenler arasında çeşitlilik gösterdiği gözlenmektedir. Bazı ergenler birçok romantik ilişkiye dahil olurken bazıları daha az deneyim edinebilir veya hiç edinemeyebilir. Ayrıca, yaşanan ilişkilerin kalitesi ve deneyimin ne kadar olumlu olduğu da çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle, yaşanan ilişkinin psikososyal gelişime ne düzeyde katkı sağlayacağı bireysel deneyimlere göre farklılaşmaktadır (Furman ve Collins, 2009).

Her ne kadar insanların sosyal duygusal gelişimine olumlu pek çok katkısı olsa da romantik ilişkiler aynı zamanda yoğun duygular ve çatışmalarla flört şiddetine zemin hazırlayabilir (Larson, Clore ve Wood, 1999). Flört şiddeti, yakın partner şiddeti türlerinden birisidir ve evlilikte şiddet uygulamanın bir öncüsü olarak kabul edilmektedir (Cornelius ve Resseguie, 2007). Özellikle ergenlik döneminde bireyler, kimlik oluşturma, iletişim ve çatışma çözme becerileri gibi alanlar nedeniyle ilişkilerini yönetmekte güçlük yaşayabilirler. Bu nedenle de çatışmalar içeren ve olumsuz deneyimlere yol açan sağlıklı ilişkiler ortaya çıkabilir. Wolfe ve arkadaşları (2003), yetişkinlere oranla ergenler arasında flört şiddetine daha sık rastlandığını ve mağdurların genellikle 12-18 yaş arasındaki kadınlar olduğunu ortaya koymuştur. Ergenlik yaşlarında maruz kalınan flört şiddeti depresyon, riskli cinsel davranışlar, kaygı bozukluğu, madde kullanımı ve düşük öz saygı gibi bireylerin yaşam kalitesini ve gelecek yaşantılarını büyük ölçüde etkileyen sonuçlar doğurur (Taquette ve Monteiro, 2019). Bunun yanında, bu dönemde yaşanan ilişkilerin, yetişkinlik yaşamında bireylerin çatışmaları ele alma şeklinde, istikrarlı ve doyurucu bir ilişkiye sahip

olmalarındaki önemi göz ardı edilemez (Simpson, Collins ve Salvatore, 2011). Bu dönemde yaşanan romantik ilişkilerdeki şiddet davranışları aynı zamanda şiddetin sürekliliğini de sağlamaktadır. Murray (2019), ergenlikte flört şiddeti mağduru olan bireylerin hayatlarının ilerleyen dönemlerinde romantik ilişkilerinde şiddet davranışları sergilediğini belirtmiştir. Bu nedenle, flört şiddetine ilişkin alanyazın son yıllarda genişlemekte ve uluslararası alanyazın yoğunlukla ergenlik dönemine odaklanıp önleyici çalışmaları desteklemektedir.

Flört şiddeti romantik ilişkilerde sıkça rastlanan ve birey üzerinde yıkıcı etkileri olan bir olgudur. Ulusal ve uluslararası pek çok araştırma flört şiddetine ilişkin çeşitli etmenlere değinmektedir. Tüm bu çalışmalar ışığında bu araştırma, flört şiddetini en sık deneyimleyen gruplar olan lise ve üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik bakış açısını ve farkındalık düzeyini incelemektedir.

1.1. Problem Durumu

Flört şiddetine ilişkin alanyazın son 30 yıldır genişlemekle beraber Türkiye’de son 20 yılda dikkatleri çekmeye başlamış bir konudur. Uluslararası alanyazında flört şiddeti konusunda yapılan çalışmaların büyük bir kısmını ergenlik döneminde flört şiddeti oluşturmaktadır. Bunun nedeni bu yaşlarda romantik ilişki deneyiminin sınırlı olması ve çatışma çözme ve duygu düzenleme gibi becerilerin tam olarak gelişmemiş olması olabilir. Flört şiddeti deneyimlerinden yola çıkarak yapılan çalışmalarda romantik ilişkilerde şiddetin yaygınlığı, nedenleri, türleri ve sonuçları üzerine pek çok farklı bilgi elde edilmiştir. Uluslararası alanyazında yer alan araştırmalar özellikle önleyici çalışmalar yapılması ve bu konuda politikalar geliştirilmesine de ön ayak olmaktadır. Bu araştırmaların ve çalışmaların zenginleşebilmesi için ergenlerin ve beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerin flört şiddetini hangi çerçevede tanımladıkları, konuyla ilgili görüşlerinin neler olduğu ve nasıl bir farkındalık düzeyine sahip oldukları konusunda güncel bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan araştırmalar ve çalışmalar sonrasında gelinen noktayı görmek ve yeni araştırma alanları keşfedebilmek için ergenlerin flört şiddetini nasıl anlamlandırdıklarını incelemek kritiktir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma, ergenler ve beliren yetişkinlerin flört şiddetine yönelik farkındalık ve bakış açılarını incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmanın temel amacı kapsamında, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

1. Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetine ilişkin nasıl bir farkındalığa sahiptir?
 - a. Ergenler ve beliren yetişkinler romantik ilişkilerde hangi davranışları şiddet olarak algılamaktadır?
 - b. Ergenler ve beliren yetişkinler romantik ilişkilerde şiddeti nasıl tanımlamaktadır?
2. Ergenler ve beliren yetişkinlere göre romantik ilişkilerde şiddetin nedenleri nelerdir?
3. Ergenler ve beliren yetişkinlere göre flört şiddeti davranışları ne gibi sonuçlar doğurur?
4. Ergenler ve beliren yetişkinlere göre flört şiddeti nasıl önlenbilir?
5. Gelişimsel olarak ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddetine bakış açısında ve flört şiddetine ilişkin farkındalık düzeyinde nasıl değişimler meydana gelmektedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ergenlik dönemi fiziksel, duygusal ve sosyal değişimlerin öne çıktığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde sosyal ilişkiler kurmak ve yakınlık ihtiyacını karşılamak sağlıklı ilişkiler yürütebilmek açısından kritiktir (Erikson, 1968). Romantik ilişkilerin ön plana çıkması ve öneminin artması da bu dönemde başlamaktadır. Ergenlikte hiç romantik ilişki yaşamamış bireylerin hem ergenlikte hem de yetişkinlik hayatlarında yaşam doyumlarının daha önce ilişki yaşamışlara göre düşük olduğu ve bu bireylerin kendilerini daha yalnız hissettikleri görülmektedir (Avilés, Finn ve Neyer, 2021). Romantik ilişkiler temel bir ihtiyaç olmakla beraber ergenlik dönemi romantik ilişkileri flört şiddeti için risk oluşturmaktadır. Çoğu insan fiziksel ve psikolojik şiddet ile ilk kez ergenlik döneminde romantik ilişkiler aracılığıyla tanışmaktadır (Cry, McDuff ve Wright, 2006). Bu nedenle, ergenlik dönemi flört şiddeti alanyazını gün geçtikçe genişlemektedir.

Romantik ilişkilerde kültürün etkisi göz önünde bulundurulduğunda ulusal ve hatta bölgesel araştırmalar büyük önem kazanmaktadır. Türkiye’de de flört şiddeti üzerine şimdiye kadar pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu konuda yapılan araştırmaların çoğunluğunu nicel araştırmalar oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, yapılan çalışmaların

büyük bir çoğunluğu flört şiddetinin yaygınlığına ve flört şiddeti tutumuna dayanan araştırmalardan oluşmaktadır (Hatipoğlu, 2010; Koçak ve Can, 2019; Yörük Tepe ve Çalık Var, 2021). Bu araştırmalar, alanyazına önemli katkılar sağlamaktadır. Öte yandan, flört şiddetine ilişkin kapsamlı bir bakış açısı kazanmak için ergenlerin flört şiddeti hakkında güncel düşüncelerinin ve farkındalıklarının da incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, Türkiye’de flört şiddetine ilişkin ergenlerin deneyimlerini ve görüşlerini anlayabilmek amacıyla lise öğrencileri ile gerçekleştirilen araştırmalar oldukça sınırlıdır. Ergenlik döneminin yanı sıra romantik ilişki deneyimlerinin arttığı beliren yetişkinlik, flört şiddeti yaşantılarının olduğu bir diğer gelişimsel dönemdir. Şiddetin varlığında kültürün bunu anlamlandırma şeklinin önemi düşünüldüğünde (Garcia-Moreno vd., 2005) Türkiye’de bu gelişimsel dönemlerdeki bireylerin flört şiddetine yönelik bakış açılarının incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu araştırmada, iki gelişim dönemini birlikte ele alınarak flört şiddeti deneyimine bakılmaksızın gençlerin yaşantılarını, gözlemlerini ve bakış açılarını değerlendirmek hedeflenmiştir. Bu anlamda, bu çalışma alanyazındaki araştırmalardan gençlerin sesine kulak vererek farklılaşmaktadır.

1.4. Tanımlar

Cinsel Şiddet: Cinsel şiddet, Ulusal Yakın Partner ve Cinsel Şiddet Anketi (National Intimate Partner and Sexual Violence Survey) tarafından tecavüz, penetrasyon, cinsel zorlama/onay inşası, istenmeyen cinsel dokunuş ve temassız istenmeyen cinsel deneyimler olarak özetlenmiştir (Black, Basile, Breiding, Smith, Walters, Merrick, Chen ve Stevens, 2011).

Flört: Flört iki taraftan birisi ilişkiyi bitirene veya ilişkinin bağı kuvvetlenene kadar (birlikte yaşama, nişanlanma veya evlenme) devam eden; bireylerin birlikte zaman geçirdiği, etkinliklere katıldığı ve sosyal etkileşimde bulunduğu karşılıklı bir ilişkidir (Straus, 2004).

Flört Şiddeti: Flört şiddeti yüz yüze, online veya teknoloji aracılığıyla gerçekleşen fiziksel, cinsel, psikolojik şiddet veya ısrarlı takip (stalk) davranışlarıyla tanımlanmaktadır (Hastalık Kontrol ve Koruma Merkezleri (CDC), 2022).

Fiziksel Şiddet: Fiziksel şiddet, partnere zarar verme amacıyla eşya fırlatmak, vurmak, tekmelemek, yakmak, boğmak, bir silah veya bıçak kullanarak partneri tehdit etmek veya yaralamak davranışlarıyla tanımlanmaktadır (Garcia-Moreno vd., 2006).

Israrlı Takip: Israrlı takip (Stalk) bazı kaynaklarca psikolojik şiddetin altında kendine yer bulsa da CDC tarafından ayrıca ele alınmaktadır. Israrlı takip bireyde kaygı ve korku uyandıran, tekrar eden, istenmeyen ilgi ve iletişim örüntülerini ifade etmektedir (Breiding, Basile, Smith, Black ve Mahendra, 2015)

Psikolojik Şiddet: Psikolojik şiddet duygusal veya sözel şiddet olarak da ele alınmakla beraber dalga geçme, tehdit etme, izole etme, davranışlarını kontrol etme, küçük düşürme, suçlu veya yetersiz hissettirmek gibi davranışlarla tanımlanmaktadır (Krantz ve Garcia-Moreno, 2005).

Şiddet Mağduru: Şiddet davranışlarına (fiziksel, psikolojik, cinsel, siber veya ısrarlı takip) maruz kalan, bu davranışlar sonucunda zarar gören kimsedir (Polat, 2016).

Şiddet Uygulayıcısı: Şiddet davranışları (fiziksel, psikolojik, cinsel, siber veya ısrarlı takip) uygulayan kimsedir (Polat, 2016).

Yakın Partner Şiddeti: Yakın partner şiddeti eski veya hali hazırdaki eş, sevgili, flört veya cinsel partner tarafından uygulanan fiziksel, cinsel şiddet, ısrarlı takip (stalk) veya psikolojik saldırganlık olarak tanımlanmaktadır (Breiding vd., 2015).

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Flört Şiddeti

Flört ilişkileri aracılığıyla birey temelde üç gelişim görevini yerine getirmektedir. Bunlar kimlik oluşturma, yakınlık kurma ve cinsel dürtülerle sağlıklı baş etmektir (Erikson, 1968). Bu ilişkilerdeki olumlu ve olumsuz yaşantılar gelişim görevlerinin tamamlanmasında rol oynamaktadır. Bireye olumsuz deneyimler yaşatan flört ilişkileri flört şiddetini de işaret etmektedir.

Yakın ilişkilerde deneyimlenen zarar verici davranışlar flört içi şiddet, yakın partner şiddeti, sevgili şiddeti, flört şiddeti ve romantik partner şiddeti gibi farklı biçimlerde isimlendirilmektedir. Türkiye’de araştırmaların en çok yoğunlaştığı terimse flört şiddetidir. Alanyazında flört şiddetine ilişkin tanımlamaların kapsamı farklılık göstermektedir. Wolfe, Wekerle, Reitzel-Jaffe ve Lefebvre (1998) flört şiddetini, romantik partner üzerinde kontrol kazanmak için fiziksel, cinsel veya duygusal/psikolojik şiddete başvurmak olarak tanımlamaktadır. Theriot (2008) ise flört şiddetini romantik ilişki içinde kontrol kazanmak için partnere zarar vermek olarak açıklamıştır. Benzer bir şekilde Offenhauer (2015), flört şiddetini romantik ilişkide bireye zarar veren baskı ve kontrol kazanmaya yönelik davranışların sürekliliği olarak tanımlamaktadır. En ayrıntılı tanımsa Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi (CDC) tarafından yapılmıştır. CDC (2022), flört şiddetini yüz yüze, online veya teknoloji aracılığıyla gerçekleşen fiziksel, cinsel, psikolojik şiddet veya ısrarlı takip (stalk) davranışlarıyla tanımlamaktadır.

2.1.1. Flört şiddeti türleri

Flört şiddeti davranışlarının kategorilendirmesinde kaynaklara göre farklılıklar görülmektedir. CDC flört şiddetini fiziksel, cinsel, psikolojik ve ısrarlı takip olarak sınıflandırmaktadır. Fiziksel flört şiddeti davranışları romantik ilişkiler içerisinde itme, tokat atmaktan yumruk, tekme atma, boğma ve yakmaya kadar çeşitlenebilen fiziksel zarar verme niyeti taşıyan her türlü davranışı kapsamaktadır. Bunun yanında, cinsel şiddet istenmeyen dokunuşlardan penetrasyona kadar uzanan zorlamaya dayalı cinsel davranışların tümünü

ifade etmektedir. Psikolojik şiddetse partnere dolaylı olarak zarar vermeyi hedefleyen duygusal veya sosyal manipölasyon davranışlarının tümüdür (Wincentak, Connolly ve Card, 2017). Alanyazında ısrarlı takibin (stalk) tutarlı bir işe vuruk tanımı yer almamaktadır (Chan ve Sheridan, 2020). CDC ise flört ilişkisi içinde bu davranışı kişinin kendisi ve sevdiklerinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan, tekrar eden, istenmeyen ilgi ve rahatsız edici iletişim kurma ısrarı olarak tanımlamıştır. Romantik ilişkilerde şiddet davranışları bu kategoriler altında kendine yer bulsa da daha ayrıntılı açıklanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Fiziksel Şiddet

Flört şiddetine ilişkin araştırmalar yaklaşık 40 yıl öncesine kadar uzansa da uzun bir süre boyunca işe vuruk tanımlamalar büyük ölçüde fiziksel flört şiddetiyle sınırlı kalmıştır (Lewis ve Fremouw, 2001). Fiziksel şiddet en kolay fark edilen şiddet türlerinden birisidir. Fiziksel şiddet, partnere zarar verme amacıyla eşya fırlatmak, vurmak, tekmelemek, yakmak, boğmak, silah veya bıçak kullanarak partneri tehdit etmek veya yaralamak davranışlarıyla tanımlanmaktadır (Garcia-Moreno vd., 2006). Fiziksel şiddet yaralanma ve ölüm gibi sonuçlar doğurabilmekle beraber ruh sağlığına da zarar vermektedir. Fiziksel şiddetin uzun dönem ruh sağlığı etkileri arasında kırılgnalık, kayıp ve ihanet, güvensizlik gibi duygular sebebiyle ortaya çıkan depresyon, kaygı, sosyal izolasyon ve travma sonrası stres bozukluğu yer almaktadır (Goodman, Koss ve Russo, 1993). Fiziksel flört şiddetinin nedenleri üzerine pek çok araştırma yapılmıştır. 37 araştırmayla gerçekleştirilen bir meta analiz çalışmasında fiziksel flört şiddetine maruz kalmanın uygulayıcısı olmayla yakından ilişkili olduğu görölmüştür (Spencer, Toews, Anders ve Emanuels, 2021). Bunun yanında, bu meta analiz çalışmasında şiddetin kabulü, alkol kullanımı, riskli cinsel davranışlar ve depresyonun da fiziksel flört şiddeti uygulamayı açıklayabildiği fark edilmiştir. Bunlardan farklı olarak fiziksel flört şiddetini açıklayan bir diğer noktaysa aile içinde şiddettir (Toplu-Demirtaş ve Aracı-İyiyaydın, 2019). Şiddetin kabulüyle bağlantılı olarak aile içinde fiziksel şiddete şahit olmanın ergenlik döneminde fiziksel flört şiddeti davranışlarıyla ilişkili olduğu görölmüştür.

Psikolojik Şiddet

Psikolojik flört şiddeti çeşitli kaynaklarda sözel şiddet ve duygusal şiddet olarak da değerlendirilmektedir. Murphy ve Hoover (1999) flört ilişkilerindeki psikolojik şiddeti 4 başlık altında kategorilendirmektedir; “Düşmanca geri çekilme (Hostile withdrawal)”, “Üstünlük kurma/Korkutma (Domination/Intimidation)”, “Aşağılama (Denigration)” ve

“Kısıtlama (Restrictive engulfment)”. Partnere soğuk davranma/konuşmama, partneri tehdit etme, partnere hakaret etme ve partneri kendisiyle zaman geçirmedeği için suçlama gibi davranışlar bu kategoriler altında yer almaktadır. Psikolojik şiddetin fiziksel şiddete göre fark edilmesi çok daha zor olmakla beraber psikolojik şiddetin ilişkinin ilerleyen zamanlarında fiziksel şiddete dönüştüğü bilinmektedir (Murphy ve O’Leary, 1989). Psikolojik şiddet davranışları çoğu zaman saldırganca algılanmamaktadır. Bunun nedeniyse bu davranışların doğasının örtük ve manipülatif oluşudur (Breiding vd., 2015).

Teknolojinin yaygın kullanımı her ilişkide olduğu gibi romantik ilişkilerde de teknoloji aracılığı ile iletişim kurma sıklığını artırmıştır. Böylece son on yılda flört şiddetinde yeni bir inceleme alanı olarak “siber flört şiddeti” kavramı ortaya çıkmıştır. Siber flört şiddeti, psikolojik şiddet olarak değerlendirilmekle birlikte, kendine özgün pek çok niteliğe de sahiptir (Zweig, Lachman, Yahner ve Dank, 2014). Teknolojinin romantik ilişkilerdeki yeri incelendiğinde şiddetin varlığı ve kapsamının büyüklüğü fark edilmektedir. Bu amaçla gerçekleştirilen nitel bir çalışmada teknolojinin ilişki kurmak, günlük haberleşme, tartışma, partnerin nerede olduğunu ve ne yaptığını takip etme/kontrol etme, duygusal ve sözel şiddet uygulama, şiddet zamanlarında yardım arama, partnerin kendisine erişimini engelleme ve ayrılık veya şiddet zamanlarından sonra yeniden temas kurmak için kullanıldığı gözlenmiştir (Draucker ve Martsolf, 2010). Duygusal olarak bağ kurmanın yanı sıra son yıllarda teknoloji partnerle cinsel temaslarda bulunma amacıyla da kullanılmaya başlamıştır. Ergenlerle gerçekleştirilen yüksek sayıda katılımcının yer aldığı bir araştırmada siber zorbalık ve cinsel içerikli mesajlaşmanın %5,79 oranında birlikte görüldüğü fark edilmiştir (Machimbarrena vd., 2018). Cinsel içerikli mesajlaşmalar bireyleri zorbalık ve siber zorbalık tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır (Van Ouytsel, Lu, Ponnet, Walrave ve Temple, 2019).

Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, Ulusal Yakın Partner ve Cinsel Şiddet Anketi (National Intimate Partner and Sexual Violence Survey) tarafından tecavüz, penetrasyon, cinsel zorlama/onay inşası, istenmeyen cinsel dokunuş ve temassız istenmeyen cinsel deneyimler olarak özetlenmiştir (Black vd., 2011). Onay cinsel şiddet içinde önemli bir yere sahiptir. Cinsel şiddet davranışları partnerin onayının alınmaması, partnerin onay verebilecek veya reddedecek bir durumda olmaması sonucunda ortaya çıkmaktadır (Breiding vd., 2015). Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği onay inşasını “Kişinin onay vermediği herhangi bir cinsel

davranışta onay almak için kişinin karar verme yetisini manipüle etmek, ısrar, yalan, duygusal tehdit, ikna süreçleri (hediyeler, maddi destek ve ikram), duygusal baskı (kişiyi kendini suçlu hissettirme), kaygıyı azaltma (birliktelik üzerine verilen güvenceler) gibi fiziksel zorlama içermeyen yöntemleri kullanmak.” olarak tanımlamaktadır.

Israrlı Takip

Israrlı takip (Stalk) bazı kaynaklarca psikolojik şiddetin altında kendine yer bulsa da CDC tarafından ayrıca ele alınmaktadır. Israrlı takip bireyde kaygı ve korku uyandıran, tekrar eden, istenmeyen ilgi ve iletişim örüntülerini ifade etmektedir (Breiding vd., 2015). Dijital dünyanın hayatın bir uzantısı haline gelmesiyle beraber ısrarlı takibin bir uzantısı olarak da siber takip (Cyberstalking) ortaya çıkmıştır. Partneri dijital araçlarla takip etmek ve dinlemek, hakkında bilgi toplamak, toplanan bilgilerle partneri korkutmak/tehdit etmek ve istenmediği halde ısrarla iletişime geçmeye çalışmak romantik ilişkide görülebilecek siber takip davranışlarından bazılarıdır (Marcum, Higgins ve Nicholson, 2017).

2.1.2. Flört şiddetinin nedenleri

Son 40 yıldır flört şiddeti hakkında büyüyen alanyazında flört şiddeti davranışlarının nedenleri üzerine pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir. Önleyici çalışmalar geliştirebilmek için çevresel ve kişisel boyutların flört şiddeti ile ilişkisi birçok farklı araştırmanın konusu olmuştur. Örneğin, Foshee, Linder, MacDougall ve Bangdiwala’nın (2001) flört şiddetinin ortaya çıkmasında etkili olabilecek faktörleri inceledikleri boylamsal çalışmalarında arkadaş çevresi, sosyal normlar ve riskli davranışların flört şiddeti davranışları gösterilmesine katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırma, bireyin sosyal çevresinin ve ait olduğu kültürün flört şiddeti davranışları göstermekteki rolünü öne çıkarmıştır. Buna ek olarak, Spencer ve arkadaşları (2021), fiziksel flört şiddetini açıklayan araştırmalar üzerinde yaptıkları meta analiz, çalışmada flört şiddeti davranışları ile en güçlü ilişkinin fiziksel flört şiddeti uygulama ve fiziksel flört şiddeti mağduru olma arasında olduğunu belirtmişlerdir. Fiziksel, psikolojik ve cinsel flört şiddeti için gerçekleştirilen bir başka çalışmada da ilgi çekici sonuçlara ulaşılmıştır. Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer (2022), gerçekleştirdikleri bu çalışmada bir flört şiddeti türüne maruz bırakılmanın veya uygulamanın diğer şiddet türlerine maruz kalma veya uygulama ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Buna göre, flört şiddeti mağduru olan bireylerin romantik ilişkide şiddet uygulayıcısı olma riskleri; uygulayıcı olan bireylerin de mağdur olma riskleri söz konusudur.

Kısacası, romantik ilişkilerde şiddet karşılıklı gerçekleşebilir. Flört şiddetini açıklayan diğer nedenlerden bazıları şiddetin kabulü, depresyon, alkol kullanımı ve riskli cinsel davranışlardır (Spencer vd., 2021). Yapılan araştırmalar flört şiddeti uygulayıcısı olma ve deneyimlemede önemli olan bir diğer noktanın cinsiyet olduğunu göstermektedir. Buna benzer bir şekilde, Duval, Lanning ve Patterson (2020), gerçekleştirdikleri sistematik incelemenin sonucunda flört şiddetinin türü ve yoğunluğu değişse de kadınların flört şiddeti deneyimleme ve uygulamaya eğilimli olduğunu açıklamışlardır. Yalnızca uygulayıcı olma boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamaktadır. Bu iki araştırma flört şiddetinde cinsiyetin belirleyici bir rolü olduğunu ortaya koymaktadır. Gerçekleştirilen bir başka incelemede Dardis, Dixon, Edwards ve Turchik (2015), flört şiddeti davranışları göstermenin nedenlerini ilişkin araştırmalardan elde edilen sonuçları demografik, yaşantısal, kişisel, kişilerarası ve bağlamsal etmenler altında toplamışlardır. Bu inceleme sonucunda, aile içinde şiddete tanık olma, istismar, çocuk suçluluğu, stres, alkol ve madde kullanımı/bağımlılığı, geleneksel cinsiyet rollerine bağlılık, şiddetin kabulü, iki yönlü partner şiddeti, ilişkide güç dinamikleri, problem çözme becerileri ve arkadaş grubu özellikleri her iki cinsiyet için de flört şiddeti davranışlarının nedenlerini açıklamakta anlamlı bulunmuştur.

Özetle, flört şiddeti davranışlarının ortaya çıkmasında pek çok faktörün rolü vardır. Bunlardan birçok araştırmada öne çıkanlar cinsiyet, riskli davranışlar, ailesel veya çevresel olarak şiddete maruz kalma ve sosyal normlardır. Bu faktörler birbirleriyle girdikleri etkileşimlere göre farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu nedenle, gerçekleştirilen çalışmalar özellikle yaşa göre sonuçlarında farklılık göstermektedir.

2.1.3. Flört şiddeti kuramları

Flört şiddetinin ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülen bu etmenlerin yanı sıra flört şiddetini açıklayan pek çok kuram bulunmaktadır. Yukarıda sözü geçen etmenlerin tümü farklı kuramlarla ele alınmaktadır. Flört şiddetini açıklayan başlıca kuramlar Feminist Kuram, Çatışma Kuramı, Sosyal Öğrenme Kuramı ve Bağlanma Kuramıdır. Tüm bu kuramlar öncelikle yakın partner şiddetini açıklamak için kullanılsa da sonrasında flört şiddetine yönelik risk faktörlerini de açıklamak için kullanılmışlardır.

Feminist Kuram

Feminist kuram flört şiddetini ve yakın partner şiddetini, toplumsal olarak kabul edilen maskülenlik düzeyini kazanmak için erkeğin kadın üzerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde güç ve kontrol kullanması olarak açıklamaktadır (Hester ve Donovan, 2009; Dardis vd., 2015). Kısacası, feminist kurama göre romantik ilişkilerde şiddetin temeli ataerkilliktir. Toplumsal cinsiyet rollerince kendisine güç verilen erkekler bu gücü göstermek veya geri kazanmak için çeşitli stratejiler geliştirirler ve bunlardan birisi de şiddettir (Dobash ve Dobash, 1984). Buna paralel olarak, nitel bir araştırma erkelerin yoksunluk ve zayıflık hislerini telafi etmek ve maskülenliğe ulaşmak için şiddete başvurduklarını ortaya koymaktadır (Totten, 2003). Bu anlamda güç ve kontrol kuramıyla feminist kuramın bağlantılı olduğunu söyleyebiliriz. Ancak feminist kuram şiddetin nedenlerine güç ve kontrol isteği dışında da açıklamalar getirmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal öğrenme nedeniyle insanlar küçük yaşta maskülenlik ve feminenlikle tanışarak kadının ve erkeğin göstermesi gereken davranışlar, karakter özellikleri ve toplumdaki yeri üzerine önyargılar edinmektedir (Wienclaw, 2011). Erkeklerin flört şiddeti davranışları toplumsal cinsiyet rollerinden güç alarak, düşmanca cinsel inanışlar (adversarial sexual beliefs), cinsiyetçi kalıp yargılar ve geleneksel cinsiyet rollerine bağlılıkla da ilişkilendirilmektedir (Dardis, 2015). Toplumsal cinsiyet rollerine göre erkeğin daha üstün bir statüye sahip olması, aynı zamanda güç isteğini pekiştirerek şiddetin ortaya çıkmasını tetikleyebilir (Blackstone, 2003).

Erken dönem feminist kuram araştırmacıları şiddeti, erkeğin kadına uyguladığı bir davranış olarak ele alsa da 1990 itibarıyla kadınların kızlarına uyguladıkları şiddet, lezbiyen ilişkilerde yakın partner şiddeti ve kadının kendine uyguladığı şiddet davranışlarını ele alarak kadının uyguladığı şiddeti de araştırmalarına konu etmişlerdir (Code, 2002). Buna rağmen, feminist kuram takipçileri, kadınların erkeklere uyguladığı şiddetin kendini savunma amaçlı olduğunu ve kadınların aksine erkeklerde korkuya neden olmayacağını öne sürmektedir (Wekerle ve Wolfe, 1999). Farklı araştırmalarda geleneksel cinsiyet rollerine ilişkin inanışlar ve tutumlara sahip olan kadınların da flört şiddeti davranışları uyguladıkları ortaya konmuştur (Hester ve Donovan, 2009). Öte yandan, kadınların geleneksel cinsiyet rollerine bağlılığının flört şiddeti mağduru olmalarının da nedenlerinden biri olduğu görülmektedir (Ofraz, Toplu-Demirtaş, Öztürüm ve Fincham, 2022). Stark (2010), flört şiddetini her iki cinsiyet de ilişkilerinde uygulasa bile bu davranışların mağdur kadınlar

üzerinde ruhsal ve fiziksel olarak daha büyük zarara yol açtığını belirtmektedir. Mesela, yumruk atan bir kadın ile yumruk atan bir erkeğin farklı düzeylerde fiziksel zarara neden olması gibi. Ancak bu durum kadınların erkeklere uyguladığı şiddeti daha kabul edilebilir bir pozisyona sokarak erkeklerin alabileceği zararı artırmaktadır (O'Keefe, 1997).

Feminist kuram yakın partner şiddetini açıklamakta başvurulan güçlü kuramlardan birisi olsa da bireysel (alkol ve madde kullanımı) ve ilişkisel (çatışma çözme becerileri) etmenleri açıklamakta sınırlılıkları mevcuttur. Bu nedenle flört şiddetini açıklamakta da tek başına yeterli değildir.

Çatışma/Güç Kuramı (Conflict Theory)

Feminist kuramla bağlantılı olarak çatışma kuramı, bireyin ilişkide güçsüz olması veya kendini güçsüz algılaması durumunda (gelir, eğitim veya sosyal statü gibi) şiddeti güç kazanmak veya var olan gücü korumak için kullanabileceğini öne sürmektedir (Straus, 1979; Hornung, McCullough ve Sugimoto, 1981). Feminist kuramdan farklı olarak güç kuramı şiddetin uygulayıcısının iki cinsiyetten de bireyler olabileceğini ifade etmektedir. Straus (2008), cinsel şiddet dışında tüm flört şiddeti türlerinin iki yönlü olarak gerçekleşebileceğini belirtmiştir.

Çatışma kuramına göre, aile içinde yaşanan çatışmalarla baş etmenin yolu olarak insanlar sağlıklı stratejilerdense şiddeti tercih etmeye eğilimlidir (Straus, 1979). İlişkide güç ve flört şiddeti kapsamında yapılan araştırmalarda, ilişkilerinde algıladıkları gücü yeterli bulmayan bireylerin hem fiziksel hem psikolojik şiddet uygulayabildiği görülmüştür (Ronfeldt, Kimerling ve Arias, 1998; Kaura ve Allen, 2004; Toplu-Demirtaş ve Fincham, 2020).

Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Kuramı Bandura (1971) tarafından ortaya atılmış ve pek çok farklı alanda kendine yer bulmuştur. Yakın partner şiddeti ve dolayısıyla flört şiddetini açıklamak için de kullanılan Sosyal Öğrenme Kuramı, davranışların ve bu davranışların getirdiği sonuçların gözlemlenerek öğrenildiğini öne sürmektedir (Bandura, 1971). Bu tanıma göre Sosyal Öğrenme Kuramı şiddetin öğrenildiğini öne sürmektedir. Kuram, aile içinde şiddete tanık olan veya deneyimleyen bireylerin ileriki yaşlarda ilişkilerinde agresif davranışlar sergilemeye veya şiddet davranışları göstermeye yatkın olduğunu öne sürmektedir (Bandura,

1978). Ailesinde saldırgan davranışların ve şiddetin kullanan kişi için olumlu sonuçlar doğurduğunu gözlemleyen çocuklar şiddeti bir problem çözme stratejisi olarak benimseyebilirler (O'Keefe ve Treister, 1998). Kurama göre şiddetin aktarılmasının yollarından bir diğeri de bu gözlemlere bağlı olarak gelişen inançlardır. Şiddete tanık olmak veya deneyimlemek, bireylerde şiddetin kabulünü ve cinsiyetçi inançları artırarak yetişkinlikte kurdukları ilişkilerde saldırgan davranışlara ve şiddet göstermelerine yol açmaktadır (O'Keefe, 1998). Şiddetin kuşaklar arasındaki aktarımı flört şiddetini aydınlatmak için kullanılan açıklamalardan birisidir (Follette ve Alexander, 1992; Stith ve Farley, 1993; Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2021). Buna karşın, şiddete tanık olmuş veya deneyimlemiş her çocuğun yetişkinlikte şiddete eğilimli olduğu söylenemez.

Flört şiddetini Sosyal Öğrenme Kuramı açısından açıklarken şiddet türleri de ele alınmıştır. Toplu-Demirtaş ve Aracı-İyiyaydın (2021), ailede fiziksel şiddete tanık olmanın fiziksel flört şiddeti davranışı uygulama ile arasındaki ilişkiyi incelerken Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer (2021), aile içindeki psikolojik şiddet davranışlarının psikolojik flört şiddeti davranışlarının ortaya çıkmasındaki rolünü değerlendirmiş ve anlamlı sonuçlara ulaşmışlardır. Siber flört şiddetini Sosyal Öğrenme Kuramı çerçevesinde açıklayan Ouytsel, Ponnet ve Walrave (2020) dijital kontrol davranışları ve aile içindeki kontrolcü davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Karşılaşılan araştırmalar sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde ailenin rolüne odaklansa da Bandura'ya (1986) göre davranışlar çevresel, bilişsel ve davranışsal süreçlerin tümünün sonunda meydana gelmektedir. Yani bir davranış sosyal normlar, tutumlar ve deneyim gibi etmenler sonucunda öğrenilir. Sadece ailenin davranışları ve tutumları öğrenilen davranışı açıklamak için yeterli değildir.

Bağlanma Kuramı

Bowlby (1969), bebeklerin sosyal ve duygusal gelişimleri için bakım veren kişiyle güvenli bir ilişki kurmaya ihtiyacı olduğunu belirterek bağlanma kuramını ortaya koymuştur. Bağlanma kuramı erken çocukluk döneminde bakım veren kişiyle ilişkilerin bireyin ruh sağlığı ve gelecekteki ilişkilerini şekillendirmede önemli bir rolü olduğunu öne sürmekle beraber güvenli ve güvensiz bağlanma olarak bağlanma stillerini kategorilendirmiştir. Bağlanma stilleri yakın ilişkileri baz alarak bireylerin duyguları yönetme ve bilgi işleme yöntemlerine gelişimsel olarak şekil verir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bowlby (1977), erken dönem deneyimlerin olumlu olması halinde bireyin gelecekteki ilişkilerinde güvenli bağlanacağını; bu deneyimlerin olumsuz olması halinde gelecekteki

ilişkilerde olumsuz bağlanacağını belirtmektedir. Bartholomew ve Horowitz (1991), yetişkinlerin bağlanma stillerini dörtlü bir modele göre kategorilendirmiştir ve bunları güvenli, saplantılı (preoccupied), kayıtsız (dismissing) ve korkulu bağlanma olarak isimlendirmiştir.

Bağlanma stillerinin insan yaşamındaki etki alanlarından en büyüklerinden birisi de romantik ilişkilerdir (Lopez, Gover, Leskela, Sauer, Schirmer ve Wyssmann, 1997; Feeney, 2004). Güvensiz bağlanan bireylerin yakın partner şiddeti davranışlarına ilişkin pek çok araştırma yapılmıştır ve bu yönde tutarlı sonuçlara ulaşılmıştır (Dutton ve White, 2012). Dutton (1995), güvensiz bağlanan bireylerin kaybetme ve reddedilme korkusuyla romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yöneliyor olabileceğini belirtmiştir. Aracı-İyiaydın, Toplu-Demirtaş, Açabozan-Kayabol ve Fincham (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ruminasyon ve kıskançlık üzerinden kaygılı bağlanan bireylerin psikolojik ve siber flört şiddeti uyguladığı ortaya konmuştur. Kaygılı bağlanma yalnızca flört şiddeti davranışlarının uygulayıcısı olmak değil aynı zamanda mağduru olmakla da ilişkili bulunmuştur (Bonache, Gonzalez-Mendez ve Krahé, 2017). Ancak bağlanma kuramı yakın partner şiddetini açıklamak konusunda güvenli bağlanan bireylerin uyguladığı şiddeti ve bireysel, çevresel ve kültürel etmenleri göz ardı ettiği için eleştirilmektedir (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008).

Özetle, flört şiddetini açıklamak için kullanılan temel kuramlar feminist kuram, çatışma kuramı, sosyal öğrenme kuramı ve bağlanma kuramıdır. Bu kuramların her biri temelde yakın partner şiddetini açıklamak için kullanılmakla birlikte zamanla flört şiddeti için de pek çok çalışmada yer almışlardır. Bir kuramın tek başına flört şiddetini açıklamasının güç olduğu görülmektedir. Her bir kuramın flört şiddetini farklı yönleriyle açıkladığı ve sınırlılıklara sahip olduğu görülmektedir.

2.1.4. Flört şiddetinin yaygınlığı

Flört şiddetinin yaygınlığını demografik bilgiler üzerinden inceleyen pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların bir kısmı akademik çalışmalarla yürütülürken şiddet önleme platformları ve devlet kurumları tarafından da gerçekleştirilen geniş katımlı tarama çalışmalarına sıkça rastlanmaktadır. Bu araştırmalardan birisi olan CDC'nin Gençlerin Riskli Davranışları ve Ulusal Yakın Partner ve Cinsel Şiddet Anketinin bulgularına göre (Youth Risk Behavior Survey and the National Intimate Partner and Sexual Violence Survey) kadınların %25'i erkeklerinse %10'u hayatında en az bir kere fiziksel, cinsel şiddet

veya ısrarlı takip davranışlarından biriyle karşılaşmaktadır (Smith vd., 2018). Geniş katılımcı kitlesi olan başka bir araştırmadaysa dünya çapında farklı kıtalardan 31 farklı üniversitenin katıldığı bir tarama gerçekleştirilmiştir. Ortalama olarak katılımcıların %29'unun son bir yıl içerisinde romantik ilişkisinde fiziksel şiddete maruz kaldığını; %7'sininse son bir yıl içerisinde sevgilisine fiziksel şiddet uyguladığını ifade etmiştir (Straus, 2004). Alan yazınında flört şiddetinin yaygınlığının çoğunlukla üniversite ve lise öğrencileri ile çalışıldığı görülmüştür. Bunun nedeni, yetişkinliğe geçiş aşamasında yalnızca şiddetin mağduru değil uygulayıcısı olma potansiyelinin de artmasıdır (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008). Arriga ve Foshee (2004) 8 ve 9. Sınıf öğrencileriyle 6 ay boyunca sürdürdükleri boylamsal çalışmalarında flört şiddetine maruz kaldığını bildiren öğrencilerin oranının %36'dan %48'e yükseldiğini; flört şiddetini uyguladığını bildiren öğrencilerin oranınsa %20'den %32'ye çıktığını gözlemlemişlerdir. Bu çalışmaya göre, müdahale edilmediğinde şiddet uygulama oranlarının yaşla birlikte arttığı söylenebilir. Sadece fiziksel şiddet incelendiğinde bile lise öğrencileri için romantik ilişkileri içerisinde fiziksel şiddete maruz kalma oranlarının %20 ile %38 arasında değiştiği görülmektedir (Feiring, Deblinger, Hoch-Espada ve Haworth, 2002).

Geçmişte yapılan çalışmaların ilişkileri heteroseksüel ilişkiler olarak ele aldığı veya araştırmaların cinsel azınlıkları odak noktasına almadığı gözlenmektedir. Son yıllarda cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dönük araştırmaların artmasıyla bu alanda da flört şiddetinin yaygınlığına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu konuda dikkat çeken eski araştırmalardan birisi Freedner, Freed, Yang ve Austin (2002), tarafından 521 ergenle gerçekleştirilen anket çalışmasının sonuçları cinsel azınlığa dahil olan ergenlerin heteroseksüel ergenlerle genel olarak benzer sıklıkta flört şiddetine maruz kaldığını göstermekle beraber biseksüel erkeklerin flört şiddetinin herhangi bir türüne maruz kalma oranının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Son yıllarda gerçekleştirilen araştırmalardaysa cinsel azınlıktaki bireylerin heteroseksüellere göre flört şiddeti bildirme oranlarının ve yaşanan şiddetin yoğunluğunun fazla olduğu (Luo, Stone ve Tharp, 2014; Reuter, Sharp ve Temple, 2015) bununla beraber biseksüel bireylerin ilişkilerinde şiddetin herhangi bir türüne maruz kalma açısından risk altında olduğu fark edilmiştir (Reuter vd., 2015). Biseksüellerin daha fazla şiddete maruz kalması hem çoğunluk tarafından (heteroseksüeller) hem de azınlık (lezbiyen ve gayler) tarafından kabul görmemeleriyle ilişkilendirilmektedir. Türkiye'de LGB+ bireylerle gerçekleştirilen bir çalışmadaysa psikolojik flört şiddetide %88 uygulama ve

%87,8 maruz kalma oranlarıyla oldukça yüksek yaygınlık oranları ortaya konmuştur (Mercan, 2021).

Flört şiddetinin görülme biçimlerine göre yaygınlığına bakıldığında en çok psikolojik şiddetin yetkililere bildirildiği bunu fiziksel şiddetin takip ettiği ve en az bildirilen şiddet türününse cinsel şiddet olduğu görülmektedir (Offenhauer, 2015). Flört şiddeti görülme biçiminin cinsiyetler arasındaki farklılıkları incelendiğinde kadınların daha çok fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı; erkeklerinse daha çok psikolojik şiddete uğradığı görülmektedir (Koçak ve Can, 2019). Bu araştırmaya paralel olarak, 113 araştırmayla gerçekleştirilen bir sistematik incelemedeyse flört şiddetinin yaygınlığı araştırma bulgularında büyük farklılıklar gösterse de kadınların psikolojik şiddeti daha çok uyguladığı erkeklerinse daha çok cinsel şiddet uyguladığını ortaya koymuştur (Rubio-Garay, López-González, Carrasco ve Amor, 2017). Bu iki araştırma sonucu şiddetin güçle bağlantısını düşündürmektedir. İlişkide sahip olduğu gücü yeterli bulmayan bireylerin fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet uygulama oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir (Toplu-Demirtaş ve Fincham, 2020). Fiziksel olarak daha güçlü olan erkeklerin bedensel zorlama yoluyla, fiziksel gücü bulamayan kadınlarinsa psikolojik zorlamayla güç elde etmeye çalıştığını düşünebiliriz. Son olarak Toplu-Demirtaş ve Fincham (2020) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri bir çalışmada flört ilişkilerinde kadınların %43'ü erkeklerin %35'i fiziksel şiddet uyguladığını, kadınların %25'i erkeklerin %42'isi cinsel şiddet uyguladığını ve kadınların %80'i erkeklerinse %75'i psikolojik şiddet uyguladığını bildirmiştir. Küçük yaramalar da fiziksel şiddet araştırmalarına dahil edildiğinde pek çok araştırmada kadınların erkeklere oranla daha fazla fiziksel şiddete başvurduğu görülmektedir (Oyarzún, Pereda ve Guiler, 2021). Erkeklerin daha çok fiziksel şiddet uyguladığına ilişkin genel kanının şiddetin yoğunluğuyla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Kadınların daha çok şiddet uyguladığı ortaya konsa da erkeklerin verdiği zarar daha yüksektir. Flört şiddetini cinsiyet ile ilişkisini inceleyen bu araştırmaların vurguladığı en önemli nokta şiddetin iki yönlü olduğudur. Flört ilişkilerinde tek taraflı ve iki yönlü şiddeti inceleyen Gray ve Foshee'nin (1997), flört şiddetine maruz kalmış bireylerle gerçekleştirdikleri çalışmalarında katılımcıların %66'sı şiddetin karşılıklı olduğunu bildirmiştir. Şiddetin karşılıklı olduğunu bildiren katılımcıların ilişkilerinin daha fazla şiddet davranışı içerdiği ortaya konmuştur. Araştırmalar hem kadınların hem de erkeklerin benzer oranlarda flört şiddeti mağduru olabildiğine işaret etmektedir. Şimdiye kadar flört şiddetinin yaygınlığını tespit etmeyi hedefleyen araştırmalarda görüldüğü üzeri tutarlı bir sonuç elde etmek güç olmuştur. Flört

şiddetini türlerine, cinsiyete, uygulayıcı ve mağdur olmaya göre yaygınlığını değerlendiren 34 araştırmayı ele alan bir sistematik incelemede araştırmaların bulguları arasında en az %20 oranında bir fark tespit edilmiştir (Tomaszewska ve Schuster, 2021). Bunun nedeninin, araştırmaların farklı yaş gruplarıyla çalışması veya farklı ölçme araçları kullanması olduğu düşünülmektedir.

2.1.5. Flört şiddetinin sonuçları

Şiddetin insanlar için fiziksel sağlık ve ruh sağlığı açısından yıkıcı etkileri olduğu bilinmektedir (Coker, Smith, Bethea, King ve McKeown, 2000). Flört şiddetinin gençler için yol açtıklarına bakıldığında bu yıkıcı etkiler netlik kazanmaktadır. Araştırmalar flört şiddeti mağduru olan gençler için akademik performans düşüşü, düşük öz saygı, yüksek kaygı, depresyon, madde kullanımı ve intihar riskinden söz etmektedir (Banyard ve Cross, 2008; Foshee, Reyes, Gottfredson, Chang ve Ennett, 2013; Taquette ve Monteiro, 2019). Flört şiddetinin özellikle ergenler üzerindeki sonuçları üzerine gün geçtikçe daha çok araştırma yapılmakta ve bu toplumsal soruna dikkat çekilmektedir. 2203 10.sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilen bir araştırmada, fiziksel ve sözel flört şiddeti mağduru kadınların erkeklere ve yalnızca sözel fiziksel şiddetine maruz kalanlara oranlara daha fazla depresif semptom gösterdiği, alkol, uyuşturucu ve sigara kullanımına daha yatkın olduğu fark edilmiştir (Haynie vd., 2013). Bu araştırma flört şiddetinin sonuçlarından kadınların daha fazla etkilendiğini ortaya koymaktadır. Boylamsal olarak yürütülen bir başka çalışmayla flört şiddetine maruz kalan bireylerin riskli cinsel davranışlar, yeme bozukluğu ve yetişkin yaşamında yakın partner şiddetine maruz kalma risklerine yatkın olduğu gözlemlenmiştir (Exner-Cortens, Eckenrode ve Rothman, 2013). Bu risklerin yanı sıra flört şiddetine maruz kalan bireylerin gelecekteki ilişkilerinde uygulayıcı olabildikleri görülmüştür (Murray, 2019). Yetişkin ilişkilerindeki şiddet, istismar ve aile içi şiddet davranışları ergenlikte romantik ilişkilerde kendisini göstermeye başlamaktadır (Lichter ve McCloskey, 2004). Evliliklerinde şiddet uygulayan bireylerin benzer davranışları ergenlik yıllarındaki sevgililerine göstermiş olduğu keşfedilmiştir. Flört şiddetine maruz kalan bireylerin şiddet uygulayıcısı olma ihtimali ve yakın partner şiddetine maruz kalma riskinin gelecekteki ilişkilerinin kalitesini veya ilişkiden alınan doyumu düşürebileceği düşünüldüğünde flört şiddetinin bireylerin gelecekteki ilişkileri üzerinde etkin bir rolü olduğu söylenebilir.

2.1.6. Flört şiddetinin önlenmesi

Evlilikte şiddetin habercilerinden birisi olan “ergenlik döneminde flört şiddeti içeren ilişkilerin” önlenmesi için bazı çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda yurtdışında lise ve ortaokul öğrencileriyle çoğunlukla okul bazlı programlar geliştirilmekte (Safe Dates, Youth Relationship Project, Love U2 gibi), bu programlarda toplumsal cinsiyet, flört şiddeti, sosyal beceriler, temel ilişki kurma ve bitirme becerileri gibi konulara değinilmektedir. Okul bazlı program uygulamaları aynı anda daha fazla kişiye ulaşma ve uzun döneme yayıldığına ayrıntılı bir şekilde konuyu ele alma fırsatı tanımaktadır (Temple, Le, Muir, Goforth ve McElhany, 2013). Okul bazlı programların etkililiğine ilişkin yapılan araştırmaların sonuçları incelendiğinde katılımcıların bilgi düzeyini ve flört şiddeti tutumlarını olumlu anlamda değiştirdiği ancak bu durumun davranış değişikliğine yansımadağı fark edilmiştir (Lee ve Wong, 2022). Bu nedenle, flört şiddetinin önüne geçebilmek için okul bazlı programlar dışında önlemlere de ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye’de ise derneklerin (Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği), okulların ve üniversitelerin gerçekleştirdiği koruyucu ve önleyici programlara rastlanmaktadır. Ancak bu çalışmaların yaygınlık kazanamadığı, etkililiğine ilişkin incelemelerin sınırlı kaldığı ve konuya yeterince dikkat çekilemediği söylenebilir.

2.2. Flört Şiddetinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi

Flört şiddetinin ölçümü için günümüze kadar pek çok envanter geliştirilmiştir. Smith ve arkadaşları (2015), flört şiddeti için geliştirilen ölçme araçlarının araştırmalarda kullanımını inceledikleri çalışmalarında en çok kullanılan ölçme araçlarının Revised Conflict Tactic Scale (Straus, Hamby, Boney-McCoy ve Sugarman, 1996), Safe Dates Scale (Foshee vd., 1996) ve Conflict in Adolescent Dating Relationship Inventory (Wolfe vd., 2001) olduğunu ortaya koymuşlardır. Revised Conflict Tactic Scale Türkçe’ye Turhan, Güraksın ve İnandı (2006) tarafından çevrilip temel psikometrik ölçümleri evli kadınlar arasında yapılmıştır ve şimdiye kadar Türkiye’de pek çok araştırmada kullanılmıştır (Toplu-Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer ve White, 2013). Bunun yanında, Türkiye’de flört şiddeti ölçümüne ilişkin geliştirme ve uyarlama çalışmalarına bakıldığında çoğunlukla flört şiddeti tutumuna yönelik araçlarla karşılaşmaktadır. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (Terzioğlu vd., 2016) ve Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri (Yumuşak ve Şahin, 2014) bunlardan

bazılarıdır. Bunların dışında günümüze en yakın tarihte Toplu-Demirtaş, Öztemur ve Fincham (2020) Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeğini geliştirmişler. Türkiye’de geliştirilen veya uyarlanan bu ölçeklerden hiçbirisinin davranışsal boyutlara değinmiyor oluşu dikkat çekicidir. Geliştirilen tüm ölçme araçlarına rağmen flört şiddetinin yaygınlığına ilişkin aynı kültürdeki araştırmalarda bile cinsiyet ve şiddetin türü açısından tutarlı bir sonuç elde etmenin güç olduğu görülmektedir (Tomaszewska ve Schuster, 2021). Bulguların, araştırmanın şiddeti tanımlama şekli ve ölçme araçlarının farklılığına göre değişiklik gösterdiği düşünülebilir.

2.2.1. Flört şiddetinin incelenmesinde nitel araştırmalar

Flört şiddetini açıklamak, nedenlerini, sonuçlarını ve yaygınlığını değerlendirmek üzere günümüze kadar pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir. Alanyazın incelendiğinde flört şiddetini araştırmak için çeşitli yöntemler benimsediği görülmektedir. Bu çalışmanın benimsediği yöntem dolayısıyla konuya ilişkin nitel araştırmaları ayrıca incelemek de önemli görülmektedir.

Ulusal ve uluslararası alanyazında yakın partner şiddeti ve flört şiddetinin farklı boyutlarını incelemiş çeşitli nitel araştırmalara rastlanmaktadır. Lehrner ve Allen (2018), üniversite öğrencisi kadınlarla gerçekleştirdikleri çalışmalarında flört şiddetini betimlemede cinsiyetin rolünü incelemişlerdir. Bu araştırmada flört şiddeti olarak fiziksel olarak saldırgan davranışlar ele alınmıştır ve yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda ulaşılan temaların erkeklerin uyguladığı şiddetin kabul edilemez ve kadınların uyguladığı şiddetin “daha az ciddi (less serious)” olduğu üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu araştırmaya göre izleyiciler için de gösterilen davranışın şiddet olarak yorumlanıp yorumlanmamasında uygulayıcısının cinsiyeti önemli bir etmendir. Öne çıkan bir diğer çalışmada Taylor, Calkins, Xia ve Dalla (2021), ergenlerin flört şiddetine ilişkin görüşlerini ve kullandığı dili incelemiş, fenomenolojik deseni benimseyerek lise öğrencileri ile odak grup görüşmeleri gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya göre ergenlerin flört şiddetini tanımlama şeklinde cinsiyetler arasında bir fark gözlenmiştir. Erkek katılımcılar flört şiddetini uygulayıcı, davranış ve davranışın fiziksel sonuçlarıyla ele alırken kadın katılımcılar flört şiddetini mağdur ve mağdurun duygularıyla açıklamışlardır. Taylor ve ekip arkadaşları (2021), ergenlerin flört şiddetine genel bir tanımlama yapmadığını bunun yerine davranışlar üzerinden şiddeti tanımladıklarını ifade etmişlerdir. Türkiye’de de flört şiddetini nitel olarak inceleyen araştırmalara rastlanmakta ve bu araştırmaların özellikle son yıllarda

arttığı gözlemlenmektedir. Eslek, Kızıltepe ve Irmak (2021), üniversite öğrencilerinin flört şiddeti üzerine görüşlerini incelemek için odak grup görüşmeleri gerçekleştirdikleri nitel çalışmalarında Taylor ve arkadaşlarının (2021) araştırmalarında da gözlemlediği gibi katılımcıların flört şiddetini tanımlamakta zorlandığını ve davranışlarla ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmanın sonucunda katılımcıların flört şiddetini çoğunlukla duygusal şiddetle açıkladıkları fark edilmiştir. Türkiye flört şiddeti alanyazınında öne çıkan bir diğer nitel araştırmaysa Üstünel'in (2021) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmadır. Üstünel (2021) üniversite öğrencileriyle yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirerek genç bireylerin flört şiddetini nasıl anlamlandırdıkları ve deneyimlediklerini araştırmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda kontrol, geleneksel toplumsal cinsiyet normları sonucu ortaya çıkan flört şiddeti, kadının suçu olarak flört şiddeti ve flört şiddetine bağlı sosyal yaşam olarak isimlendirilen dört tema ortaya çıkmıştır.

Sözü geçen ulusal ve uluslararası araştırmalar flört şiddetini nitel olarak ele alırken yarı-yapılandırılmış görüşmeleri odak grupla veya bireysel görüşmelerle gerçekleştirmişlerdir. Tüm bu araştırmaların ulaştıkları ortak nokta, flört şiddetinin tanımlamakta genç bireylerin zorlandığı ve şiddeti davranışlarla tanımlayabildikleri olmuştur.

2.3. Ergenlik Döneminde Flört Şiddeti

Ergenlik döneminde, ilişki yeterliliğinin kazanılmamış olmasına ve ergen benmerkezliliğine bağlı olarak romantik ilişkilerde olumsuz etkileşimler, kıskançlık ve kontrol gibi ilişkisel öğelere genç yetişkinlikteki romantik ilişkilere göre daha sık rastlanmaktadır (Lantagne ve Furman, 2017). Benmerkezlilik ergenin ilişkide daha bencil olmasına ve kişisel yararını göz etmesine neden olur. Bu durum ergenlikte ilişkilerde çatışmalar yaşanmasının nedenlerinden birisi olabilir. Ergenlik döneminde bireyler, gelişmekte olan kimlik, iletişim ve çatışma çözme becerileri gibi alanlar (Steinberg, 2017) nedeniyle ilişkilerini yönetmekte güçlük yaşayabilirler. Bu nedenle de çatışmalar içeren ve flört şiddetine yol açabilecek ilişkiler ortaya çıkmaktadır. Wincentak, Connolly ve Card (2017) flört şiddetinin ergenler arasındaki yaygınlığına ilişkin araştırmaları incelediklerinde fiziksel flört şiddetinin ortalama olarak %20 ve cinsel flört şiddetinin ortalama olarak %9 oranlarında ergenler arasında görüldüğü sonucuna ulaşmışlardır. Psikolojik şiddetinse daha yüksek oranlarda ortaya çıktığı görülmektedir. 567 lise öğrencisi ile gerçekleştirilen bir çalışmada katılımcıların %96,3'ü romantik ilişkilerinde psikolojik şiddet davranışları

gösterdiğini bildirirken %95,4'ü bu tür davranışlara romantik ilişkilerinde maruz kaldığını belirtmiştir (Fernández-Fuertes ve Fuertes, 2010). Ergenlik döneminde özellikle psikolojik şiddet oranlarının yüksek olması daha önce söz edildiği gibi ergenlerin iletişim ve çatışma çözme becerilerinin düşük olması nedeniyle olabileceği gibi bu davranışların şiddet oluşunun farkında olmamalarıyla da ilişkili olabilir.

Ergenlerin baş etme becerileri henüz gelişmekte olduğu için karşılaştıkları problemlerin çözümlerini her zaman doğru noktalarda aramayabilirler. Örneğin, flört şiddetine maruz kalan ergenlerin büyük bir kısmı arkadaşlarından yardım istemektedir (Bundock, Chan ve Hewitt, 2020). Bu yardım sosyal destek için güçlendirici olsa da arkadaşların flört şiddeti gibi bir problemi çözmekte bir uzman, yetişkin veya aile bireyi kadar başarılı olmaları beklenemez. Bu nedenlerden dolayı ergenlerin bu süreçlerde gördüğü zarar yetişkinlere göre daha büyük olabilir. Ergenlik döneminde flört şiddetine maruz kalan bireyler genç yetişkinlikte alkol ve madde bağımlılığı, depresyon, kendine zarar verme düşünceleri ve tekrar şiddete maruz kalma gibi sonuçlarla karşılaşmaktadır (Exner-Cortens, Eckenrode ve Rothman, 2013). Tüm bu sonuçların yanında flört şiddetine maruz kalmanın kızlar için ileride şiddetin uygulayıcısı olmayı (Cano, Avery-Leaf, Cascardi ve O'Leary, 1998) ve erkekler için geçmişteki ilişkilerde flört şiddeti uygulamanın ileride de şiddet kullanımını tahmin ettiği (Chase, Treboux ve O'Leary, 2002) bilinmektedir. Bu nedenle ergenlik dönemi flört şiddetini önlemek, ortaya çıkabilecek sonuçların önüne geçmek, şiddetin gelecekteki ilişkilere yansımalarını ve devamını engellemek için kritik bir dönemdir.

2.4. Türkiye’de Flört Şiddeti Araştırmaları

Türkiye alanyazınında “flört şiddeti” başlığa altında rastlanan ilk çalışma 2002 tarihli (Özcebe vd., 2002). Son yirmi yıldır ulusal araştırmalar tarafından da tartışılmaya başlayan flört şiddeti ülkemizde çoğunlukla yaygınlık ve tutum boyutlarında çalışılırken flört şiddetini açıklamaya yönelik araştırmalara da rastlanmaktadır. Sınırlılıklar nedeniyle bu şekilde yürütülen araştırmalar flört şiddetini açıklamakta yeterli olmamaktadır. Flört şiddeti üzerinde rolü olduğu bilinen yaş ve eğitim düzeyi gibi faktörler Türkiye gibi çeşitlilikleri yüksek bir ülkede şiddet gibi kültürel bağlama sıkı sıkıya bağlı bir kavramı açıklamak için en çok ihtiyaç duyulan boyutlardan bazılarıdır. Tüm sınırlılıklara rağmen Türkiye’de flört şiddeti üzerine büyüyen bir alanyazın söz konusudur.

Hatipoğlu'nun (2010) 400 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmasında katılımcıların %94'ünün önceki ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldığını ve flört ilişkisi olan katılımcıların ise %100'ü şimdiki ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında Hacettepe Üniversitesinde gerçekleştirilen bir araştırmada ise katılımcıların %28'inin önceki ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldığı bulunmuştur (Aslan vd., 2008). İki yıl arayla yapılan bu çalışmalarda oranların bu kadar farklı olması katılımcıların flört şiddeti davranışlarına yönelik algılarıyla ilişkilendirilebilir. Mesela, kıskançlığı bir sevgi ifadesi olarak gören bireylerin bunu psikolojik şiddet olarak isimlendirmesi beklenemez. Lise öğrencileri ile yürütülen nadir çalışmalardan birisi olan Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinin İstanbul'daki liselerde eğitim gören 3153 öğrenci ile gerçekleştirmiş olduğu anket çalışmasında ilişkilerde sınır koyma ve kıskançlıkla ilgili maddelere katılımcıların çoğunluğu "emin değilim" cevabı vermiştir. Bu durum ergenlerin bu konulardaki deneyimsizliğine işaret etmektedir. Ergenlerin flört şiddeti davranışları konusunda farkındalıklarının gelişmemiş olması bu davranışların hem hedefi hem de uygulayıcısı olma ihtimallerini artırmaktadır. Flört şiddeti davranışlarını açıklamak üzerine yapılan çalışmalar da artış göstermektedir. Örneğin, Toplu-Demirtaş ve Aracı-İyiaydın (2021), aile içi şiddete tanık olmanın flört şiddeti davranışlarıyla ilişkili olduğunu ortaya koydukları çalışmalarında erkeklerin aile içi şiddete tanık olma sonrasında şiddet davranışlarını problem çözme yöntemi olarak değerlendirmeye daha fazla yatkınlığı olduğunu ifade etmişlerdir. Şiddete tanık olmanın, erkeklerin şiddet davranışları göstermesine yansıyabileceği düşünülmektedir. Türkiye alanyazınından bir başka örneğe Toplu-Demirtaş ve Fincham'ın (2021) ilişkilerdeki güç dinamikleri ile flört şiddeti davranışlarını inceleyen araştırmalarıdır. Bunların dışında toplumsal cinsiyet tutumu (Turan ve Baki, 2020) ve bağlanma (Aracı-İyiaydın, Toplu-Demirtaş, Akçabozan-Kayabol ve Fincham, 2020) üzerine de çalışmalara alanyazında rastlanmaktadır.

Kültürün flört şiddeti üzerindeki rolü incelendiğinde dikkat çekici bulgularla karşılaşılmaktadır. Toplu-Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer ve White (2013), Türkiye'de kadınların flört şiddeti mağduru olma oranının Batı kültürü ülkelerine göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanında Türkiye'de kadınların %85'inin uzun süreli ilişkilerde en az bir kere flört şiddeti türlerinden birine maruz kaldığını ifade etmişlerdir. Kültür üzerine yapılan bir başka flört şiddeti çalışmasındaysa dikey toplulukçu (vertical collectivism) toplumlarında (hiyerarşik, erkek hakimiyetinde, cinsiyet rollerinde ayrılmaya vurgu yapan...) şiddet ve şiddete bağlı ortaya çıkan davranışların erkekler tarafından daha

kolay kabul gördüğüne dikkat çekilmiştir (Toplu-Demirtaş, Öztümer ve Fincham, 2020). Türk kültürünün toplulukçuluk (collectivism) özellikleri gösterdiği düşünüldüğünde Türkiye’de şiddetin daha kolay kabul görmesi ve kadınların büyük çoğunluğunun ilişkilerinde en az bir kere flört şiddetine maruz kalması beklenen bir sonuçtur. Türkiye’de kadına şiddete karşı devlet kurumları ve sivil toplum örgütleri bazı araştırmalar ve önleyici çalışmalar yürütmektedir. Buna karşın, özellikle son yıllarda Türkiye’de kadın cinayetleri ve şiddetin arttığı gözlenmektedir. Bu sivil toplum örgütlerinden Mor Çatı Sığınma Vakfı 2021 yılı için yayınladığı faaliyet raporunda yıl içerisinde başvuran kadınlarla 4490 görüşme yapılarak destek sunulduğunu belirtmişlerdir. Bu sayının 2020 yılında 3936 ve 2019 yılında 1798 olduğu görülmüştür. Şiddet oranlarındaki bu artış nedeniyle Türkiye’de şiddet üzerine yapılan araştırmalar önem kazanmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcılar, veri toplama araçları, veri toplama prosedürleri, veri analizi süreci, geçerlik-güvenirlik ve araştırmanın sınırlılıkları açıklanmıştır.

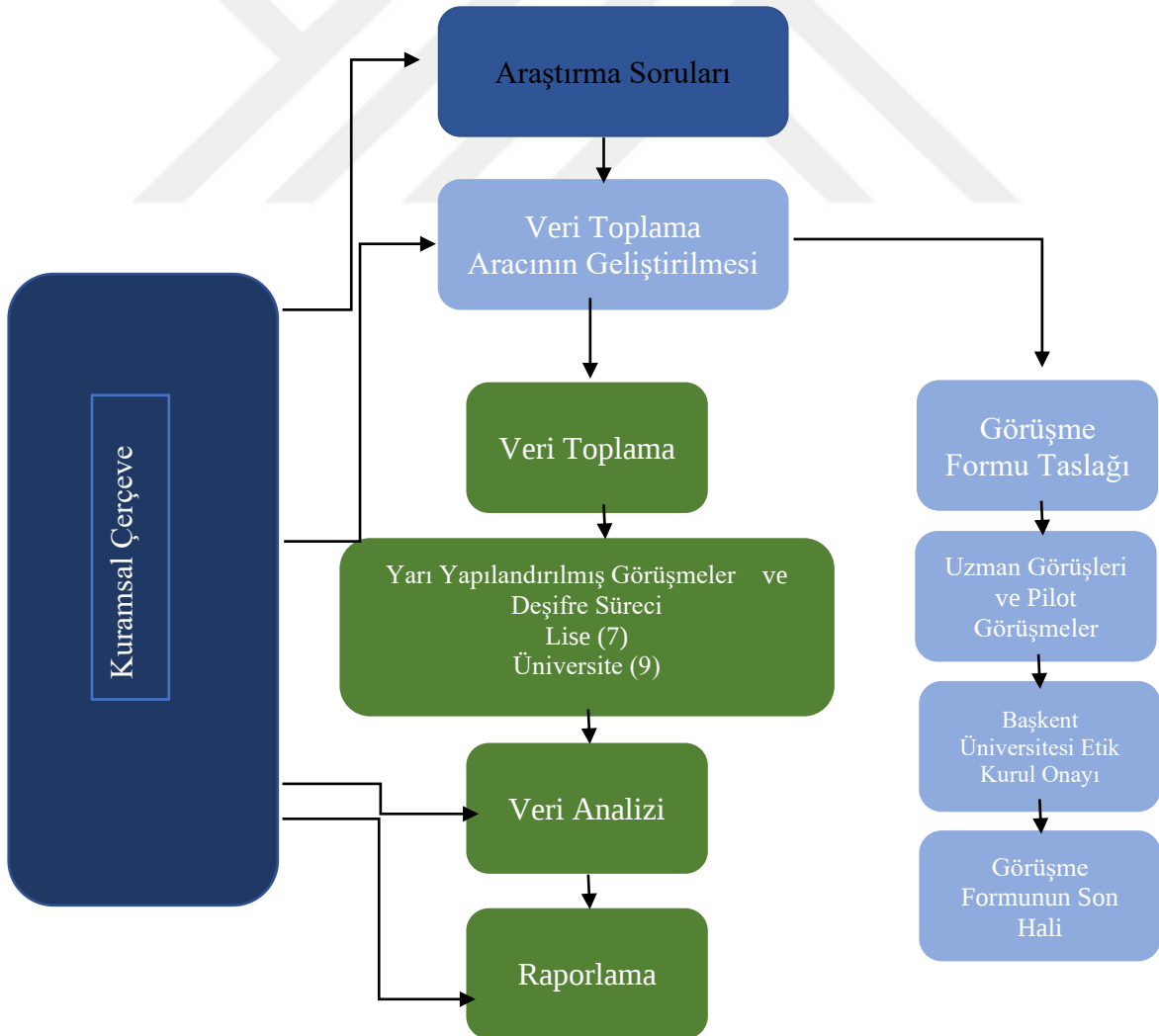
3.1. Araştırma Modeli

Yıldırım ve Şimşek (2013), insan davranışlarını anlamlandırabilmek için araştırmanın sınırlarını katı bir şekilde çizen, dar kapsamlı değişkenleri incelemek yerine açık görüşlü ve esnek olmanın, keşfetmeye ve anlamaya öncelik vermenin gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Nitel araştırma, insanların dünyayı algılama şekline ve yaşantılarına odaklanırken yaratılan anlamları kavramaya hizmet eden bir araştırma modelidir (Merriam, 2018). Bu anlamda nitel araştırma sayılardan daha çok anlamlarla ilgilenmektedir. Nitel araştırma oldukça zengin ve karmaşık bir alandır. Bir azınlığı veya bir sorunu gün ışığına çıkartmak, bir olayı ya da insanların deneyimlerini ayrıntılı olarak tanımlamak, metinlerin anlamlarını sorgulamak veya teori geliştirmek nitel araştırmaların amaçlarıdır (Braun ve Clarke, 2013).

Bu çalışmada, araştırma soruları ergen ve gençlerin flört şiddetine ilişkin bakış açılarına ve buna yönelik anlamlandırmalarına odaklandığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Aynı nedenlerden dolayı nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik araştırma deseninin çalışma için uygun olacağı düşünülmüştür. Fenomenolojik araştırma bireylerin deneyimlerine ve bu deneyimlerin nasıl yorumlandığına dayanmaktadır (Merriam, 2018). Bu araştırma deseni insan deneyimlerinin ifade ediliş biçiminden yola çıkarak bir olguyu tümevarımsal betimleyici araştırmayla tanımlamaya çalışır (Ersoy, 2019). Bu araştırmada ergenlerin ve gençlerin flört şiddetine bakış açısı, flört şiddeti davranışlarına yönelik farkındalığı ve şiddeti anlamlandırma şekilleri ele alınacağı için fenomenolojik araştırma deseni kullanmanın amaca hizmet edeceği düşünülmüştür. Araştırmada öne çıkan olgu olarak “flört şiddeti” ele alınmaktadır.

Fenomenoloji araştırmaları çoğunlukla deneyime ve deneyimden üretilen anlama odaklansa da Moustakas (1994) fenomenolojinin deneyimlerle beraber fikirler, kavramlar, görüşler ve anlayışları anlamlandırmak için de kullanılabileceğini belirtmiştir. Flört şiddetinin daha iyi anlaşılabilmesi, değişen dünya ve gençlerin terminolojisine göre şiddete yönelik bakış açılarını keşfedilmek amacıyla fenomenolojik yaklaşım araştırma için uygun bulunmuştur. Konuyu nitel araştırmayla inceleyen çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların derinlemesine analizler ve güncel yaklaşımları keşfetmek için bu yöntemi uygun buldukları görölmüştür. Örneğin, Friedlander, Connolly, Pepler ve Craig (2007) ergenlerin flört ilişkilerini nitel araştırma desenleriyle incelemenin anlamı daha iyi kavramak ve olguyu gençlerin gözünden daha net görebilmek için faydalı olduğunu açıklamaktadır. Bunların ışığında, alanyazın ve araştırma sorularından yola çıkarak aşağıdaki şemada verildiği gibi bir yol izlenerek araştırma gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3.1. Genel araştırma tasarımı

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını üniversite ve lise öğrencileri oluşturmaktadır. Romantik ilişki ilgi ve davranışlarının ergenlik döneminde başlaması ve beliren yetişkinlik döneminde artması nedeniyle lise ve üniversite öğrencileri katılımcı grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma için özellikle katılımcıların yaş aralığı önem teşkil etmektedir. Bu araştırma, gelişimsel olarak bir değerlendirme yapabilmek amacıyla 15-25 yaş aralığında, iki gelişimsel dönemi de temsil edebilecek sayıda, kız ve erkek sayısı dengeli dağılmış bir katılımcı grubu elde etmeyi amaçlamıştır. Araştırma için flört veya flört şiddeti deneyimlemiş olma koşulu aranmamıştır. Gençlerin bakış açılarını incelemek hedeflendiği için hiç deneyimi olmayan bireylerin görüşleri de araştırmada eşit düzeyde değerlidir.

Merriam (2018), nitel çalışmalarda katılımcı sayısının araştırmanın ihtiyacına göre belirlenebileceğini belirtmiştir. Araştırma sırasında verilerin doygunluğa ulaşması, ortak söylemlerin belirmesi ve farklı bir veri gelmemesiyle katılımcıların yeterli olduğuna karar verilebileceğini vurgulamaktadır. Bu süreçte yeterince kadın katılımcı başvurusuna ulaşıldıktan sonra son başvuran kadın katılımcı araştırmaya dahil edilmemiştir. Cinsiyet dengesini gözeterek toplamda 16 katılımcı araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında lise düzeyinde 7 (4 erkek ve 3 kadın), üniversite düzeyinde 9 (4 erkek ve 5 kadın) katılımcıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Lise düzeyinde katılımcıların yaşı 15-16 yaş aralığında olmakla beraber üniversite düzeyinde katılımcıların yaşları 20 ile 23 arasında değişmektedir. Katılımcılar Ankara'da olup lise düzeyinden katılımcıların tümü ve üniversite düzeyinden katılımcıların bir kısmı ailesi ile yaşamaktadır. Üniversite düzeyinden yalnızca 3 katılımcı kendi evinde yalnız yaşamaktadır. Verilerin toplanmasına ilişkin ayrıntılar verilerin toplanması başlığı altında yer almaktadır.

3.3. Verileri Toplama Araçları

Duygular, düşünceler, niyetler, geçmiş yaşantılar ve olaylara yüklenen anlamlar gibi gözlemlenemeyecek durumlarda nitel araştırmacılar görüşme tekniğini kullanmaktadır. Görüşme yapmanın amacı insanın dünyayı nasıl anlamlandırıldığını ve bakış açısını sorular aracılığıyla yakalayabilmektir (Patton, 2015). Fenomenolojik araştırmalarda temel olarak yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmaktadır. Bu araştırmada fenomenolojik yaklaşıma uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla veri toplanmıştır.

3.3.1. Görüşme formu

Görüşme formu, soruların katılımcının düşüncelerini daha düzenli aktarabilmesi ve açık paylaşımda bulunabilmesi için düzenlenerek hazırlandığı bir tekniktir (Merriam, 2018; Braun ve Clarke, 2013). Bu yaklaşımda araştırmacı görüşme öncesinde bir form hazırlasa bile görüşme sırasında tamamen bu forma bağlı kalması beklenmez ve esneklik tanınır (Braun ve Clarke, 2013). Araştırmacının esnek olması, soruların incelenecek alanlar olarak ele alınması ve katılımcıların ayrıntılı cevaplar vermeye teşvik edilmesi nitel araştırma görüşmelerinin ayırt edici özellikleridir (Howitt, 2016). Yıldırım ve Şimşek (2013), görüşme formu hazırlarken göz önünde bulundurulması gereken ilkeleri şu şekilde sıralamıştır; kolay anlaşılabilir sorular yazmak, odaklı sorular hazırlamak, açık uçlu sorular sormak, yönlendirmekten kaçınmak, çok boyutlu sorular sormaktan kaçınmak, alternatif sorular ve sondalar hazırlamak, farklı türden sorular yazmak, soruları mantıklı bir biçimde düzenlemek ve soruları geliştirmek. Bu araştırma için görüşme formu hazırlanırken bu ilkeler dikkate alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin 6 ile 10 soru arasında olması ve 45 ile 90 dakika kadar sürmesi uygun görülmektedir (Ersoy, 2019). Creswell (2013), ise 4-5 sorudan oluşan bir görüşme protokolü izlenilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu araştırmada görüşme süresinin 1 saati aşmamasına ve araştırma sorularının gerekliliklerini ele alabilmeye dikkat edilerek 10 soru belirlenmiştir. Braun ve Clarke (2013) soruların konu başlıklarına göre bölümlerden oluşacak şekilde ayrışmasını, bazı soruların alternatif sorularla desteklenmesini ve zaman zaman katılımcının derinlemesine yanıt vermesini sağlayacak sondalar kullanılmasını önermiştir. Bundan yola çıkarak görüşme sorularında sondalara yer verilmiş ve daha açıklayıcı olabilmek amacıyla alternatif sorular kullanılmıştır.

Hazırlanan görüşme formu Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında konuyla ilgilenen ve nitel çalışmalara hakim bir akademisyen uzman grubunun görüşlerine sunulmuştur. Ayrıca anlaşılabilirlik açısından üniversite ve lise düzeyinden birer katılımcıyla pilot görüşme gerçekleştirilmiş ve bu görüşmeler analize dahil edilmemiştir. Uzman görüşleri ve pilot görüşmeler sonucunda son haline getirilen görüşme formu Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından onaylandıktan sonra veri toplama süreci başlatılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için etik kurul onayı ve veri toplanılan okulların yönetiminden izin alınmasının ardından katılımcılara ulaşmak için lise ve üniversite düzeyi gruplarda duyurular yapılmıştır. Lise düzeyinde Ankara’da bir özel okulun 10. sınıflarında ders sırasında duyurular yapılarak araştırmanın amacı ve yöntemi açıklanmıştır. Benzer bir duyuru üniversite düzeyi için sosyal medya ve e-posta grupları aracılığıyla iletişime geçilerek yapılmıştır. Lise düzeyindeki katılımcılar için okul psikolojik danışmanları iletişim kanalı olarak kullanılırken üniversite öğrencisi katılımcılar için araştırmacının e-posta adresi ve telefon numarası duyurularda iletilmiştir. Başvuran her bir gönüllüyle ön görüşmeler gerçekleştirilerek amaç ve yöntem daha ayrıntılı olarak açıklanmış, araştırmanın katılımcılar için alabileceği süre belirtilerek araştırmayla ilgili soruları cevaplanmıştır. Bu görüşmelerde bilgilendirilmiş veli ve katılımcı onam formları gönüllülere verilmiş, imzalanmış bir şekilde formları geri getiren katılımcılarla görüşmeler için randevular ayarlanmıştır.

Görüşmeler katılımcıların tercihleri doğrultusunda yüz yüze veya çevrimiçi olarak (Zoom uygulamasıyla) gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Mart ve Nisan 2022’de 16 katılımcı ile 16 görüşme yapılmıştır. Deşifre yapılabilmesi için katılımcıların onayıyla görüşmeler sırasında ses kaydı alınmıştır. Lise düzeyinden katılımcılar, görüşmelerinin okulda PDR ofisinde ders saatinde gerçekleşmesi nedeniyle yüz yüze görüşmeleri tercih ederken üniversite düzeyinden katılımcılar çevrimiçi görüşmeleri tercih etmiştir. Nitel araştırmalarda çevrimiçi görüşmeleri değerlendiren bir çalışmada, araştırmanın metodolojik çerçevesinin ve katılımcı profilin çevrimiçi görüşmelere uygunluğu değerlendirilerek çevrimiçi görüşmelerin nitel araştırma kapsamında kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Erbuğ ve Özalkan, 2022). Bu araştırmanın katılımcı profili özellikle salgınla beraber çevrimiçi platformları yoğunlukla kullanan, teknolojik cihazların kullanımına hakim gençler olduğu için tercih eden katılımcılarla çevrimiçi görüşmeler gerçekleştirilmesi uygun bulunmuştur. Çevrimiçi görüşmeleri tercih eden katılımcılara görüşmenin gizliliği, kendilerini ifade edebilecekleri rahat bir alan oluşturulması, internet bağlantısı ve cihaz tercihi (bilgisayar) konularında bilgilendirme yapılmıştır.

Araştırmanın flört şiddeti gibi olumsuz duygu ve düşünceleri tetikleyebilecek bir konu hakkında görüşmeleri içermesi nedeniyle ergenler için koruyucu birtakım önlemlerin göz önünde bulundurulması gerekmiştir. Katılımcılarda olumsuz duygu ve düşüncelerin ortaya çıkması halinde görüşmelerden sonra okul psikolojik danışmanı ve/veya

ebeveynleriyle bu durumu konuşmaları için teşvik edilmişlerdir. Bunun yanında görüşmelerin ardından katılımcılara çeşitli derneklerin hazırladığı sağlıklı ilişki geliştirme ve flört şiddetine önleme hakkında broşürler verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için fenomenolojik araştırma deseninde sıkça kullanılan tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu analiz yöntemine göre daha önce belirlenmiş hiçbir kategori olmadan tümevarımsal yöntemle tema ve örüntüler ortaya çıkarılır. Böylece toplanan verilerden anlamlı bir bütüne ulaşmak amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Başka bir deyişle, tematik analizle katılımcıların söylemlerindeki örüntüler, temalar, benzerlikler ve farklılıklardan yola çıkılarak anlamlı bir bütünlüğe ulaşılmaya çalışılır.

Tematik analiz için deşifre yapma, kodlama ve temaların ortaya çıkması adımları izlenmektedir (Merriam, 2018). Analizin ilk adımı olan deşifre yapmak için Braun ve Clarke (2006) deşifrelerin harfi harfine, kahkaha, sessizlik anları gibi ayrıntıları da içerecek şekilde yapılmasının katılımcının düşünceleri ve duygularına ilişkin daha doğru bir anlayış kazanılmasını sağlayacağını belirtmiştir. Bundan yola çıkarak tüm görüşmeler bu ilkeler doğrultusunda deşifre edilmiştir. Deşifrelerin, görüşmelerin üzerinden fazla zaman geçmeden ve mümkünse görüşmenin hemen arkasından yapılmasına dikkat edilmiştir. Bu, araştırmacıya görüşmelerdeki yeri ve duruşunu değerlendirmek için şans vermiştir.

Braun ve Clarke (2006), kodlamaya başlamadan önce veriye aşina olmanın verilerin bütününe ilişkin fikir sahibi olmaya ve araştırma sorularına göre öne çıkan noktaları fark edebilmeye imkan tanıdığını ifade etmektedir. Bu nedenle, kodlama yapmaya başlamadan önce bütün deşifrelerin basılı kopyaları araştırmacı tarafından okunmuş, araştırma sorularıyla ilişkili ifadeler, ortak ve öne çıkan söylemler belirlenmiştir. Basılı kopyalar okunurken sayfa boşluklarına olası kodlara ilişkin notlar alınmış ve önemli noktalar işaretlenmiştir. Bunun ardından tekrar bir okuma gerçekleştirilerek alınan notlar kod defterine kaydedilmiştir. Araştırmacı deşifre ve okuma süreçleriyle veriye aşinalık kazanmış, olası tema ve kategorilere ilişkin öngörü oluşturmuştur.

Kodlama ve verilerin analizi aşamasında bilgisayar destekli nitel veri analizi yazılımlarından MAXQDA (2022) kullanılmıştır. MAXQDA gibi yazılımlar araştırmacının verileri depolama, düzenleme, yönetme ve yeniden şekillendirmesini sağlayarak analiz sürecini hızlandırmaya yardımcı olmaktadır (Saldana, 2019). Bu yazılım aracılığıyla

kodların frekanslarına da ulaşılmış ancak araştırma söylemleri ele alan nitel bir araştırma olduğu için bu frekanslara raporda yer verilmemiştir. MAXQDA, bu özelliklerin yanı sıra verilerin görsel anlatımına imkan tanıdığı için araştırmacı tarafından tercih edilmiştir.

Saldana (2019), kodlama sürecinin bir döngü olduğunu vurgulayarak tek seferde veriyi en doğru şekilde yansıtan kodlara ulaşmanın mümkün olmadığını belirtmiştir. Bundan yola çıkarak veri seti üzerinde aşinalık kazanılması ardından nitel veri analizi programı MAXQDA aracılığıyla ilk döngü kodlama gerçekleştirilmiştir. İlk döngü kodlama yapılırken basılı kopya okumasında alınan notlarla oluşturulmuş kod defterinden de yararlanılmıştır. İlk kodlamada veri araştırma sorularına göre flört şiddeti farkındalığı, flört şiddetinin nedenleri, flört şiddetinin sonuçları ve flört şiddetinin önlenmesi olmak üzere dört farklı renkte kodlanmıştır. Bunun yanında, fenomenolojik araştırmalarda özellikle öne çıkan katılımcıların ifadelerine yer verebilmek için (Yıldırım ve Şimşek, 2013) “Alıntılar” başlığında bir başka renk kodlanarak önemli bulunan ifadeler bu başlık altında kodlanmıştır. Yapılan ilk kodlamada katılımcıların söylemlerinden yola çıkarak In Vivo kodlama yapılmıştır. In Vivo kodlar katılımcıların kendi gerçek ifadelerinden yola çıkarak oluşturulan kodlardır (Saldana, 2019). İkinci döngü kodlamada bu kodlar kuramsal kodlara çevrilmiştir. Kullanılan yazılım kodlama sürecinde tüm kodların ve kategorilerin tekrar gözden geçirilmesini ve düzenlenmesini kolaylaştırmıştır. Analizler sonuca ulaşana kadar tekrarlı bir şekilde kodlama ve düzenleme yapılmıştır.

Analizler yapılırken temaların araştırma soruları etrafında şekillendiği fark edilmiştir. Bu nedenle, flört şiddeti farkındalığı, flört şiddeti nedenleri, flört şiddeti sonuçları ve flört şiddetinin önlenmesi boyutları altında analizler gerçekleştirilmiştir. Boyutların her birine farklı renkler atanmış ve kodlama yapılırken yazılım programının olanak sağladığı memolar aracılığıyla kategorilere ilişkin ön hazırlık yapılmaya başlanmıştır. Yapılan kodlamaların ardından bu boyutlar altında öne çıkan kategoriler belirlenmiştir. Analizlerde flört şiddetinin tanımı kategorisi, flört şiddetinin nedenleri, flört şiddetinin sonuçları ve flört şiddetinin önlenmesi boyutları altında temalar ortaya çıkmıştır. Bu nitel analizde sık kullanılsa da kategoriler altında temaları oluşturan bazı araştırmalara rastlanmaktadır (Taylor vd., 2021). Tablo 3.1 araştırmanın kod sistemini göstermektedir. Tabloda her düzeyde aynı türden öge bulunmadığı için tema, kategori ve kodların ayrıntılı gösterimi bulgulara yer almaktadır. Analizler sırasında kodlar ve kategorilerin frekansları da elde

edilmiş ve göz önünde bulundurulmuştur ancak araştırma nitel sürece dayandığı için raporda frekanslara yer verilmemiştir.

Tablo 3.1. Kod sistemi

Kod Sistemi		
Flört şiddeti farkındalığı	Flört şiddeti deneyimi	-Flört şiddeti deneyimi yok -Flört şiddeti deneyimledim -Arkadaş çevresinde tanık olma
	Flört şiddeti tanımı	-Çatışma -Şiddet davranışları -Mağdurun deneyimi
	Flört şiddeti davranışları	-Fiziksel şiddet -Psikolojik şiddet -Cinsel şiddet -Stalk (Israrlı takip) -Siber şiddet
	Flört şiddeti aşinalığı	-Flört şiddetini daha önce duymadım -Flört şiddetini daha önce duydum (Seminerden, sosyal medyadan, annemden, öğretmenimden, üniversiteden)
	İlişki sorunları	-Partner seçimi -İlişkinin resmiyeti -Partnerin hatası -Geçmiş romantik ilişkilerde sorunlar -İlişkide çözilemeyen problemler -İlişki kurmayı bilmemek -Sınır problemleri
Flört şiddetinin nedenleri	Ruh sağlığı sorunları	-Psikolojik sorunlar -Davranış bozuklukları -Aile içi sorunlar -Travmalar -Terk edilme korkusu -Aşağılık kompleksi -Güvensiz bağlanma -Öfke kontrol problemi -Güven sorunları -Özgüven düşüklüğü
	Güç arzusu	-Ekonomik güç dengesizliği
	Şiddetin kabulü	-Ailede şiddete tanık olma -Sosyal çevrede şiddetin kabulü -Toplumda şiddetin kabulü

Flört şiddetinin sonuçları	İlişkisel sonuçlar	-Toplumsal cinsiyet rolleri -Şiddetin farkında olmamak
		-Şiddeti normalleştirme -Ayrılık -Sosyal ilişkilerde güçlükler -İlişki kurma sorunları
	Fiziksel sonuçlar	-Fiziksel hasar alma -Ölüm
	Psikolojik sonuçlar	-Şiddetle ortaya çıkan davranışları devam ettirme -Hayat hedeflerinden kopma -Günlük hayatta aksama -Ruh sağlığı sorunları
Flört şiddetinin önlenmesi	Flört şiddeti önlenebilir mi?	-Azaltılabilir -Flört şiddeti önlenabilir
	Toplumsal farkındalığın artması	-Paylaşımların desteklenmesi -Aile içi şiddetin önlenmesi -Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması -Medya kampanyaları -Aileler için farkındalık temelli çalışmalar -Kadınların bilinçlenmesi -Şiddetin kabulünün azaltılması
		-Kişiler arası ilişkiler -Ahlak eğitimi -Cinsel eğitim
	Hukuki yaptırımların güçlendirilmesi	-Rehabilitasyon

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirliği sağlamak için nitel araştırmalarda pek çok farklı yaklaşım ve strateji belirlenmiştir. Nitel araştırmaların geçerliği ve güvenirliği için üç elementten söz edilmektedir; inandırıcılık, aktarılabilirlik ve tutarlılık (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Merriam, 2018). İnandırıcılık ve aktarılabilirlik geçerliği temsil ederken tutarlılık güvenirliği ifade etmektedir.

İnandırıcılık araştırmanın iç geçerliğini temsil etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İnandırıcılık etmeni açısından araştırmada derin odaklı veri toplama ve uzman incelemesi stratejileri uygulanmıştır. Deşifrelerin tekrarlı okumaları yapılmış ve kodlarla

beraber deşifreler sürekli olarak gözden geçirilmiştir. Bu gözden geçirmeler sırasında yeni anlamlar keşfedilmiş ve düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, başka bir üniversiteden nitel araştırma konusunda deneyimleri olan bir araştırmacı ile araştırma deseni, soruları, analiz yöntemi ve kodlamalar gözden geçirilmiştir. Bunun yanında, flört şiddeti alanında uzmanlaşmış veya nitel araştırma deneyimi olan dört öğretim üyesinden araştırma soruları ve görüşme formu için görüş alınmıştır. Son olarak, deşifreler arasında rastgele seçilmiş üç tanesi ilgili katılımcıya gönderilerek doğru deşifre yapıldığına ilişkin teyit alınmıştır.

Aktarılabirlik ise dış geçerliğı temsil etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın amacı, gelişimsel dönemler açısından bireylerin temsil edilmesini gerektirdiğı için katılımcılar üniversite ve lise öğrencilerinden oluşmakta ve hem cinsiyet hem de eğitim düzeyi açısından homojen bir dağılıma sahiptirler. Aktarılabirlik için bir diğer önemli strateji olan ayrıntılı betimlemeyse birinci kodlamanın In Vivo kodlamayla yapılması ve raporda katılımcıların ağzından aktarımlarına yer verilmesiyle sağlanmıştır.

Nitel araştırmalar için tutarlılık güvenilirliğı işaret etmektedir (Merriam, 2018). Nicel araştırmalar için tekrar edilebilirlik anlamına gelen güvenilirliğe olaylar ve olgular değişim göstereceğı için bu anlamıyla ulaşmak mümkün değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu nedenle, nitel araştırmalarda güvenilirlik yerine tutarlılık kavramı kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda tutarlılık araştırmanın amacının, yönteminin ve raporunun birbiriyle tutarlı olması anlamına gelmektedir. Bu araştırmada araştırma sorularının ele aldığı tüm konular görüşme formunda, bulgularda ve tartışmada aynı başlıklar altında yer almaktadır. Raporun bu şekilde yapılandırılmasıyla tutarlılığın sağlanması hedeflenmiştir.

3.7. Araştırmacının Rolü

Nitel araştırmalarda araştırmacının veri toplamada rolü nicel araştırmalara göre daha büyüktür. Araştırmacı veri toplama ve analiz süreçlerinde verileri kendi filtresine göre anlamlandırmaktadır. Bu nedenle, araştırmacının geçmişinin ve değerlerinin üzerinde durmak gerekmektedir (Creswell, 2013). Bu bağlamda konuya ilişkin araştırmacının değerleri ve motivasyonu bu başlık altında açıklanacaktır.

Flört şiddetine ilişkin düşüncelerim toplumsal cinsiyet eşitsizliğı hakkında farkındalık kazanmamdan sonra şekillenmeye başladı. Sosyoekonomik düzeyi düşük bir mahallede ve geleneksel Türk aile yapısına bağlı bir ailede büyüdüm. Bununla beraber, entelektüel düzeyi yüksek bir ilkokulda eğitim aldım. Bu durum, kendi değerlerimin ailemden

farklı gelişmesini sağladı. Okuduğum kitaplar, takip ettiğim dergiler ve televizyon yayınlarıyla da kadın erkek eşitsizliği başta olmak üzere azınlıklar ve azınlık hakları gibi pek çok konunun bir sorun olduğunu fark etmeye başladım. Kendi ailemde eşitliğe ilişkin söylemler geliştirmeye başladım. Üniversitede aldığım eğitim, yaptığım araştırmalar ve katıldığım kulüplerle toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin duyarlılığım arttı. Üniversite son sınıfta toplumsal cinsiyet eşitliğini bir çocuk kitabında işleyerek anaokulu öğrencileriyle farkındalık temelli bir çalışma gerçekleştirdim. Bunun yanında üniversitenin düşünce topluluğu LOGOS'un düzenlediği "Yaşayan Kütüphane" etkinliklerinde trans, homoseksüel ve seks işçisi bireylerle iletişim kurma ve hikayelerini dinleme fırsatı edindim. Sonrasında Türk Psikologlar Derneğinde "Ruh Sağlığı Çalışanları İçin Cinsel Kimlik ve Cinsel Yönelim" atölyelerine katıldım. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda aydınlanırken aynı zamanda flört şiddeti üzerine kendi ilişkilerimde ve çevremdeki ilişkilerde gözlemlerim oldu. Ankara'da özel bir lisede psikolojik danışman olarak işe başladığımdaysa ergenlerin ilişki deneyimleri ve flört şiddeti farkındalıklarına ilişkin gözlemlerim oldu. Öğrencilerin bu konu hakkında destek arayacak veya bunu bir sorun olarak algılayabilecek farkındalık düzeyine sahip olmadıklarını fark ettim. Bu nedenle, konuya ilişkin ilgim ve incelemeye ilişkin motivasyonum arttı.

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve flört şiddetine ilişkin kendi duruşumun farkında olarak katılımcılarla gerçekleştirdiğim görüşmeler boyunca yönlendirici ve yargılayıcı olmamaya gayret ettim. Görüşmeler sırasında mesleki becerilerimin ve etik ilkelerimin de bana yardımcı olduğunu düşünüyorum. Açık uçlu soru sorma, içerik ve duygu yansıtma gibi psikolojik danışma becerileri görüşmelerde katılımcıların düşüncelerini daha ayrıntılı keşfetmeye yardımcı olurken bireysel ve kültürel duyarlılıklara saygılı olma ilkesi tarafsız olmamı kolaylaştırdı. Bu anlamda, veri toplama ve analiz sürecinde objektif bir duruş sergileyebildiğimi düşünüyorum.

3.8. Sınırlılıklar

Araştırma duyurularına dönüş yapan gönüllü katılımcılar çalışmaya dahil edilse de katılımcı sayısı sınırlı olmuş, gelişimsel dönem ve cinsiyet açısından eşit temsil sağlanamamıştır.

Üçgenleme yönteminin kullanılamaması araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır. Konunun incelenmesinde yalnızca görüşme yönteminin kullanılması nedeniyle araştırmanın

geçerlik ve güvenilirliği sınırlı kalmıştır. Odak grup görüşmeleri gibi başka yolların da kullanımıyla daha zengin verilere ulaşılabileceği düşünölmektedir. Geçerlilik ve güvenilirlik açısından bir başka sınırlılıksa analiz aşamasına konuya hakim başka bir araştırmacının çalışmaya dahil olamamasıdır.

Katılımcıların tercihleri doğrultusunda bazı görüşmeler yüz yüze bazılarıysa çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu farklılığın, verilerin tutarlılığı açısından sınırlılık oluşturabileceği düşünölmektedir.

Son olarak, katılımcıların Ankara’da belli okullarda eğitim görüyor olmasının veri çeşitliliği açısından kısıtlayıcı olabileceği ön görölmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın bulguları araştırma sorularına göre başlıklandırılarak aktarılmış ardından araştırma sorularına göre bulgular tartışılmıştır.

4.1.Bulgular

Araştırmanın bulguları, araştırma sorularına göre başlıklandırılarak, flört şiddeti farkındalığı, flört şiddetinin nedenleri, flört şiddetinin sonuçları, flört şiddetinin önlenmesi ve ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddeti boyutlarında verilmiştir. Araştırma sorularına göre boyutlar belirlenmiş, belirlenen boyutlar altında ortaya çıkan kategoriler ve temalar değerlendirilmiştir.

4.1.1. Flört şiddeti farkındalığı

Araştırmanın ilk boyutu olarak flört şiddeti farkındalığı ele alınmıştır. Flört şiddeti farkındalığı ile ilgili katılımcılara alternatif sorular ve sondalar ile beraber flört ilişkilerinde şiddet tanımlamaları, tartışma ve şiddet arasındaki fark, flört şiddeti kavramına ve davranışlarına aşinalıkları ve flört ilişkilerinde şiddet olarak gördükleri davranışlar sorulmuştur. Flört şiddeti farkındalığı boyutu altında yapılan analizlerde öncelikle flört şiddetinin tanımı, flört şiddeti deneyimi, flört şiddetine aşinalık ve flört şiddeti davranışları olmak üzere dört kategori ortaya çıkmıştır. Flört şiddetine ilişkin farkındalığı görebilmek için katılımcılara sorulan sorular çerçevesinde kategorilerin belirlediği gözlemlenmiştir. Her bir kategoriye ilişkin ayrıntılı analizler ilgili başlıklar altında sunulmuştur.

Flört şiddetini tanımlamak

Flört şiddeti tanımlamalarına ilişkin katılımcılara bir doğrudan ve bir dolaylı soru sorulmuştur. Sorulardan ilki flört ilişkilerinde şiddeti nasıl tanımladıklarına değinirken ikincisi şiddet ile tartışma arasındaki farka odaklanmaktadır. Bu iki soru kapsamında katılımcıların flört ilişkilerinde şiddet tanımları kodlanmıştır. Bunun yanı sıra, görüşme

sırasında şiddeti tanımlamaya ilişkin tüm söylemler bu kategori altında kendisine yer bulmuştur.

Bu kategori altında şiddetin tanımlanmasına ilişkin analizler sonucunda bazı temaların ortaya çıktığı fark edilmiştir. Tümevarımsal yöntemde kategori altında temalaşma alışlageldik olmasa da örnekleri mevcuttur (Taylor vd., 2021). Bu araştırmada, flört şiddeti farkındalığı boyutu altında yer alan bir kategori olan flört şiddetinin tanımlanması konusunda bir istisna yapılarak ortaya çıkan başlıklar tema olarak değerlendirilmeye uygun bulunmuştur.

Tablo 4.1. Flört şiddetinin tanımı

Kod	Tema	Kategori
Güç dengesizliği	Çatışma	Flört şiddetinin tanımı
Karşılıklılık		
Kasıtlılık		
Çözumsuzlük		
Fiziksel hasar olmaması		
Süreklilik	Şiddet davranışları	
Güven sorunları		
Partnerden ayrı bir hayatın kalmayışı		
Kontrol isteği	Mağdurun deneyimi	
Şiddetin sonuçlarıyla karşılaşma		
Şiddetin yoğunluğunu göz önünde bulundurmak		
Rahatsız hissetmek		

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi, veriler tümevarımsal olarak incelendiğinde flört şiddeti tanımlamaları üzerine çatışma, şiddet davranışları ve mağdurun deneyimi başlıkları elde edilmiştir. Çatışma başlığına ait kodlar yoğunlukla tartışma ve şiddetin farkına odaklanan görüşme sorusundan doğmaktadır. Diğer iki başlık olan şiddet davranışları ve mağdurun

deneyimi kodları, yoğunluklu olarak, katılımcılardan doğrudan romantik ilişkilerde şiddeti tanımları istenilen soruyla ortaya çıkmıştır.

Lise ve üniversite öğrencilerinin flört şiddeti üzerine yaptıkları tanımın ilk parçası olarak çatışmayı ele alabiliriz. Katılımcıların ifadelerinden süreklilik, karşılıklılık, kasıtlılık, çözümsüzlük, fiziksel hasar olmaması ve güç dengesizliği kodları çatışma başlığı altında toplanmıştır. Bu başlıklandırmayı yaparken Çatışma Kuramından esinlenilmiştir. Katılımcıların özellikle güç dengesizliği ile ilgili ifadeleri Çatışma Kuramının flört şiddeti açıklamasına uygun görünmüştür. Mesela, lise öğrencisi katılımcılardan birisi güç dengesizliğine şu şekilde değinmiştir: “Tartışmada her iki tarafın da söz sahibi olması, kendisini ifade etmek için fırsatının olması gerekir. Eğer bu tek taraflı kalıyorsa bir dengesizlik vardır.” (K11-Kadın, 15). Katılımcının, bir romantik ilişkide iki bireyin de söz sahibi olmasına değinmesi ilişkide gücün eşit dağıtılmasına işaret etmiştir. Bu ifade de, katılımcının bu dengesizliği şiddet olarak algıladığı düşünülmüştür. Benzer bir şekilde başka bir katılımcı “Ama bazı durumlarda bir taraf şiddet uyguluyor ve diğer taraf sürekli kendisini açıklamaya çalışıyor. Bu böyle bir desen halinde devam ediyorsa, bir kişi sürekli haklı diğeri sürekli kendisini açıklamaya çalışıyorsa bence bu tartışma olmuyor.” (K8-Kadın, 23) ifadeleriyle güç dengesizliğini açıklamıştır. Şiddet tanımlamasının diğer bir ögesi olan karşılıklılık kodunda katılımcıların flört şiddetinin bilmeden uygulandığına ilişkin varsayımlarıyla oluştuğu düşünülmüştür. Katılımcılardan birisinin kendi deneyimlerinden bahsettiği şu sözleri örnek olarak alabiliriz. “Çok bilinçsiz olduğumuz için birbirimize sosyal medya hesaplarımızın şifrelerini verirdik. Bu şekilde toksik bir ilişkinin içinde bulunmuştum maalesef. Orada bilinçsizlikten karşılıklı bir durum vardı. Sen böyle yapıyorsan ben de yapıyorum gibi.” (K3-Erkek, 20). Bunun yanında, katılımcıların bir kısmının söylemleriyle kasıtlılık kodu da ortaya çıkmaktadır. Bu kategoride dikkat çekici olan ve en çok dile getirilen noktalardan biriye çözümsüzlüktür. Katılımcılar şiddet ve tartışmayı birbirinden ayırırken şiddetin çözümsüzlüğüne değinmişlerdir. Örneğin, katılımcılardan birisi şu sözlerle iki davranışın amaçsal olarak farklılaştığını ortaya koymuştur: “İlişkide hararetli tartışmayı şiddet olarak görmem. Bir sorun vardır, o sorunun çözümü için tartışılıyordur. Sorun çözmek değilse amaç bu şiddettir.” (K6-Erkek, 20). Bir başka katılımcıysa “Tartışmanın amacı bir sorunu çözmekken şiddette bundan uzak olarak bağırarak, tehdit etmek ve koşul koymak gibi davranışlar ortaya çıkıyor.” (K3-Erkek, 20) sözleriyle şiddetin çözümden uzak duruşunu açıklamıştır. Çatışma kategorisi altına alınmış değinilen diğer noktalar fiziksel hasar olmaması ve şiddetin sürekliliği olmuştur.

Şiddeti tanımlarken kullanılan bir diğer yolsa şiddet davranışlarıdır. Katılımcılar tarafından uygulayıcının güven sorunlarından, kontrol isteğinden ve partnere özel alan vermeyişinden sıkça bahsedilmiştir. Bu kapsamda, söylemler, güven sorunları, kontrol isteği ve partnerden ayrı hayatın kalmayışı kodlarıyla tanımlanmıştır. Şiddet davranışları kategorisinde en yoğun söylem kontrol isteği üzerine olmuştur. Öyle ki bazı katılımcılar şiddeti yalnızca kontrol ile tanımlamışlardır. Mesela, katılımcılardan birisi flört ilişkilerinde şiddet şu şekilde tanımladığını ifade etmiştir: “Genel olarak beni istediği noktaya ulaştırmak için insanın beni manipüle ve kontrol etmesi bu kontrolün bana zarar vermesi ve benliğimi, hedeflerimi bana unutturması olarak tanımlayabilirim.” (K9-Kadın, 22). Bir başka katılımcı ise “Şiddet bence genel olarak partnerine zorla bir şeyler yaptırmak veya yaptırmaya çalışmaktır.” (K16-Erkek, 16) sözleriyle şiddeti tanımlamıştır. Kontrolün araştırma boyunca en ağır basan konulardan birisi olduğu görülmüştür. Partnerden ayrı bir hayatın kalmayışı ise aslında In Vivo olarak yapılmış bir kodlamıştır. Değiştirilmemesinin sebebiyse katılımcıların söylemlerini kuvvetli temsil edişidir. Bu söylemler çiftlerin birbirleriyle fazla zaman geçirmesine, kendi kişiliklerinden uzaklaşmasına ve partnerini hayatının merkezine koymaya odaklanmıştır. Bu durumu en iyi anlatabilecek cümle ise bir katılımcı tarafından şu şekilde ifade edilmiştir: “Biz olabilmek için ‘Ben’leri’ yok sayıyorlar.” (K3-Erkek, 20). Güven sorunlarıysa hem partnerine güvenmemenin bir şiddet olduğunu hem de güvenmeyişin şiddet davranışlarını ortaya çıkardığına ilişkin söylemleri temsil etmektedir. “Ben tüm ilişkilerimde bana güvenilmediğini gördüğümde çok kötü hissediyorum. Ben ona güveniyorsam onun da bana güvenmesini isterim. Sürekli ona yalan söylüyormuşum, arkasından iş çeviriyormuşum gibi davranması beni üzer. Bence bu da şiddettir.” (K7, Kadın, 21) gibi katılımcı söylemleri güvenilmediğini düşünmenin bile katılımcılar gözünde şiddet olabileceğini ortaya koymuştur.

Son olarak, katılımcılar şiddeti tanımlamak için mağdurun dünyasından ve bakış açısından şiddeti anlatan ifadeler kullanmışlardır. Bu ifadeler şiddetin sonuçlarıyla karşılaşma, şiddetin yoğunluğunu göz önünde bulundurmak ve rahatsız hissetmek olarak kodlanmıştır. Rahatsız hissetmek, mağdurun duygularını ifade etmek için kullanılan bir söylem olup bu kategoride en sık başvurulanan ifadedir. Örneğin, “Genel tanımlı rahatsızlık ortaya çıkaran davranışlar olabilir.” (K14-Kadın, 15) katılımcılardan birisi için şiddetin genel tanımıdır. Rahatsızlık aynı zamanda huzurun bozulması olarak da dile getirilmiştir. Bunun yanında, şiddetin yoğunluğunu göz önünde bulundurma kodu ile katılımcıların şiddeti derecelendiren söylemleri temsil edilmektedir. “Çok küçük davranışları saymıyorum

belli bir yoğunluğa ulaşanları şiddet olarak isimlendiriyorum. Küçük davranışların tekrarlanması şiddet olabilir. Uzun süreli rahatsız etmeyi içerdiği için. Büyük bir davranışın bir kere bile gerçekleşmesi şiddet olması için yeterli.” (K10-Erkek, 15) ifadesi bu derecelendirmenin bir örneğidir. Katılımcıların bir davranışa şiddet diyebilmek için onun belli bir yoğunluğa ulaşmış olmasını bekledikleri fark edilmiştir. “Şiddeti tam ben yorumlayamıyorum çünkü farklı dereceleri var.” (K14-Kadın, 15) cümleleri bu yoğunluğun limitlerini tanımlayamamış bir katılımcının sözlerine örnek olabilir.

Özetle, lise ve üniversite öğrencisi olan katılımcıların şiddeti uygulayıcı davranışları, mağdur bakış açısı ve şiddetin yoğunluğuyla tanımladığını görmekteyiz. Bu nedenle, bu üç başlık bu araştırma için flört şiddetini tanımlayan temalar olarak belirlenmiştir.

Flört şiddeti deneyimi ve aşinalık

Katılımcıların flört şiddetine ilişkin deneyimleri ve flört şiddeti kavramına aşinalıklarını incelemek için iki soru sorulmuştur. Bunların ilki romantik ilişkide şiddet olarak isimlendirdikleri davranışlarla karşılaşp karşılaşmadıkları üzerinedir. Karşılaşmış olanlardan açıklamaları istenmiştir. Bunun sonucunda katılımcıların küçük bir kısmının hiç karşılaşmadığı, başka bir küçük kısmının deneyimlediği ve büyük bir çoğunluğunun sosyal ortamlarında bu davranışları gözlemlediği öğrenilmiştir. Katılımcılar arasında hem deneyimleyen hem de sosyal çevresinde şahit olan bireyler bulunmaktadır. Tablo 4.2.’de katılımcıların flört şiddetine yönelik deneyimlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.2. Flört şiddeti deneyimi.

Flört şiddeti deneyimi	Katılımcı sayısı
Flört şiddeti deneyimim yok	n=3
Flört şiddetini deneyimledim	n=4
Flört şiddetine arkadaş çevremde tanık oldum	n=11

Katılımcıların flört şiddeti kavramına aşinalıklarını incelemek için kavramı daha önce duyup duymadıkları ve nereden, nasıl duydukları sorulmuştur. Bu soruda kavramı duyan katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmekle beraber kavram olarak bilinmesine rağmen büyük bir çoğunluk içeriği hakkında bilgi sahibi olmadığını iletmiştir. Mesela,

katılımcılardan birisi “Duydum. Detaylı olarak hiç araştırmadım. Ne biriyle bu konu hakkında konuştum ne de hakkında bir şey okudum.” (K6-Erkek, 20) şeklinde bu durumu ifade etmiştir. Flört şiddeti kavramına aşina olan katılımcılar kavramı sosyal medyadan, üniversiteden (dersler, kulüpler...), seminerden, ebeveynlerinden veya öğretmenlerinden duyduklarını belirtmişlerdir. En çok dile getirilen kaynak ise sosyal medya olmuştur.

Flört şiddeti davranışları

Katılımcıların hangi davranışları flört şiddeti olarak değerlendirdiğini görebilmek için iki soru sorulmuştur. Bunlardan ilki yaş grubunu düşündüğünde romantik ilişkilerdeki hangi sorunların şiddet olduğuna ilişkin bir diğeri doğrudan romantik ilişkiler hangi davranışları şiddet olarak algıladıkları üzerinedir. Alanyazından da faydalanarak ikinci soruda fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet, ısrarlı takip (stalk) ve siber şiddet olmak üzere beş sonda verilmiştir. Şiddet davranışları bu beş sondadan yola çıkarak kodlanmıştır.

Fiziksel şiddet için katılımcıların söylemleri dövmek, itmek, can yakma, tokat atma, saç çekme, bağırma, öldürmek ve sınıflandırılmayan fiziksel müdahale alt kodlarıyla ifade edilmiştir. Katılımcıların fiziksel şiddeti, çok bilinen ve bu nedenle açıklanmasına ihtiyaç duyulmayan bir olgu olarak ele aldıkları fark edilmiştir. Bu yüzden katılımcıların bir kısmı fiziksel zarar vermeyen müdahalelerin de şiddet olabileceğini vurgulamıştır. “Fiziksel istenmeyen temasların olduğu her an bence şiddettir.” (K16-Erkek, 16) söylemi bu kapsamda bir örnek olabilir. Bir başka katılımcı da benzer bir şekilde fiziksel şiddeti “şefkat içermeyen dokunuşlar” (K9-Kadın, 22) şeklinde tanımlamıştır. Fiziksel şiddeti bu şekilde örneklendiren açıklamalar sınıflandırılmayan fiziksel müdahale alt kodunda kendine yer bulmuştur. Burada yer alan diğer dikkat çekici söylemlerden “...eski sevgilim çok sinirlendiğinde duvara vuruyordu.” (K9-Kadın, 22) ve “Bir eşyayı alıp duvara fırlattığınızda da bu fiziksel şiddet olur.” (K3-Erkek, 20), tehdit içeren ve korkutma amacı güden fiziksel müdahalelerin, bireyin kendisine yönelik olmasa bile, katılımcılar tarafından fiziksel şiddet olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

Psikolojik şiddet, görüşmelerin en çok ve en ayrıntılı şekilde bahsedilen ögesi olmuştur. Psikolojik şiddet altında katılımcıların belirttiği davranışlar fazlaca çeşitlendiği için belirtilen davranışlar kontrol davranışları, duygusal şiddet ve sözel şiddet başlıkları altında düzenlenmiştir. En çok şiddet davranışı örneği kontrol davranışları altında yer

almıştır ve bunlar; manipölasyon, baskı, zorlama, kıyafetlerine karışma, kısıtlama, telefonunu kontrol etme, sosyal ilişkilere müdahale etme, değıştirmeye çalışma, hesap sorma, koşul koyma ve izin vermeme davranışlarıdır. Katılımcılardan birisi kontrol davranışlarının tümünü şu benzetmeyle özetlemiştir: “Onlarınki sanki erkek arkadaşları değil de başlarında baskıcı bir baba varmış gibi bir durum.” (K8-Kadın, 23). Bunun yanında, duygusal şiddet başlığı altında kıskançlık, tehdit, suçlama, başkalarıyla karşılaştırma, duygu sömürüsü ve kendini geri çekme davranışları yer almıştır. Son olarak, sözel şiddet başlığı altındaysa aşağılama, hakaret etme, yapıcı olmayan eleştiriler ve dalga geçme davranışları bulunmaktadır.

Cinsel şiddet görüşmelerde en az açıklama yapılan konu olup zorlama, onay alınmaması, ısrar, alıkoyma ve tecavüz davranışlarıyla ifade edilmiştir. Bununla beraber, katılımcılardan birisi bilmediğini belirtmiştir. En çok dile getirilen davranış cinsel anlamda zorlama olmuştur. Bunu dile getiren katılımcıların çoğu fiziksel anlamda zorlama olarak ele alırken katılımcılardan birinin konuyu ele alışı dikkat çekmiştir: “bir insanı yakınlaşmak istemediği durumlarda buna zorundaymış gibi davranmak” (K9-Kadın, 22). Katılımcı bu söylemle bireyin cinsel davranışlar için manipüle edildiğine işaret etmektedir.

Israrlı takip (stalk) alanyazına yeni eklenen bir kavram olduğu için öncelikle hiç fikir yürütemeyen katılımcılara kısaca açıklanmıştır. Katılımcıların ısrarlı takibe örnek olarak verdiği davranışlar derinlemesine araştırma, sosyal medyada sahte hesaplar açıp takip etme, ısrarla ulaşmaya çalışmak, hareketlerini izlemek ve bilmek istemek olarak özetlenmiştir. Bununla beraber, iki katılımcı bilmediklerini ifade etmiştir. Israrlı takibe örnek verilen davranışlardan en sık dile getirilen derinlemesine araştırma olmuştur. Bunu dile getiren katılımcıların büyük çoğunluğu sosyal medyada kişi hakkında bilgi toplamaktan bahsederken bir kişi sosyal çevreden ve ortak ortamlardan bilgi toplamayı örnek vermiştir.

Siber şiddete ilişkin katılımcıların verdiği örnekler sosyal medya üzerinden hakaret etme, telefonunu karıştırma, stalklama (ısrarlı takip), sosyal medya davranışlarına müdahale etme, sosyal medya hesaplarına erişim sağlama, özel bilgileri sosyal medyada paylaşma ve özel fotoğrafları sosyal medyada paylaşma davranışlarıyla özetlenmiştir. İki katılımcıysa bilmediğini belirtmiştir. Davranışlar arasından en çok dile getirilen sosyal medya hesaplarına erişim sağlanması olmuştur. Katılımcıların bir kısmı çiftlerin birbirinin sosyal medya hesaplarının şifresine sahip olmasını veya ortak hesap kullanmasını şiddet olarak ele almıştır. Örneğin, katılımcılardan birisi arkadaşının ilişkisinde gözlemlediği bu duruma

ilişkin rahatsızlığını “Bir arkadaşım sevgilisiyle Instagramda ortak hesap kullanıyordu, birbirlerinin şifrelerini de biliyorlardı. Arkadaşımla özel bir şey konuşamıyordum, her şeyi sevgilisi görüyordu. Bu rahatsızlığımı ona söylediğimde bu konuda kavga ettiklerini ve çözemediklerini söyledi. Bu çok yaygın ve ben bunu çok saçma buluyorum.” (K15-Kadın, 15) sözleriyle ifade etmiştir.

Flört şiddeti farkındalığına ilişkin bulguların özeti

Katılımcılar flört şiddetini tanımlarken çatışma öğelerini, şiddet davranışlarını ve mağdurun deneyimini kullanmıştır. Katılımcıların büyük bir kısmı şiddet olarak isimlendirdikleri davranışlara sosyal çevrelerinde şahit olduklarını belirtmiştir. Katılımcıların çoğu flört şiddeti kavramını duyduğunu belirtmekle beraber içeriğine ilişkin bilgileri olmadığını ifade etmişlerdir. Flört şiddeti davranışları açısından en çok psikolojik şiddetten bahsetmiş ve kontrol davranışlarını örneklendirmişlerdir.

4.1.2. Flört şiddetinin nedenleri

Katılımcıların flört şiddetinin nedenleri hakkında düşüncelerini keşfetmek için bir adet konuyu doğrudan ele alan soru sorulmuştur. Bu sorunun cevapları bu boyutta kodlanmakla beraber katılımcıların görüşmenin başka bir noktasında flört şiddetinin nedenlerine ilişkin dile getirdikleri görüşleri de bu boyut altında kodlanmıştır.

Flört şiddetinin nedenleri boyutunda yapılan kodlamaların birleştirilmesiyle Tablo 4.3.’te görüldüğü gibi ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü kategorilerine ulaşılmıştır.

Tablo 4.3. Flört şiddetinin nedenleri

Kod	Kategoriler	Boyut
Partner seçimi	İlişki sorunları	Flört şiddetinin nedenleri
İlişkinin resmiyetinin olmaması		
Partnerin hatası		
Geçmiş romantik ilişkilerdeki sorunlar		
İlişkide çözilemeyen problemler		

İlişki kurmayı bilmemek	
Sınır problemleri	
Psikolojik sorunlar	
Davranış bozuklukları	
Aile içi sorunlar	
Travmalar	
Terk edilme korkusu	Ruh sağlığı sorunları
Aşağılık kompleksi	
Öfke kontrol problemi	
Güven sorunları	
Özgüven düşüklüğü	
Güvensiz bağlanma	
Ekonomi güç dengesizliği	Güç arzusu
Ailede şiddete tanık olma	
Sosyal çevrede şiddetin kabulü	
Toplumda şiddetin kabulü	Şiddetin kabulü
Toplumsal cinsiyet rolleri	
Şiddetin farkında olmamak	

İlişki sorunları kategorisi altında en çok vurgulanan kod ilişkide çözilemeyen problemler olmuştur. Katılımcılardan birisi ilişki problemlerinden “Erkek veya kadın, ilişkide herhangi bir tarafın mutsuz olunca veya rahatsız olduğu bir konu olunca kendini kontrol edemeyip şiddet uygulayabiliyor bazen.” (K12-Erkek, 15) şekilde bahsetmiştir. Katılımcıların söylemleri alt metinde şiddetin ilişkideki problemleri çözmenin bir yolu olarak görülebildiğine işaret etmektedir. Bir başka katılımcı ise, çevresinde sık gözlemlediğini belirttiği bir durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Arkadaş çevremde sürekli gözlemliyorum. Bu yaşlarda karakterimiz tam oturmuyor. Bir kere aşık olduğunda sonsuza kadar süreceğini sanıyorlar. Yetişkin olsak bile sevgi bitebilecek bir şeyken bu yaşlarda sonsuza kadar süreceğini düşünmek mantıklı değil. Bu hızlı değişen dinamikleri sindiremeyip zorbalık yapmaya çalışıyorlar sevgililerine (K15-Kadın, 15).

Bir başka katılımcı ise biriken sorunların ilişkide şiddet olarak ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir.

Partnerlerden birinin diğerine zaman ayıramaması, hayat tempolarının farklılığı da flört şiddetine neden olabilir. Genel olarak ben yoğun bir insanım. Partnerim kendi verdiği zamanın karşılığını almak istiyor. Biriken bir problem oluyor bu. Kavgaların altından çıkabiliyor bir şekilde. Genel olarak ilişkide yaşanan ve çözülemeyen bir sorun şiddete dönüşebilir (K2-Erkek, 20).

İlişki sorunları kategorisinde ilişkide çözülemeyen problemleri ilişki kurmayı bilmemek kodu takip etmektedir. Bu konuda katılımcılar yaşı dolayısıyla ilişki kurmayı bilmemek ve bu konuda iyi bir rol modele sahip olmamaktan bahsetmişlerdir. Dikkat çekici olarak bir katılımcı ilişkinin resmiyetinin olmamasının flört şiddetinin oluşumunda bir etmen olarak dile getirmiştir. “Sağlam temellerden kastım ilişkinin bir resmiyeti olmaması, yani iki kişi arasında olan bir şey sonuçta. Resmiyeti olan ilişkilerde bu güvensizliğin daha az olduğunu düşünüyorum. En kötü bir nişan yüzüğü oluyor.” (K16-Erkek, 16) söylemi ilişkinin resmiyetini gösteren simgelerin katılımcı için güven sağlayan bir öge olduğunu göstermektedir. Katılımcı bu güven sayesinde flört şiddeti davranışlarına daha az başvurulacağını düşünmektedir. Bunlar dışında daha az vurgulansa da eş derece değerli olan partner seçimi, geçmiş romantik ilişkilerdeki sorunlar ve hem mağdur hem de uygulayıcı için sınır koyma problemlerinden bahsedilmiştir.

Katılımcılara göre flört şiddetinin nedenlerini açıklayan bir başka kategoriye ruh sağlığı sorunları olmuştur. Bu kategoride, katılımcıların “psikolojik sorunlar” ifadesiyle yaptıkları genel açıklamalar aynı cümle kalıbıyla kodlanmıştır. Mesela, “Ben bazı insanların sorunları olduğu için kurtarılamayacak seviyeye geldiğine inanıyorum. Herkesin iyi insan olmasını isteriz ama bazı insanlar öyle şeyler yaşıyor ki onları kurtarmak mümkün değil.” (K15-Kadın, 15) ifadeleriyle katılımcı, flört şiddeti uygulayan bireylerin psikolojik güçlükler yaşadığından bahsetmiştir. Ruh sağlığı sorunları kategorisi altında katılımcıların

en sık vurguladığı nokta güven sorunları olmuştur. Flört şiddetinin nedenine parmak basan soruya katılımcılardan birisi “Temelinde güvensizlik nedeniyle ortaya çıkar. Güven olmayan bir ilişki yürümez. Bu güvensizlikten de kıskançlık gibi kısıtlama gibi pek çok davranış ortaya çıkar.” (K16-Erkek, 16) şeklinde cevap vermiştir. Bir başka katılımcı ise “İnsanın çevresi flört şiddetinin nedeni olabilir. Mesela çevresindeki insanlar partnerine fazla samimi davranıyorsa kıskançlık ortaya çıkabilir. İnsan bu durumu yanlış anlayıp kafasında kurup partnerine kıskançlık olarak yansıtabilir.” (K2-Erkek, 20) sözleriyle partnere duyulan güvensizliği sosyal çevresi üzerinden ifade etmiştir. Burada dikkat çekici söylemlerden birisiyse “Her şey sosyal medyada dönüyor gibi algılanıyor. İletişim böylece kolaylaştığı için de insanların şüpheleri artıyor olabilir.” (K7-Kadın, 21) olmuştur. Katılımcı sosyal medya ile iletişimin kolaylaşmasının duyulan güvensizlikleri ortaya çıkardığına işaret etmiştir. Ruh sağlığı kategorisinde sık dile getirilen bir diğer konuya aile içi sorunlar olmuştur. Daha önce flört şiddeti deneyimlediğini belirten bir katılımcı partneriyle ilgili gözlemini şu sözlerle aktarmaktadır:

Genelde bu biraz aileden gelen bir şey. Benim o yaşadıklarımın birinde partnerim ailesinden hiç sevgi görmüyordu, babası annesini aldatıyordu. Kafasında ilişki anlamında bir rol model yoktu. Kimse ona küçükken ikili ilişkide nasıl davranması gerektiğini öğretmemişti. Bana bunları yaparken bunların şiddet olduğunu farkında değildi. İlişkilerde sınırları bilmiyordu. Ben biraz ailesiyle ilgili olduğunu düşünüyorum (K9-Kadın, 22).

Katılımcının bu söylemi ilişki kurmayı bilmemek, sınır problemleri ve şiddetin farkında olmama gibi pek çok öğeyi içerse de katılımcı temelde bunların hepsinde ailesinin rolünün olduğunu dile getirmektedir. Bu nedenle aile içi sorunlar şeklinde kodlanmıştır. Bir başka katılımcı ise ailenin flört şiddetindeki rolünü “Bence bu insanların ailevi sorunlarına bağlı. Eski travmalarını birine aktarıyorlar. Göremedikleri sevgi onlara öfke olarak dönüyor.” (K15-Kadın, 15) ifadeleriyle açıklamıştır. Öne çıkan bu iki kod dışında katılımcılar flört şiddetinin ruh sağlığı ile ilişkili nedenlerini davranış bozuklukları, travmalar, terk edilme korkusu, aşağılık kompleksi, öfke kontrol problemi, özgüven düşüklüğü ve bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencisi olan katılımcının alanyazın bilgisine dayanarak dile getirdiği güvensiz bağlanma ile açıklamışlardır.

Flört şiddetinin nedenlerini açıklarken katılımcıların söylemlerinin odaklandığı bir diğer kategoriye güç arzusu olmuştur. Güç arzusu kategorisinde katılımcıların baskın

partnerler, kontrol isteği ve gc dengesizliğine ilişkin söylemleri kodlanmıştır. Katılımcılardan birisi flört şiddetinin nedenleri sorusunu “Bunun çok derin toplumsal, politik, ekonomik kökenleri var. Ama genel olarak kişilerin egemen olma arzusundan kaynaklandığını söyleyebilirim. İçinde bulunduğumuz sistem ve sistemin kişilere dayattığı egemen olma anlayışından kaynaklanıyor bence.” (K6-Erkek, 20) ifadeleriyle cevaplamıştır. Bu kategoride ekonomik dengesizlikten bahseden iki katılımcı dışında gc arzusunun kadın ve erkek için farkından bahsedilmemiştir. Ekonomik dengesizlik ise katılımcılardan birisi tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

şu dönemde ülkemizde ekonomik problemler etkili oluyor bence. Taraflardan birisi sinemaya gitmek istiyor ama diğer tarafın parası yetmiyor mesela. Bu ilk seferinde problem olmasa bile bu şekilde maddi karşılığı olan etkinlikleri birlikte yapmak için bir baskı oluşabilir ekonomik olarak zayıf olan tarafta (K2-Erkek, 20).

Aslında bu sözlerde bir tarafın uyguladığı net bir baskıdansa kişinin kendisini mahcup hissetmesinden bahsedilmektedir. Ancak katılımcının doğrudan sorulan soruya ilk verdiği cevap olduğu için ekonomik gc dengesizliğinde kodlanmıştır.

Flört şiddetinin nedenlerinde en çok vurgulanansa şiddetin kabulü olmuştur. Katılımcıların şiddetin kabulü üzerine yaptığı açıklamalar ailede şiddete tanık olmak, sosyal çevrede şiddetin kabulü, toplumda şiddetin kabulü, toplumsal cinsiyet rolleri ve şiddetin farkında olmama kodlarını oluşturmuştur. Bunlar arasında görüşmelerde en büyük yer edense şiddetin farkında olmamak olmuştur. Katılımcılar şiddetin farkında olmamayı aynı zamanda şiddeti sevgi sanmak ifadeleri ile de açıklamıştır. Özellikle psikolojik şiddet etrafında dönen görüşmelerde psikolojik şiddetin uygulayıcı tarafından da fark edilemeyeceği vurgulanmıştır. “Ben niversiteye gelene kadar çiftlerin birbirinin Instagram şifresini bilmesinin veya istemesinin şiddet olduğunu bilmiyordum.” (K3-Erkek, 20) ifadeleriyle bunu açıklamıştır. Bir başka katılımcıysa şiddetin sevgi ile karıştırılmasını ve fark edilememesini “O zamanlar sevginin bu olduğunu zannediyordum. Beni çok sevdiği için kısılandığını, kısılandığı için müdahale ettiğini düşünüyordum.” (K9-Kadın, 22) sözleriyle açıklamıştır. Bu sözleri söyleyen katılımcı şiddet ile sevginin karıştırılmasını aynı zamanda medya tarafından dayatılan şiddet davranışlarıyla da açıklamıştır; “Küçük yaştan beri izlediğimiz diziler ve şahit olduğumuz olaylardan sonra bunun sevgi olduğunu zannedebiliriz. ‘Bana çok aşık olduğu için bunları yapıyor’ düşüncesi de göz yummaya sebep oluyor.” (K9-Kadın, 22). Araştırmada bu ifadeler, medya etkisiyle toplumsal olarak

şiddetin kabulüne yol açtığı için toplumda şiddetin kabulü koduyla da temsil edilmektedir. Şiddetin bireysel olarak kabul edilmesi katılımcılar tarafından ailede şiddete tanık olma ile de açıklanmıştır. “Çocuk aileden gördüğünü tekrar ettiği için ailesinin de bir etkisi olabilir. İstemese bile kendini kontrol edemeyip ailesinden gördüğü davranışa başvurabilir. Anne babanın birbirine vurması, kaba sözler söylemesi veya saygısızca davranması şiddet olabilir.” (K12-Erkek, 15) sözleri bu açıklamalara örnektir. Ailede şiddete tanık olmak bazı katılımcılar tarafından ataerkil toplum yapısıyla da ilişkilendirilmiştir. Örneğin, katılımcılardan birisi hem aile içi şiddetin hem de ataerkil değerlerin çocuklara yansımaları şu sözlerle ifade etmektedir: “Ailede ataerkil bir yapı varsa, şiddet uygulanıyorsa bundan çocuklar da etkilenebilir. Çocuk büyüdüğünde şiddeti de ataerkil değerleri de normal olarak görebilir.” (K10-Erkek, 15). Başka bir katılımcı ise flört şiddetine maruz kalan kadınların ilişkilerini bitirmemelerini ailede şiddete tanık olma ile açıklamıştır: “Ailesinde de bu tutumu gördüyse, flört şiddeti rahatsız ediyor ama mutsuz etmiyor. Sonuçta ilişkiyi bitirmiyor.” (K8-Kadın, 23). Şiddetin kabulüne ilişkin değinilen bir diğer nokta ise sosyal çevrede şiddetin kabulü olmuştur. Katılımcılardan birisi sosyal çevrede şiddete şahit olmanın durumu nasıl normalleştirdiğini şu şekilde açıklamıştır:

Etrafında şiddetin kabul edildiği ilişkiler varsa kişi kendi ilişkisinde de şiddeti daha kolay kabul edebilir. Temelde kişilerin çevresinde şiddet gözlemlemesi hem uygulamayı hem de kabul etmeyi kolaylaştırır. Arkadaşlık ilişkilerinde gözlemlenen sorunlarda şiddet kullanılan ilişkilerde memnuniyet görürse normalleşebilir şiddet kendisi için de (K4-Erkek, 22).

Bunun yanında bir başka katılımcı ise erkeklerin gözünden şiddet uygulamaya ilişkin baskı olduğunu ifade etmiştir. “Erkeklerde arkadaşları arasında bunun uygulanması için bir baskı oluyor. Senin sevgilini şu saatte şurada gördük hiç mi bir şey demiyorsun gibi. Bunu uygulamaya ve kabul etmeye toplum tarafından zorlanıyor insanlar. Üçüncü kişiler tarafından aklına sokuluyor ve alışıyor.” (K8-Kadın, 23) sözleriyle katılımcı erkeklerin sosyal çevreleri tarafından şiddet davranışlarına itildiğini belirtmiştir. Son olarak şiddetin kabulü altında dile getirilen bir diğer nokta ise toplumsal cinsiyet rolleri olmuştur. Şimdiye kadar bahsedilen ataerkil değerler ve erkeklerin şiddet davranışlarına itildiğine ilişkin görüşler bu kod altında da değerlendirilmiştir. Bunun yanında, katılımcılardan birisi toplumsal cinsiyet rollerinin yerini şu şekilde ifade etmiştir:

Aileler kız ve erkek çocuklarına farklı davranıyor. Örneğin, erkek çocuklarına her şeyi yapabilme hakkı varmış gibi davranırken kız çocuklarını eziyorlar. Erkek çocukları zorba olup çıkıyor. Bunları kitaplarda ve filmlerde görüyoruz. Toplumsal roller diye bir şey belirlemişler asla doğru değil ve insanları tek tipleştiriyor (K15-Kadın, 15).

Toplumsal cinsiyet rolleri temelinde şiddetin kabulünü açıklayan katılımcılar yalnızca erkeklerin şiddet davranışlarından bahsetmemişlerdir. Mesela, katılımcılardan birisi “Türkiye’de erkek rolünün bir getirisi olan fiziksel şiddet, kadın rolünün de bir getirisi olan psikolojik şiddet ortaya çıkıyor.” (K3-Erkek, 20) ifadeleriyle toplumsal cinsiyet rollerinin kadınları da psikolojik şiddet uygulamaya ittiğini belirtmiştir.

Flört şiddetinin nedenlerine ilişkin bulguların özeti

Katılımcılar flört şiddetinin nedenlerini açıklarken kullandığı ifadeler ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü kategorileri altında toplanmıştır. Bu kategoriler araştırmada, flört şiddetinin nedenlerini açıklarken ortaya çıkan temalar olarak ele alınmıştır. Görüşmelerde en fazla yer tutan ve en çok vurgulanan tema şiddetin kabulü olmuştur.

4.1.3. Flört şiddetinin sonuçları

Katılımcıların flört şiddetinin sonuçları hakkında görüşlerini almak için konuyu doğrudan ele alan bir soru sorulmuştur. Bu sorunun cevapları bu boyutta kodlanmakla beraber katılımcıların görüşmenin başka bir noktasında flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin dile getirdikleri görüşleri de bu boyut altında kodlanmıştır.

Flört şiddetinin sonuçları boyutunda yapılan kodlamaların birleştirilmesiyle Tablo 4.4’te görüldüğü gibi ilişki sonuçları, psikolojik sonuçlar ve fiziksel sonuçlar kategorilerine ulaşılmıştır.

Tablo 4.4. Flört şiddetinin sonuçları

Kod	Kategori	Boyut
Şiddeti normalleştirme	İlişkisel sonuçlar	Flört şiddetinin sonuçları
Ayrılık		

Sosyal ilişkilerde güçlükler	
İlişki kurma sorunları	
Ruh sağlığı sorunları	
Günlük hayatta aksamalar	
Şiddet sonucu ortaya çıkan davranışları devam ettirme	Psikolojik sonuçlar
Hayat hedeflerinden kopma	
Fizisel hasar alma	Fiziksel sonuçlar
Ölüm	

Görüşmede flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin dile getirilen açıklamalarda en büyük yer tutan kategori ilişkisel sonuçlar olmuştur. Katılımcıların maruz kalınan şiddetin sonucunda bireyler için şiddetin normalleşmesi, ayrılık, sosyal ilişkilerde güçlükler ve ilişki kurma sorunlarına ilişkin öngörüler kodlanıp ilişkisel sonuçlar kategorisi altında birleştirilmiştir. Katılımcıların büyük bir bölümü romantik ilişkilerde şiddete maruz kalan bireylerin yeni bir ilişki kurmakta zorlanabileceğini ifade etmiştir. Bu durumu bazı katılımcılar güven sorunlarıyla açıklarken bir kısmı da ilişkilere önyargılı yaklaşılabilceğini ifade etmiştir. Bir katılımcı “İlk partnerinse sonrakilerden de aynı davranışları bekleyebilirsin. Mesela fiziksel şiddet görmüş birisi yeni partnerinde bu konuda korkular yaşayabilir. Vurmak için olmasa bile elini kaldırdığında irkilebilir insan.” (K14-Kadın, 15) ifadeleriyle bu önyargı ve güvensizliği ilk ilişki oluşunu vurgulayarak açıklamaktadır. Başka bir katılımcı ise aşırı duyarlılık, sağlıklı ilişki yürütememe veya ilişki kurma isteksizliğine odaklanarak benzer bir açıklama yapmaktadır.

Geleceklerdeki ilişkilerde yoğun bir güvensizlik oluyor. Beni aldatabilir, gibi bir güvensizlik değil de her an bana bir şey yapabilir, gibi bir güvensizlik. Karşıdaki kişi en ufak sesini yükselttiğinde ben şiddete maruz kalıyorum gibi bir sonuca varabilir. Bu yüzden de çok sağlıklı yürütemiyor ilişkilerini. Veya şiddete maruz kalacağını düşünerek hiç ilişkiye başlamak istemiyor (K8-Kadın, 23).

Katılımcıların flört şiddetinin sonuçları üzerine bir diğer öngörüsü de ayrılık yani ilişkinin sonlanması olmuştur. İki katılımcı ayrılığı flört şiddetinin en basit sonucu olarak

tanımlamıştır. “En basiti ilişkinin bozulması olsa da daha ciddi sonuçları da olabilir.” (K10-Erkek, 15) ve “Daha basit boyutta ilişki sonlanabilir.” (K7-Kadın, 21) ifadelerinde her iki katılımcının da basit kelimesini kullandığı görülmektedir. Bu söylemler katılımcıların ayrılığı flört şiddetinin en az zarar veren sonucu olarak gördüklerini düşündürmüştür. Soruya verilen cevaplarda katılımcıların değindiği bir diğer nokta ise şiddeti normalleştirme olmuştur. Şiddetin sevgiyi göstermenin bir yolu sanılması ile şiddetin birey için normalleşmesinden ve bireyin sonraki ilişkilerinde şiddetin uygulayıcısı pozisyonunda bulunmasından söz edilmiştir.

Sonraki ilişki daha sağlıklı olsa bile karşıdaki kişiyi görmeye alıştığı şiddet davranışlarına da zorlayabiliyor kişi. Sen beni niye kıskanmıyorsun, niye ne yaptığımı takip etmiyorsun, sen beni niye merak etmiyorsun gibi... Sanki karşı tarafın yaptığı sağlıksızmış gibi sürekli onu alıştığı sağlıksız davranışlara zorluyor. Bu erkeklerde de çok oluyor. Sanki bu davranışlar -kıskanmak- sevgi göstergesiymiş gibi anlaşıyor. Bu davranışları göremeyince sevilmediklerine dair çıkarımları oluyor. Şiddet sevgiyi ifade etmenin bir yolu olarak algılanıyor (K8-Kadın, 23)

Bir başka katılımcıysa benzer bir durumu şu şekilde dile getirmiştir:

Bazen de kıskanılma kısıtlanmayı sevgi olarak görüyorlar -koruyucu erkek-. Bunu yapan kişilere takıntılı olabiliyor, rahatsız edebiliyorlar o erkeği ayrılıktan sonra. Sonraki ilişkilerini zedelemeye çalışıyor. Başta psikolojik şiddeti uygulayan kişi yüzünden mağdur buna bağımlı hale geliyor (K16-Erkek, 16).

İlişkisel sonuçlar kategorisinde son olarak katılımcılar sorulan soruya flört şiddetine maruz kalan bireylerin yalnızca romantik ilişkilerde değil sosyal ilişkilerinin tümünde güçlük çekebilecekleri cevabını vermiştir.

İlişkisel sonuçların ardından öne çıkan bir diğer kategoriye psikolojik sonuçlar olmuştur. Katılımcıların, flört şiddetine maruz kalan bireylerin deneyimleyebileceğini dile getirdikleri psikolojik sonuçlar ruh sağlığı sorunları, günlük hayatta aksamalar, hayat hedeflerinden kopma ve şiddet sonucunda ortaya çıkan davranışları devam ettirme kodlarıyla temsil edilmiştir. Katılımcıların öngördüğü psikolojik sonuçlar arasında en büyük yeri ruh sağlığı sorunları tutmaktadır. Katılımcıların, flört şiddetinin sonucunda bireylerin olumsuz duygular, travma, depresyon, onay arama, özgüven sorunları, benlik algısının zarar görmesi, kendini suçlama ve intihar gibi ruh sağlığı sorunları deneyimleyebileceğine ilişkin

görüşleri bu kategori altında toplanmıştır. Katılımcılardan birisi yaşanabilecek sorunu şu sözlerle “...ama bence fiziki boyutundan ziyade telafi olmayacak boyutu psikolojik. Bence en önemlisi bu. Karşınızdakinden fiziksel şiddet gördüğünüzde sizdeki psikolojik travmaları çok daha fazla oluyor.” (K6-Erkek, 20) telafi edilemez olarak tarif etmiş ve psikolojik anlamda alınan zararın büyüklüğüne dikkat çekmiştir. Psikolojik sonuçlar altında değinilen bir diğer nokta günlük hayatta aksamalar olmuştur. Bu yönde açıklama yapan iki katılımcıdan birisi, bireyin günlük hayattaki performansının azalabileceğine ve zihninin yaşadığı problemle meşgul olabileceğine değinirken, bir diğeri bireyin iyi oluşunun düşebileceğinden ve genel bir mutsuzluk halinden bahsetmiştir. Şiddetle ortaya çıkan davranışı devam ettirme hakkında da iki katılımcının paylaşımı olmuştur. Bunlardan birisi davranışı şu şekilde açıklamıştır: “Ayrılrsa bile baskı sonucu oluşan davranışlar ve rutinlerle hayatına devam eden de çok insan gördüm. Eski giyim tarzının tamamen değişmesi, arkadaşlık ilişkilerini hala sevgilisi varmış gibi sürdürmesi gibi.” (K8-Kadın, 23). Son olarak bir katılımcı bireylerin hayat hedeflerinden uzaklaşabileceğini ifade etmiştir.

Son olarak katılımcılar ilişkisel ve psikolojik sonuçların ardından fiziksel sonuçlara değinmişlerdir. Fiziksel hasar alma ve ölüm gibi söylemler fiziksel sonuçlar kategorisi altında kodlanmıştır. Fiziksel sonuçlar, katılımcılar tarafından bu iki söylemle derecelendirerek kullanılmıştır. Katılımcılardan yalnızca birisi kadının verebileceği fiziksel hasara değinmiştir. “Fiziksel şiddette her iki taraf için de işin fiziksel zarar boyutu var. Kadın diyelim ki gitti erkeğin kafasında vazo kırdı, erkek gitti kadına fiziksel bir şiddet uyguladı...vücudunuz ciddi bir hasar alabilir.” (K6-Erkek, 20) paylaşımıyla kadının fiziksel müdahalesinin nasıl olabileceğinden bahsetmiştir.

Flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin bulguların özeti

Katılımcıların flört şiddetinin sonuçlarını açıklarken kullandığı ifadeleri ilişkisel, psikolojik ve fiziksel sonuçlar kategorileri altında toplanmıştır. Bu kategoriler araştırmada, flört şiddetinin sonuçlarını açıklarken ortaya çıkan temalar olarak ele alınmıştır. Temalardan görüşmelerde en büyük yer tutan ve en çok vurgulanan ilişkisel sonuçlar olmuştur.

4.1.4. Flört şiddetinin önlenmesi

Katılımcıların flört şiddetinin önlenmesi hakkında görüşlerini almak için konuyu doğrudan ele alan iki soru sorulmuştur. Bunlardan birisi flört şiddetinin önlenip

önlenemeyeceği üzerine sorulan kapalı uçlu bir soruyken diğeri nasıl önlenebileceğini soran açık uçlu bir sorudur. Bu soruların cevapları bu boyutta kodlanmıştır.

Flört şiddetinin önlenmesi boyutunda yapılan kodlamaların birleştirilmesiyle toplumsal farkındalığın artması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi kategorilerine ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların flört şiddetinin önlenebilirliğine ilişkin öngörüsü öğrenilmiştir ve Tablo 4.5.'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Flört şiddetinin önlenebilirliği

Flört şiddeti önlenebilir mi?	Katılımcı sayısı
Flört şiddeti önlenebilir	n=7
Azaltılabilir	n=9

Flört şiddetinin önlenebilirliğine ilişkin sorulan kapalı uçlu soruya katılımcılar arasından 9 kişi azaltılabilir karşılığını verirken 7 kişi önlenebilir cevabını vermiştir. Katılımcıların bir kısmı flört şiddetini tamamen ortadan kaldırılamaz bir olgu olarak ele alıp bireysel önlemlerle azaltılabileceğinden bahsetmişlerdir. Katılımcılardan birisi “Bir noktaya kadar belki ama tamamen ortadan kaldırılamaz çünkü uygulayan kişi yaptığının, verdiği zararın farkında olmuyor. İlişkide konuşulursa önlenabilir. Psikolojik dışında hepsi önlenebilir bence.” (K13-Erkek, 16) ifadeleriyle psikolojik şiddet dışındaki şiddet türlerine önlem alınabileceğinden bahsetmiştir. Bir diğer katılımcı ise “Bireysel olarak bilinçlenmiş birisi kendi ilişkileri açısından önleyebilir ama toplumsal olarak mümkün mü emin değilim.” (K2-Erkek, 20) sözleriyle bireysel farkındalığın flört şiddetinin önüne geçebileceğini açıklamıştır. Flört şiddetinin önlenilebileceğini düşünen katılımcılarsa geliştirilebilecek politika ve programlar üzerine pek çok önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler flört şiddetinin önlenmesi boyutunda Tablo 4.6.'da görülebileceği gibi üç kategori altında derlenmiştir.

Tablo 4.6. Flört şiddetinin önlenmesi

Kod	Kategori	Boyut
Medya kampanyaları yapılması		

Paylaşımların desteklenmesi		
Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması		
Kadınların bilinçlendirilmesi	Toplumsal farkındalığın artması	
Aile içi şiddetin önlenmesi		
Aileler için farkındalık temelli çalışmalar yapılması		
Şiddetin kabulünün azalması		Flört şiddetinin önlenmesi
Kişilerarası ilişkiler eğitimi	Okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi	
Ahlak eğitimi		
Cinsel eğitim		
Rehabilitasyon	Hukuki yaptırımların güçlendirilmesi	

Flört şiddetinin önlenmesi üzerine katılımcıların getirdiği öneriler toplumsal farkındalığın artması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi kategorileri altında düzenlenmiştir. Bu kategorilerden görüşmelerde en çok vurgulanan toplumsal farkındalığın artırılması olmuştur. Medya kampanyalarıyla ilgili olarak katılımcılar sosyal medya ve televizyonun kampanyalarda yer almasını önermiştir. “Flört şiddeti kavramını daha çok duyarsak, farkındalığımız artarsa önlenabilir belki. Sadece ismen değil içeriğini de bilerek. Sosyal medya kampanyaları yapılabilir bu konuda. Bunla ilgili içerikler üretip sanal dünyadan faydalanılabilir” (K5-Kadın, 22) sözleriyle katılımcılardan birisi sosyal medyanın flört şiddeti kampanyalarında kullanılmasını tavsiye etmiştir. Paylaşımların desteklenmesi kodu, katılımcıların bir kısmının flört şiddetinin konuşulmamasına ilişkin gözlemleri üzerine ortaya çıkmıştır. “İnsanlar şiddete maruz kaldıklarında bunu paylaşabilecekleri ve destek alabileceklerine dair bilgilendirilmeli. Çoğu insan bunu paylaşırsam öğrenilir ve daha çok şiddete maruz kalırım diye düşünerek paylaşımdan kaçıyor olabilir.” (K12-Erkek, 15) ifadeleriyle şiddete maruz kalan bireylerin nerelerden destek alabileceklerine ilişkin de bilgilendirilmelerinin altını çizmektedir. Bir başka katılımcı ise kadınların sessiz kalmasına odaklanarak “Küçük yaşta ailelerin bunları konuşması gerekiyor. Belki bunlar ailelerde konuşulursa birçok kadın bunu

daha rahat paylaşabilir. Belki buna maruz kalıyorsa da kişi daha hızlı önlenebilecek. Ama bu tarz konular hiç konuşulmadığında şiddet sevgi zannediliyor.” (K9-Kadın, 22) sözleriyle ailelerde bu konunun konuşulmasıyla ilgili teşvikin önemini vurgulamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ile ilgili olarak katılımcılar toplumsal cinsiyet rollerini flört şiddetinin nedenlerinden biri olarak göstermiş ve bu konuda eşitliğin sağlanmasıyla flört şiddetinin de önüne geçilebileceğini ifade etmişlerdir. Örneğin, katılımcılardan birisi “Kadın erkek eşitliğinin sağlandığı ailelerde ve toplumlarda şiddetin de azalacağını düşünüyorum. Bir taraf kendisini hiçbir şeye dayanmadan diğer taraftan üstün ilan ediyorsa bunun şiddeti doğurabileceğine inanıyorum.” (K10-Erkek, 15) sözleriyle toplumsal cinsiyet eşitliğinin rolünü ifade etmiştir. Bir diğer yandan, kadınların bilinçlendirilmesiyle ilgili olarak bir katılımcı “Özellikle kadınların bu bilgilendirmelere daha çabuk fark etmek için ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Ailesinde de bu tutumu gördüyse, flört şiddeti rahatsız ediyor ama mutsuz etmiyor. Sonuçta ilişkiyi bitirmiyor.” (K8-Kadın, 23) ifadeleriyle şiddetin fark edilmesinin gerekliliğini dile getirmiştir. Aile içinde şiddetin önlenmesi iki katılımcı tarafından dile getirilirken buna paralel olarak ailelerin bilgilendirilmesi de başka iki katılımcı tarafından belirtilmiştir. Son olarak şiddetin kabulünün azalmasıyla ilgili olarak Türk kültürünün geleneksel yapısı katılımcılardan biri tarafından şu şekilde ele alınmıştır:

Bunun için önce ailelerin kafa yapıları değişmeli. Bu şekilde ancak bir sonraki kuşağın çocukları şiddetten uzaklaşabilir. Şu anda çok geleneksel ve modern arasında sıkışmış bir toplumuz. Her çeşit aile var. Bilgiye bu kadar kolay eriştiğimiz için bir yerden sonra bir kırılma olacağını düşünüyorum. Yeni neslin daha modern ve anlayışlı olacağını ve şiddet davranışlarının azalacağını düşünüyorum. Geçmişten bugüne şiddete yönelik algının nesilden nesle değiştiğini düşünüyorum. Bence ailelerdeki geleneksel kısım şiddetin önünü açıyor. Şiddet eski nesiller için daha olağan bir şey, şiddet gören insanların hayatına devam etmesi bekleniyor. Yeni nesilde şiddetin ilişkilerde yeri olmadığını düşünüyorum (K4-Erkek, 22).

Okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi bir diğer öneri olmuştur. Bu konuda çoğunlukla böyle çalışmaların içeriği verilmemişken, bazı katılımcılar değinilebilecek konulardan da bahsetmişlerdir.

Bu tür şiddet davranışlarının ne kadar olumsuz olduğunu, sonuçlarının neler olabileceğini, sahip oldukları ilişkinin sağlıklı olduğunu ve sağlıklı bir ilişkideyken ne kadar rahat ve mutlu hissedecekleri konusunda insanlar bilinçlendirilmeli bence.

Bu bence lisede ve ortaokulda verilen bir eğitim olmalı. İlk ilişkilerin başladığı yıllar bunlar. İnsanlar yanlış bir ilişki içerisindeyse ve o an onu normalleştirirse sonraki ilişkileri de bu şekilde olabilir. Ancak bilinçlendirilirse yanlış davranışın ne olduğunu öğrenebilir. “Belki ben etraftan böyle gördüm ama bu sevgi değil.” diyebilir belki (K7-Kadın, 21).

Katılımcılardan birisinin yukarıda verilen sözleri gibi üç katılımcı daha romantik ilgilerin başladığı yıllarda okullarda bu konulara değinmenin önleyici olabileceğini dile getirmiştir. Bununla beraber, katılımcıların bir kısmı şu anda okulların bu konuda etkin olamadığını ifade etmiştir.

Aile bu bilgilendirmelere ve konuşmalara uygun değilse eğer okullarda bunlar paylaşılabılır. Mesela bizim okulumuzdaki PDR bu konularda bize hiçbir bilgilendirme yapmamıştı. Küçük yaşlardan itibaren okullarda bir ders bile olabilir bu. Neyin şiddet neyin sevgi olduğu anlatılmalı, hayır demek öğretilmeli (K9-Kadın, 22).

Hali hazırda lisede olan bir katılımcı da okulların bu konuda etkinliği konusunda görüş bildirmiştir. “Okul biraz daha bu konularda etkin olmalı. Okulun görevi sadece fizikten ve matematikten yüksek not aldirmek olmamalı. Ailenin çocuğa kazandıramadığı değerleri okul kazandırmalı (K15-Kadın, 15). Okullarda yapılabilecek bu farkındalık çalışmalarının kişilerarası ilişkiler, ahlak eğitimi ve cinsel eğitime odaklanabileceği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Son olarak katılımcıların bir kısmı hukuki yaptırımların güçlendirilmesinin flört şiddetinin önüne geçebileceğini ifade etmiştir. “Eğitim devletin yapabileceği bir unsurken bir diğeri hukuki yaptırımlar konusunda. Devletin bu konudaki uluslararası anlaşmalara imza atması, yerli sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapmalı ve hukuki olarak gerekli adımları atması gerekiyor” (K6-Erkek, 20) ifadesiyle katılımcı hem okullardaki eğitimin geliştirilmesinden hem de hukuki yaptırımların doğru yürütülmesinin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hareket etmek ve uluslararası anlaşmalara imza atılarak hukuki yaptırımların güçlendirilmesinden devleti sorumlu tutmuştur. Benzer bir şekilde devletin rolünden bir başka katılımcıysa şu şekilde söz etmiştir:

Bizim toplum için bilgilendirme ve eğitimin etkisi bir noktaya kadar. Hukuki olarak da bu konuların karşılığı olması gerekiyor. Şiddetin doğru veya yanlış olması önemli

değil hukuki yaptırımını olmazsa insanlar bu davranışlara devam ediyor. Devletlerin halka karşı bu konuda bir sorumluluğu olması gerekiyor. Şiddete uğrayanı koruyup, şiddet göstereni cezalandırmalılar. (K4-Erkek, 22)

Katılımcılardan birisi şiddet uygulayan veya şiddete eğilimi olan bireylerin tespit edilerek rehabilite edilmesinin de şiddeti önlemenin yollarından birisi olabileceğini ifade etmiştir.

Flört şiddetinin önlenmesine ilişkin bulguların özeti

Katılımcıların bir kısmı flört şiddetini önlenabilir bir olgu olarak görüp pek çok öneri sunarken bir kısmı bireysel önlemlerle azaltılabileceğini öne sürmüştür. Katılımcıların flört şiddetinin önlenmesine ilişkin önerilerini açıklarken kullandıkları ifadeler toplumsal farkındalığın artırılması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi kategorileri altında toplanmıştır. Bu kategoriler araştırmada, flört şiddetinin önlenmesine ilişkin görüşleri açıklarken ortaya çıkan temalar olarak ele alınmıştır. Temalardan görüşmelerde en fazla yer tutan ve en çok vurgulanan toplumsal farkındalığın artırılması olmuştur.

4.1.5. Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddeti

Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru katılımcıların flört şiddetine bakış açısında ve flört şiddetine ilişkin farkındalık düzeyinde nasıl bir değişim olduğunu görebilmek için lise ve üniversite öğrencilerinin deşifrelerinde yapılan kodlamalar ayrı ayrı incelenmiştir. Katılımcı gruplarından lise öğrencilerinin yaş ortalaması 15.2 olarak hesaplanırken üniversite öğrencilerinin yaş ortalaması 22.5 olarak bulunmuştur. Bu araştırma için ergenlik dönemini lise öğrencileri temsil ederken beliren yetişkinlik dönemini üniversite öğrencileri temsil etmektedir. Gelişimsel dönemler arasındaki değişim değerlendirilirken belge grupları arasındaki kodlama farklılıkları ve aynı kodların lise ve üniversite öğrencileri tarafından ifade ediliş biçimindeki değişimler dikkate alınmıştır. Son olarak, görüşmeler sırasındaki gözlemler ve diğer faktörler ele alınarak değişim ortaya konmuştur. Yapılan analizlerle geline son noktada, araştırma soruları çerçevesinde oluşan boyutlara göre lise ve üniversite öğrencisi katılımcıların öne çıkardığı temalar Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddeti temaları

Boyutlar	Öne Çıkan Temalar	
	Lise	Üniversite
Flört şiddetini tanımlamak	Çatışma	Şiddet Davranışları
Flört şiddetinin nedenleri	Ruh sağlığı sorunları	Şiddetin Kabulü
Flört şiddetinin sonuçları	İlişkisel sonuçlar	İlişkisel ve Psikolojik sonuçlar
Flört şiddetinin önlenmesi	Toplumsal farkındalığın artması	Okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi

Flört şiddetini tanımlamak

Flört şiddetini tanımlarken iki gelişim döneminden de katılımcılar çatışma, şiddet davranışları ve mağdurun deneyimi temaları altında kendisine yer bulacak ifadeler kullanmıştır. Ancak çatışma temasında ergenlik dönemindeki katılımcıların daha fazla görüş bildirdiği görülmektedir. Ayrıca diğer iki temaya göre ergenlik dönemindeki katılımcıların en çok vurguladığı nokta da çatışma olmuştur.

Ses yükselmeye başladığı andan itibaren bence bu artı şiddete giriyor. Zaten ülkemizde de böyle bağırarak tartışmak çok yaygın. Ses yükselince bence karşıdaki insan kendisini baskı altında hisseder. İnsan kendisinden şüphe eder, haksız mıyım diye düşünür. (K-16-Erkek, 16)

Ergenlik dönemindeki katılımcılar özellikle güç dengesizliği altında kodlanan baskı ögesinden bahsetmişler ve bireyin tartışmalar sırasında kendisini baskı altında hissetmesinin durumu şiddete dönüştüreceğini ifade etmişlerdir.

Flört şiddetini tanımlamak boyutunda beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar ise daha çok şiddet davranışları teması altına girebilecek görüşler bildirmiştir. Bu tema altında üniversite öğrencileri kontrol davranışına odaklanmışlardır. Katılımcılardan birisi

flört şiddetini tanımlamaya yönelik doğrudan sorulan bir soruya aşağıdaki gibi cevap vermiştir.

Şiddetin birkaç unsuru var. Tek bir şekilde tanımlamak çok güç. Biri fiziksel şiddet. Bunun sınırları çok katı ve çok belli. İkincisi cinsel şiddet. Karşı tarafı istemediği cinsel davranışlara zorlamaktır. Sınırları en belirsiz olansa psikolojik şiddet. Psikolojik şiddetin varlığınıysa ben kendi algıma göre karar verebiliyorum. Üzerinde anlaşılmaya varılmış bir konu olmadığını düşünüyorum. Bunların ortak özelliği karşı tarafa isteklerin dayatıldığı onları yıpratmaya yönelik davranışlar olması. Ortada bir anlaşmazlık ve fikir ayrılığı varken kendi istediğinin olmasını o kadar istiyorsun ki bu iş şiddete varıyor (K6-Erkek, 20).

Katılımcı tanımladığı tüm şiddet türlerinin temelde kontrol ve baskı davranışlarıyla tanımladığını ifade etmiştir. Başka bir katılımcı da aynı soruyu benzer ifadelerle cevaplamıştır; “Genel olarak beni istediği noktaya ulaştırmak için insanın beni manipüle ve kontrol etmesi bu kontrolün bana zarar vermesi ve benliğimi, hedeflerimi bana unutturması olarak tanımlayabilirim” (K9-Kadın, 22).

Özetlemek gerekirse flört şiddetini tanımlamakta ergenlik dönemindeki katılımcılar çatışma öğelerine daha fazla odaklanırken beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar şiddet davranışlarını daha çok göz önünde bulundurmaktadır.

Flört şiddeti deneyimi ve kavrama aşinalık

Flört şiddeti deneyimleri açısından katılımcıların hem bireysel deneyimleri hem de sosyal çevrelerinde şiddet davranışlarına şahit olma durumları sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar açısından gelişimsel dönemler karşılaştırıldığında ergenlik döneminden iki katılımcı ve beliren yetişkinlik döneminden bir katılımcı flört şiddetiyle hiç karşılaşmadıklarını ifade etmiştir. Ergenlik döneminden bir katılımcı daha önce flört şiddeti deneyimlediğini bildirirken beliren yetişkinlik döneminden üç katılımcı flört şiddetine ilişkin deneyimi olduğunu bildirmiştir. Son olarak, ergenlik döneminden dört katılımcı sosyal çevresindeki romantik ilişkilerde şiddet davranışları gözlemlediğini ifade ederken beliren yetişkinlik döneminden 7 katılımcı bu yönde gözlemleri olduğunu belirtmiştir. Genel olarak üniversite öğrencilerinin olguya ilişkin daha fazla deneyimi olduğu fark edilmektedir.

Katılımcıların flört şiddeti kavramına aşinalığını görmek için bir doğrudan soru sorulmuş ve nerden/nasıl duyduklarını açıklamaları istenmiştir. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların tümü kavramı duyduklarını bildirirken büyük bir çoğunluğu içeriğine hakim olmadığını da ifade etmiştir. Ergenlik döneminde ise yalnızca bir katılımcı kavramı medyada duyduğunu belirtmiştir.

Flört şiddeti davranışları

Flört şiddeti davranışları için gelişimsel dönemler arasındaki ifade farklılıklarını görebilmek için öncelikle katılımcı gruplarının hangi şiddet türünde daha fazla örnek verdiği incelenmiştir. Yapılan değerlendirmede siber şiddet ve ısrarlı takip için katılımcı gruplarının benzer sayıda ve içerikte örnekler verdiği fark edilmiştir. Buna karşın, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve cinsel şiddet için beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar daha fazla davranış örneği vermiştir.

Fiziksel şiddet için ergenlik dönemindeki katılımcıların “vurmak”, “dövmek” ve “öldürmek” gibi fiziksel zararı yüksek olan davranışları örnek verdiği görülmüştür. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların ifadelerininse daha çok fiziksel zararı az olan “itme”, “tokat atma”, “kolunu çekme”, “saçını çekme”, “bağırma” ve “eşya fırlatma” gibi davranışları çeşitlendirerek örnek verdiği dikkat çekmiştir.

Psikolojik şiddet davranışları içinse dikkat çekici farklılıklar olduğu görülmüştür. Ergenlik döneminden katılımcıların diğer şiddet türleriyle benzer oranda davranış örneği verdiği görülürken beliren yetişkinlik döneminden katılımcıların hem diğer şiddet türlerine oranla hem de diğer katılımcı grubuna oranla üç katı daha fazla örnek verdiği görülmektedir. Bu anlamda beliren yetişkin dönemindeki katılımcıların görüşmelerinin psikolojik şiddet ekseninde döndüğü söylenebilir. Psikolojik şiddet davranışları gruplandırıldığında ortaya çıkan sözel şiddet, duygusal şiddet ve kontrol başlıkları arasından beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların en çok vurguladığı kontrol davranışları olmuştur.

Son olarak cinsel şiddet davranışları ergenlik dönemindeki katılımcılara göre beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar tarafından daha fazla örneklendirilmiştir. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların cevaplarının büyük bir çoğunluğu “cinsel davranışlara zorlamak” ile tanımlanmıştır.

Flört şiddetinin nedenleri

Flört şiddetinin nedenleri boyutunda ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü temaları ortaya çıkmaktadır. Bu temalar arasında ilişki sorunları ve ruh sağlığı sorunları temaları için iki gelişimsel dönemden katılımcılar benzer ifadeleri kullanarak hemen hemen aynı düzeyde nedenlerle ilgili görüşlerini paylaşmışlardır. Bununla beraber güç arzusu ve şiddetin kabulü temalarında beliren yetişkinlik döneminden katılımcıların aktarımlarının daha fazla olduğu görülmektedir.

Güç arzusu temasında ergenlik döneminde olan yalnızca 1 katılımcının cinsel şiddeti açıklarken kullandığı “Karşı tarafı güçsüz görünce oluyor.” (K13-Erkek, 16) ifadeleri güç arzusu ile ilişkilendirilmiştir. Buna karşın, beliren yetişkin dönemindeki 8 katılımcı güç arzusundan söz etmiştir. “Kendinde eksik gördüğün şeyleri karşındakine hükmederek tamamlamaya çalışıyor olabilir kişi. Hayatta bir yere gelemeyen insanlar karşı tarafın gözünde bu şekilde yücelmeye çalışıyor olabilir” (K9-Kadın, 22) sözleri güç arzusu ile ilişkilendirilen görüşlerden birisidir.

Şiddetin kabulü ise, beliren yetişkin dönemindeki katılımcıların flört şiddetinin nedenlerine ilişkin görüşlerinin büyük bir kısmını içeren tema olmuştur. Bu tema içerisinde katılımcıların paylaşımları toplumsal cinsiyet rolleri, toplumda şiddetin kabulü, sosyal çevrede şiddetin kabulü, ailede şiddete tanık olma ve şiddetin farkında olmama kodlarıyla ilişkilendirilmiştir. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların görüşlerinin büyük bir kısmının bu tema içerisinde şiddetin farkında olmamak üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Lise öğrencisi olan katılımcılar görüşlerini kısa bir şekilde mesela, “Birbirlerine psikolojik şiddet uygulamaya meyilli oluyorlar ve pek farkında değiller.” (K15-Kadın, 15) gibi ifadelerle aktarırken üniversite öğrencisi olan katılımcılar düşüncelerini daha ayrıntılı ifade etmiştir.

Bu da biraz bilinçsiz olmaktan kaynaklanıyor bence. O an yaşadığı durumun ne kadar ciddi olduğunun farkında olmayabiliyor. Bazı inanışlar da zaten bu tür davranışların olması gerektiğini söylüyor. “Seni kıskanıyor, çünkü seni seviyor...seni kısıtlıyor çünkü seni kimseyle paylaşmak istemiyor...” gibi şeyler bazı yanlış inanışlar. (K7-Kadın, 21)

Beliren yetişkinlik döneminden katılımcıların bir kısmı, yukarıdaki aktarımda yer alan ifadelerde olduğu gibi, sevgi ve şiddetin karıştırılmasıyla şiddetin kabulünü açıklamışlardır.

Flört şiddetinin sonuçları

Katılımcıların flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin görüşlerini almak üzere bir doğrudan soru sorulmuştur. Bu sorunun cevapları değerlendirildiğinde ortaya ilişkisel sonuçlar, psikolojik sonuçlar ve fiziksel sonuçlar temaları çıkmıştır. Bu temalarda cevapların dağılımına bakıldığında gelişim dönemi açısından yoğunlaşıl原因 görüşler arasında benzerlikler ve farklılıklar olduğu gözlenmiştir.

Ergenlik dönemindeki katılımcıların görüşlerinin ilişkisel sonuçlar temasında yoğunlaştığı fark edilmektedir. Bu tema altında en sık bildirdikleri görüş ise “ilişki kurma problemleri” olmuştur. “Güven duyamaz hiçbir ilişkisinde. Sonraki ilişkilerinde samimi olamaz”. (K16-Erkek, 16) gibi ifadelerle ilişki kurma problemlerinin nedeni güven duymama olarak açıklanmıştır. Ergenlik dönemindeki katılımcıların en fazla görüş bildirdiği sonuç bu olmasına rağmen beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar aynı konuda hem daha fazla hem de daha ayrıntılı paylaşımlarda bulunmuşlardır.

Maruz kalan kişi flört şiddeti yaşadığı ilişkisinden güvensizlikler getirecektir. Hem kendine güveni azalacaktır hem insanlara...Yeni ilişkisinde partnerine güvenmesi ve sevmesi daha çok zaman alacaktır. Özellikle yeni partnerinden yaşadığı şiddeti çağrıştıracak herhangi bir davranış gördüğünde çok daha büyük tepkiler verecektir. Romantik ilişkilerine büyük bir kaygı da getirecektir elbette. (K3-Erkek, 20)

Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin görüşleri psikolojik ve ilişkisel sonuçlara benzer şekillerde yoğunlaşmaktadır. Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi, şiddete karşı aşırı duyarlılık ve güven sorunlarından bahsedilmiştir. Ergenlik dönemindeki katılımcılarda olduğu gibi beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar için de flört şiddetinin ilişkisel sonuçlarında en çok değinilen konu ilişki kurma sorunları olmuştur. Öte yandan, psikolojik sonuçlarda her iki katılımcı grubu tarafından da tema içerisinde en fazla dile getirilen “ruh sağlığı sorunları”, beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar arasında daha fazla öne çıkmıştır.

Sonraki ilişkilerde bile eski sevgilisinden doğran güvensizliği devam ediyordu. 5 sene sonrasında bile hala bilmediği bir numara aradığında o mu diye düşünüyordu. Öbür arkadaşım sa yetersizlik duygusundan dolayı sürekli kendisini sevgilisine kanıtlamaya çalıştı. Standart olan onun beğenisiymiş gibi ayrıldıktan sonra bile onun beğenebileceği şeyler yapmaya çalışıyordu (K9-Kadın, 22).

Yukarıdaki aktarım örneğinde olduğu gibi beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar flört şiddetinin duygusal etkilerinden ve ortaya çıkan olumsuz duygulardan ergenlik dönemindeki katılımcılara göre daha fazla bahsetmişler ve betimlemişlerdir.

Flört şiddetinin önlenmesi

Flört şiddetinin önlenmesine ilişkin soruların cevaplarıyla toplumsal farkındalığın artması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlenmesi temaları elde edilmiştir. Bu temalar arasında toplumsal farkındalığın artması ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi üzerine her iki gelişimsel dönemden katılımcılar benzer düzeyde paylaşımlarda bulunmuşlardır. Bununla beraber, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi temasının ortaya çıkmasını sağlayan görüşlerin büyük bir çoğunluğunu beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların aktarımları oluşturmaktadır. İki katılımcı grubunun görüşleri içerik açısından büyük farklılık göstermese de beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar görüşmelerinde bu konuya daha çok yer vermiştir.

İlkokul itibarıyla bu konuda bilgilendirmeye ihtiyaç duyuluyor. Ancak maalesef toplumumuzda flörtü duymakla beraber şiddet meşrulaştırılıyor. İnsanlara flörtü, flört şiddetini ve toplumsal cinsiyet eşitliğini küçük yaştan itibaren anlatabilsek bu durumun önlenebileceğini düşünüyorum (K6-Erkek, 20).

Üniversite öğrencisi katılımcılardan birisinin yukarıdaki paylaşımına paralel olarak lise öğrencilerinden birisi de şu şekilde görüşlerini bildirmiştir: “...okullarda rehberlik derslerinde bahsedilebilir bunlardan, şiddet görenlerin neler yapabileceği-nerelere başvurabileceği açıklanabilir. İlişki içerisinde bunu ele almanın yolları anlatılabilir.” (K13-Erkek, 16). Her iki paylaşımda da okulların bu konudaki etkinliğini artırmasından bahsedilirken birisi ilişkisel ve toplumsal değerlere bir diğeri ise şiddete odaklanmaktadır.

Gelişimsel dönemlere ilişkin genel değerlendirme

Genel olarak beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların ergenlik dönemindekilere göre daha ayrıntılı paylaşımlarda bulunduğu gözlenmiştir. Daha önceki başlıklarda da belirtildiği gibi beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar daha fazla örneklendirmede bulunarak daha ayrıntılı bir şekilde düşüncelerini aktarmışlardır. Bunun en iyi göstergesi görüşme süreleri olmuştur. Ergenlik dönemindeki katılımcıların görüşme

süresi ortalama 25.5 dakikayken beliren yetişkinlik döneminden katılımcıların görüşme süresi ortalama olarak 30.2 dakikadır.

Gelişimsel dönemler açısından düşüncelerin ayrıntılandırılması farklılaşırken benzer konularda farklı açılardan bakan ve gerekçeler sunan paylaşımlarla da karşılaşılmıştır. Mesela, flört şiddetinin sonuçlarını şiddeti normalleştirmeye açıklayan iki farklı gelişim döneminden katılımcının görüşleri incelendiğinde ergenlik dönemindeki bir katılımcı güvensizliği ilk ilişki oluşunu vurgulayarak açıklamaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki genç bir katılımcı ise sağlıklı ilişki yürütememe veya ilişki kurma isteksizliğine odaklanarak benzer bir açıklama yapmaktadır.

Özetle, ergenlik döneminden katılımcılar görüşlerini daha yüzeysel bir şekilde ifade ederken beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar soruları daha derinlemesine cevaplamıştır.

4.2. Tartışma

Araştırmanın amacı ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddeti hakkındaki bakış açılarını incelemektir. Bu kapsamda, araştırmanın bulguları araştırma sorularına göre tartışılmış. Bulguların ve tartışmanın tüm ergenlik dönemindeki ve beliren yetişkinlik dönemindeki gençlere genellenemeyeceği, yalnızca katılımcıların cevapları üzerine çıkarımlarda bulunulduğu unutulmamalıdır.

4.2.1. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencileri flört şiddetine ilişkin nasıl bir farkındalığa sahiptir?

Araştırmada flört şiddeti farkındalığını inceleyebilmek için katılımcıların flört ilişkilerinde şiddeti tanımlama ifadeleri, flört ilişkilerinde şiddet olarak örneklendirdikleri davranışlar, flört şiddeti kavramına aşinalıkları ve bu konudaki deneyimleri incelenmiştir. Bu incelemeler, araştırma sorusunun alt soruları olan “Lise ve üniversite öğrencileri romantik ilişkilerde hangi davranışları şiddet olarak algılamaktadır?” ve “Lise ve üniversite öğrencileri romantik ilişkilerde şiddeti nasıl tanımlamaktadır?” sorularını da cevaplamıştır.

Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetine yönelik farkındalıklarını incelemek amacıyla ilk olarak flört ilişkilerinde şiddeti nasıl tanımladıkları değerlendirilmiştir. Flört şiddetine ilişkin alanyazında pek çok farklı tanım bulunmaktadır. Buna karşın, flört şiddetini gözlemleyen ve deneyimleyen bireylerin öznel tanımlamaları göz önünde

bulundurulmamaktadır. Bu durum flört şiddetinin ölçülmesinde de farklı sonuçlar elde edilmesine neden olabilmektedir (Tomaszewska ve Schuster, 2021). Bulgularda verildiği üzere, katılımcılar flört şiddetini üç tema çerçevesinde tanımlamaktadır; çatışma, şiddet davranışları ve mağdurun deneyimi. Bu temalar katılımcıların şiddeti tanımlarken farklı dinamikleri göz önünde bulundurdıklarını düşündürmüştür. Ergen ve beliren yetişkin gençler şiddeti tanımlarken şiddetin amacını güç kazanma ve zarar verme çerçevesinde, şiddetin varlığında dahil olan bireylerin rolünü mağdur ve uygulayıcının dünyası etrafında ve şiddetin hem mağdur hem de uygulayıcı için sonuçlarını dikkate almışlardır.

Çatışma teması altında flört şiddeti güç dengesizliği, çözümsüzlük, fiziksel hasar olmaması, karşılıklılık, kasıtlılık ve süreklilik özellikleri ile tanımlanmıştır. Alanyazında flört şiddetini özellikleriyle tanımlayan nitel araştırmalara rastlanmamıştır. Katılımcıların şiddeti daha ayrıntılı tanımlayabilmelerinde görüşme sorularının yardımının olabileceği düşünülmektedir. Katılımcıların, şiddetin ayırt edici özelliği olan baskı ve kontrol davranışlarına yönelik söylemleri alanyazındaki tanımlamalarla ve Çatışma/Güç Kuramıyla örtüşmektedir (Straus, 1979; Wolfe, Wekerle, Reitzel-Jaffe ve Lefebvre, 1998; Theriot, 2008). Bunun yanı sıra, şiddeti süreklilik ile tanımlamak Şiddet Döngüsü Kuramı ile paralellik göstermektedir (Walker, 1977). Şiddet Döngüsü Kuramına göre gerilimin tırmanması, şiddet ve balayı aşamalarıyla ilişkilerde şiddet varlığını sürdürmektedir (Walker, 1977). Katılımcıların, flört şiddetinin fiziksel hasar vermeyebileceğine ilişkin söylemleri psikolojik şiddetin farkında olduklarına işaret ederken aynı zamanda fiziksel şiddeti flört ilişkileri kapsamında ele almadıklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra, şiddetin karşılıklı oluşunun belirtilmesi mağdur ve kurban rollerinin değişebileceğini ifade etmektedir. Flört şiddetinin karşılıklı olabileceğine ilişkin alanyazında da araştırmalara rastlanmıştır (Gray ve Foshee, 1997; Straus, 2008; Oyarzún, Pereda ve Guilera, 2021; Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2022). Katılımcıların flört şiddetini çözümsüzlükle değerlendirmelerinin tartışma ve şiddet farkını soran soruyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Katılımcılar tartışmanın çözüme ve uzlaşmaya ulaşma amacıyla gerçekleştiğini bildirirken şiddetin böyle bir çözüm arayışından uzak olduğunu ifade etmişlerdir. Çatışma temasında son olarak, flört şiddetini kasıtlı yapılan bir eylem olarak değerlendirmeleri bu tema altında kendisine yer bulmuştur. Ancak, katılımcıların flört şiddetinin nedenlerinden birisini şiddetin farkında olmamak ile gerekçelendirmeleri, şiddetin kasıtlı yapıldığı ifadeleriyle çelişmektedir. Flört şiddetini tanımlamak için katılımcıların başvurduğu bir başka yolsa şiddet uygulayıcılarının davranışları olmuştur. Flört şiddetini

tanımlarken gençlerin şiddet davranışlarını değerlendirdiği başka araştırmacılar tarafından da ortaya konmuştur (Eslek, Kızıltepe ve Yılmaz-Irmak, 2021; Üstünel, 2021). Şiddet davranışlarında öne çıkan kontrol isteği çatışma temasındaki güç dengesizliği ve psikolojik şiddet davranışlarıyla uyusmaktadır. Kontrol isteği alanyazındaki flört şiddeti tanımlamalarının da temelini oluşturmaktadır (Theriot, 2008). Son olarak, flört şiddetinin tanımında ortaya çıkan mağdurun deneyimi teması, katılımcıların mağdur deneyimleriyle şiddeti tanımlaması sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar flört şiddetini tanımlarken, şiddetin mağdurda olumsuz duygular oluşturmaya, şiddetin derecesi ve yarattığı sonuçlarla değerlendirmişlerdir. Alanyazında flört şiddeti olarak tanımlanan “kıskanmak” gibi davranışlar, katılımcılar tarafından bireyde rahatsızlık uyandırması halinde şiddet kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu durumun, Türk kültürüne yerleşmiş olan müdahaleci ve koruyucu davranışların sevgi gösterisi olarak kabul edilmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu davranışları sevgi olarak gören birisi için bireyin hayatında büyük değişikliklere yol açmadığı sürece, katılımcıların bildiriyle şiddet olarak varsayılmadığı dikkat çekmiştir. Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetini tanımlama şekli incelendiğinde ilişki, uygulayıcı ve mağdur boyutlarını göz önünde bulundurdıkları fark edilmekle beraber tanımlamalarda kültürün etkisi de hissedilmiştir. Flört şiddeti tanımlamalarında ortaya çıkan temaların çoğunlukla alanyazınla tutarlı olması ancak araştırma bütününde bazı çelişkiler içerdiği görülmektedir. Bunun nedeninin farklı konularda görüşlerini farklı düzeylerde paylaştan katılımcılarla ilişkili olabilir.

Ergen ve beliren yetişkin gençlerin farkındalık düzeylerini görebilmek amacıyla izlenen bir başka yol, flört şiddetine ilişkin deneyimlerini ve kavrama aşinalıklarını incelemek olmuştur. Katılımcı grubundan küçük bir grubun hiç flört şiddetiyle karşılaşmadığı ve küçük bir kısmının flört şiddeti mağduru oldukları ilişkiler yaşadıkları görülmüştür. Bununla beraber, katılımcı grubunun büyük bir kısmı bu davranışları sosyal çevrelerindeki romantik ilişkilerde gözlemlediğini aktarmıştır. Katılımcıların bir kısmının hiç ilişki deneyiminin olmaması nedeniyle flört şiddeti deneyiminin sosyal çevre ağırlıklı olduğu düşünülmektedir. Katılımcılar arasından flört şiddeti kavramını duyanlar daha fazla olmakla beraber içeriğine ilişkin bilgi sahibi olmadıklarını bildirmişlerdir. Duyanların büyük bir kısmıysa kavramı sosyal medyadan duyduğunu ifade etmiştir. Sosyal medyadan kavramı öğrenmenin kısa bilgi notları aktarmakla sınırlı kalmış olabilir. Genel anlamda katılımcıların flört şiddeti kavramını ve kapsamını açıklarken tahmin yürüttükleri düşünülmektedir.

Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddeti davranışlarına ilişkin farkındalıklarını incelerken fiziksel, psikolojik, cinsel, siber ve ısrarlı takip kategorileri kullanılmıştır. Fiziksel şiddeti değerlendirirken katılımcıların fiziksel hasarı yüksek davranışlardan hasar vermeyen veya az hasar veren davranışlara odaklandıkları fark edilmiştir. Tehdit edici veya korkutma amacı güden fiziksel müdahaleleri de fiziksel şiddet altında dile getirmişlerdir. Burada dile getirilen davranışlar alanyazında belirtilen küçük fiziksel müdahalelerle uyumludur (Straus, 1979; Garcia-Moreno vd., 2006). Öte yandan, gençlerin ölüm veya ciddi fiziksel hasar veren şiddet davranışları üzerine görüşleri oldukça sınırlı bulunmuştur. Fiziksel şiddeti evlilik içinde gerçekleşebilecek bir olgu olarak ele almaları sonucunda flört ilişkileri için görüşlerine dahil etmemiş olabilecekleri göz önünde bulundurulmuştur. Fiziksel flört şiddeti üzerine katılımcıların farkındalığı düşük bulunmuştur. Psikolojik şiddet davranışlarının ve özellikle kontrol davranışının en sık dile getirilen davranış oluşu, başka birçok farklı araştırma tarafından da ulaşılmış bir sonuçtur (Eslek, Kızıltepe ve Yılmaz-Irmak, 2021; Üstünel, 2021). Psikolojik flört şiddetinin diğer şiddet türlerine göre daha yaygın olduğu düşünüldüğünde (Toplu ve Hatipoğlu-Sümer, 2011) en fazla örnek verilen şiddet davranışı olması şaşırtıcı bulunmamıştır. Alanyazında “toksik ilişki” romantik ilişki içindeki bireylerden birinin psikopatolojisi sonucu ortaya çıkan şiddet davranışları olarak görülürken (Forth vd., 2021), bazı katılımcıların ilişkide karşılıklı psikolojik şiddet olmasını “toksik ilişki” olarak isimlendirdikleri fark edilmiştir. Cinsel şiddet kategorisinde katılımcılar örnek vermemiş, zorlama ve onay kavramları üzerinden tanımlama yapmışlardır. Bu durumun, cinselliğin bir tabu olarak algılanmasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Özellikle ergenler için hızlı geçirtilen bir soru olmuştur. Siber şiddet ve ısrarlı takip ise görüşmelerin bir kısmında birbiriyle karıştırılmıştır. Bunun yanında, ısrarlı takip siber şiddet başlığı altında da değerlendirilmiştir. Katılımcıların bir kısmı, ısrarlı takibin derecesine göre şiddet kategorisinde değerlendirilmeyebileceğini ifade etmiştir. Flört şiddetine ilişkin tanımlamalarla uyumlu olarak bireyin bu davranıştan duyacağı rahatsızlık düzeyiyle şiddet belirlenmiştir.

Genel anlamda ergen ve beliren yetişkin gençlerin flört şiddetini tanımlama şekilleri ve belirttikleri flört şiddeti davranışları alanyazınla uyumluluk göstermektedir. Bununla beraber, ergenler ve beliren yetişkinler yaptıkları tanımlamaları ve şiddet davranışlarına ilişkin örneklendirmeleri kendi sezgi ve deneyimleriyle yapmışlardır. Katılımcılar görüşmelerde flört şiddeti üzerine ayrıntılı bilgi sahibi olmadıklarını vurgulamışlardır.

4.2.2. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre romantik ilişkilerde şiddetin nedenleri nelerdir?

Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetinin nedenlerini ilişkisel sorunlar, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü ile bağdaştırdıkları görülmüştür. Araştırmanın bulguları katılımcıların şiddeti açıklamaya çalışırken kişisel, ilişkisel ve bağlamsal elementleri göz önünde bulundurduğunu ortaya koymaktadır. Bu elementler, flört şiddetini açıklamak için kullanılan kuramlarla, yapılan nicel ve nitel araştırmalarla çeşitli noktalarda kesişmektedir.

Katılımcıların ilişkisel sorunları flört şiddetinin nedenlerinden birisi olarak gösterirken, kullandığı partnerin hatası ve geçmiş romantik ilişkilerdeki sorunlar gibi söylemler, şiddet uygulayıcısını aklayan bir tona sahiptir. Öte yandan, sınır problemleri, ilişkide çözilemeyen sorunlar ve ilişki kurmayı bilmemek gibi söylemlerle kişilerarası faktörler altında değerlendirilebilir. Alanyazında flört şiddetini açıklarken ilişkisel elementlerin bu düzeyde öne çıktığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bunun yanında, ilişkisel elementlerin bir kısmıyla kesişebilecek problem çözme becerileri bazı araştırmalarca flört şiddetini açıklarken ele alınan bir konu olmuştur (Dardis vd., 2015). İlişkisel sorunlar temasının flört şiddetinin nedenleri boyutu altında ortaya çıkmasında katılımcı grubunun psikolojik şiddeti öne çıkaran söylemlerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu temayı açıklarken kullanılan örneklerde de psikolojik şiddet davranışları öne çıkmıştır. Bu açıklamalar, katılımcıların flört şiddetini tanımlarken şiddeti derecelendirmeleriyle beraber düşünüldüğünde, düşük düzeyde bir şiddetin ilişkisel bir problem olarak görülebildiğini ortaya koymaktadır. Ortaya çıkan bu temada genel olarak mağduru aklayan ve uygulayıcının şiddeti fark etmediğine yönelik bir vurgu vardır. Ruh sağlığı sorunları ve güç arzusu flört şiddetini açıklarken kullanılan kişisel elementleri ifade etmektedir. Katılımcıların, uygulayıcıların ruh sağlığı sorunları nedeniyle şiddet davranışları kullandığını belirtmeleri alanyazındaki pek çok araştırmayla tutarlılık göstermektedir (Dardis vd., 2015). Katılımcıların söylemlerinden ortaya çıkan güç arzusu teması ise alanyazında Çatışma/Güç Kuramı (Starus, 1979) ile açıklanmaktadır. Bu şekilde flört şiddetini gerekçelendirirken katılımcıların sezgilerinin ve gözlemlerinin güçlü olduğu söylenebilir. Söylemler psikolojik şiddet ekseninde döndüğü için ruh sağlığı sorunları ve güç dinamikleri oldukça fazla öne çıkmıştır. Son olarak, katılımcıların söylemlerinin büyük bir kısmını altında barındıran şiddetin kabulü teması hem kişisel hem de bağlamsal bir elementleri içinde

bulundurmaktadır. Şiddetin kabulünü açıklarken katılımcılar, bireyin kişisel olarak şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumunu göz önünde bulundururken toplumsal yaklaşımı da değerlendirmişlerdir. Katılımcılar bu tema altında Feminist Kuram ve Sosyal Öğrenme Kuramına benzer bir şekilde flört şiddetinin nedenlerini açıklamışlardır. Bu tema altında yer alan söylemlerden ailede şiddete tanık olmak özellikle sosyal öğrenme kuramının yakın partner şiddetini açıklarken kullandığı ifadelerden birisidir (Bandura, 1971). Sosyal çevrede şiddetin kabulü ve toplumda şiddetin kabulü ise bu araştırma bulgularında sosyal öğrenme kuramı ve feminist kuramın kesiştikleri noktalar olmuştur. Katılımcıların bir kısmı, ataerkil değerlerin şiddetin kabulünü desteklediğini ve bu nedenle toplumsal olarak şiddetin kabul edildiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların flört şiddetinin nedenlerini açıklarken kullandığı bir diğer ifade olan toplumsal cinsiyet rolleri ise yine ataerkil değerler aracılığı ile şiddetin kabul edilmesiyle açıklanmıştır. Katılımcıların yaşadıkları kültürden yola çıkarak yaptığı bu çıkarımlar pek çok araştırma tarafından da desteklenmektedir (Toplu-Demirtaş, Öztümer ve Fincham, 2020). Kültürün şiddetin varlığındaki rolü göz ardı edilemez. Katılımcıların tümünün büyük bir şehirde yaşaması ve eğitim düzeyi yüksek okullarda eğitim görmeleri nedeniyle kültürün empoze ettiği rolleri ve değerleri okullarda edindikleri evrensel bilgiler sayesinde daha kolay fark edebildikleri düşünülmektedir. Şiddetin kabulü teması altında en çok yer tutan ifade olan şiddetin farkında olmamak hem kültürün bazı şiddet davranışlarını sevgi göstergesi olarak kabul etmesi hem de ilişki deneyiminin olmamasıyla açıklanmıştır. Flört şiddetinin nedenlerini ifade ederken yapılan açıklamalar ile alanyazında yer alan benzer konudaki bir başka nitel çalışmada yer alan söylemler benzerlik göstermektedir (Eslek, Kızıltepe ve Yılmaz-Irmak, 2021). İki araştırmanın kesiştiği nokta, bağlamsal etmenlere dayalı açıklamaların yoğun oluşudur. Bu kesişme, gençlerin şiddet davranışlarını toplumun bireye kazandırdığı değer ve tutumlarla açıkladığını ortaya koymaktadır.

Özetlemek gerekirse, ergenler ve beliren yetişkinler flört şiddetini açıklarken ilişkisel, bireysel ve bağlamsal etmenleri göz önünde bulundurarak ilişki içinde yaşanan sorunlar, bireyin ruh sağlığı sorunları, güç dinamikleri ve toplumsal ya da bireysel olarak şiddetin kabulüyle flört şiddetinin nedenlerini ifade ederken çoğunlukla kültüre bağlı gerekçelendirmeler yapmaktadırlar.

4.2.3. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre flört şiddeti davranışları ne gibi sonuçlar doğurur?

Araştırmanın bulgularında ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetinin sonuçlarını ilişkisel, psikolojik ve fiziksel olarak ayırt ettikleri ortaya konmuştur. En çok vurgulanan ilişkisel sonuçlar olurken en az vurgulanan fiziksel sonuçlar olmuştur.

Katılımcıların ilişkisel sonuçlar altında en fazla yer eden ifadeleri flört şiddetine maruz kalan bireylerin yeni bir ilişki kurmakta zorlanabileceğini olmuştur. Bu durum, katılımcılar tarafından gelecekteki romantik partnerlere karşı önyargı duyma ve güven sorunları yaşamakla açıklanmıştır. Alanyazında flört şiddeti çalışmaları altında doğrudan bu bulgulara rastlanmamış olsa da flört şiddetine maruz kalan bireylerin gelecekteki ilişkilerinde de şiddet örüntülerine rastlanabileceğinden bahseden pek çok araştırma bulunmaktadır (Exner-Cortens vd., 2013; Murray, 2019). Gelecekteki ilişkilerdeki şiddet örüntüleri partnere karşı güvensizlikle açıklanabilir. Bunun yanı sıra katılımcılar ilişkisel sorunlar altında şiddetin birey için normalleşmesinden bahsetmişlerdir. Katılımcılar şiddetin normalleşmesini, bunun bir sevgi gösterisi olarak kabul edilmesi ve gelecekteki ilişkilerde uygulayıcıya dönüşmek veya şiddet davranışlarını daha kolay kabul etmekle açıklamışlardır. Katılımcıların bu görüşleri alan yazınla paralellik göstermektedir. Exner-Cortens ve arkadaşları (2013) ergenlik döneminde flört şiddetine maruz kalan bireylerin sonraki ilişkilerinde de şiddete maruz kalabileceğini veya uygulayıcı olabileceğini ortaya koymuştur. Bir diğer söylem olan ayrılıksa katılımcılar tarafından flört şiddeti içeren ilişkilerin en zararsız sonuçlarından birisi olarak tanımlanmıştır. Flört şiddetinin sonuçlarına ilişkin katılımcıların söylemlerinde ilişkisel sonuçları ruh sağlığına yönelik sonuçlar takip etmektedir. Katılımcıların romantik ilişkilerinde şiddete maruz kalan bireylerin olumsuz duygular, travma, depresyon, onay arama, özgüven sorunları, benlik algısının zarar görmesi, kendini suçlama ve intihar gibi ruh sağlığı problemleri yaşayabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların dile getirdiği flört şiddetinin psikolojik sonuçları alanyazında da flört şiddeti çalışmaları arasında sıkça rastlanan düşük öz saygı, yüksek kaygı, depresif semptomlar, madde kullanımı ve intihar eğilimi gibi ruh sağlığı problemleriyle (Taquette ve Monteiro, 2019) benzeşmektedir. Bu gibi ruh sağlığı sorunları aynı zamanda katılımcıların dile getirdiği gelecekteki partnerlere yönelik güven sorunları ve sosyal ilişkilerde yaşanan güçlüklerin eşlikçisi olabilir. Bu ruh sağlığı sorunlarının yanı sıra, psikolojik sonuçlar altında günlük hayatta yaşanan aksamalar, hayat hedeflerinden kopma ve şiddet sonucu ortaya çıkan

davranışları devam ettirme gibi söylemler yer almaktadır. Bu söylemlerin her biri aslında bireyin iyi oluşunda düşüş yaşanmasıyla özetlenebilir (Ouytsel, Ponnet ve Walrave, 2017). Son olarak, araştırmada yeri küçük olsa da katılımcılar flört şiddetinin fiziksel sonuçlarından bahsetmişlerdir. Fiziksel sonuçlar altında fiziksel hasar alma ve ölüm derecelendirilmiş olarak ortaya çıkan söylemler olmuştur.

Araştırmanın bulguları, ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetinin sonuçlarını ilişkisel, psikolojik ve fiziksel sonuçlarla değerlendirdiğini ortaya koymakla beraber, ilişkisel sonuçların altında ruh sağlığını sorunlarının olabileceğine işaret edilmiştir. Katılımcıların söylemlerinde psikolojik sonuçların bu düzeyde yer etmesi, flört şiddetinin sonuçlarına yönelik öngörülerinin güçlü olduğunu göstermektedir.

4.2.4. Araştırma sorusu: Lise ve üniversite öğrencilerine göre flört şiddeti nasıl önlenabilir?

Katılımcıların flört şiddetinin önlenmesine ilişkin görüşlerine başvurulurken flört şiddetinin önlenebilirliği ve nasıl önlenebileceğine ilişkin sorular sorulmuştur. Katılımcıların arasından flört şiddetinin önüne geçilemeyeceğini belirtenlerin sayısı önlenebileceğini belirtenlerden daha fazladır. Önüne geçilemeyeceğini belirtilen katılımcıların önlem almak konusunda verdikleri fikirler doğrultusunda flört şiddeti ortadan kalkmasa bile azaltılabileceğini düşündükleri anlaşılmıştır. İnsanların şiddet uygulamayı denemeye devam edeceği ancak bunun daha kolay fark edebileceğini düşünmektedirler. Flört şiddetinin önlenbilmesi veya azaltılabilmesi üzerine katılımcıların önerileri toplumsal farkındalığın artırılması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi temalarını ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların flört şiddetinin önlenbilmesi için önerilerinden en fazla vurgulanan toplumsal farkındalığının artırılması olmuştur. Toplumsal farkındalığının artırılması için şimdiye kadar üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının çeşitli çalışmaları olmuştur. Örneğin, Toplum Gönüllüleri Vakfı flört şiddeti üzerine gençler için broşür hazırlamış, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği liselerde psikolojik danışmanlarla çalışarak hem atölyeler uygulamış hem de araştırma raporu yayınlamış ve Türk Aile Planlaması Vakfı seminer dizileri düzenleyerek öğretmenleri ve aileleri konu ile ilgili bilgilendirmeyi hedeflemiştir. Bunun yanı sıra üniversitelerin kadın çalışmaları ve toplumsal cinsiyet çalışmaları merkezleri çeşitli seminerler, araştırma raporları ve broşürlerle farkındalık uyandırmayı

amaçlamaktadır. Fakat, üniversite ve sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan bu uygulamalar üniversite öğrencilerine daha iyi ulaşsa da aileler ve daha genç bireylerin bu çalışmalara ulaşımı sorgulanabilir. Gerçekleştirilen araştırmada katılımcılar toplumsal farkındalığın uyandırılabilmesi için ailelerin rolünde sıkça söz etmiştir. Mağdurların aileleriyle durumu daha rahat paylaşabilmeleri, ailede şiddetin önlenmesi, ailenin flört şiddetine yönelik farkındalığının artması ve aile içinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması bu söylemlerden bazılarıdır. Bu anlamda katılımcılar toplumsal farkındalığa ulaşmak amacıyla ailelerin daha fazla hedef alınmasını önermektedir. Bunun yanında, toplumsal farkındalığı artırabilmek için medya çalışmalarından sıkça söz edilmiştir. Daha büyük kitlelere ulaşabilmek için sosyal medyada kampanyalar yürütülmesi ve televizyonda bu konuya ilişkin içerikler üretilmesi önerilmiştir. Hali hazırda flört şiddetinden yola çıkarak büyük kitlelere ulaşmış bir medya kampanyasına Türkiye’de henüz rastlanmamaktadır. Katılımcılar toplumsal farkındalığın artırılmasının yanında flört şiddetini en fazla deneyimleyen lise ve üniversite öğrencileri için okul temelli farkındalık çalışmaları yürütülmesinden bahsetmişlerdir. Türkiye’de üniversitelerin kendi bünyesinde yürüttüğü seminer serileri veya bilgilendirme konferanslarına sıkça rastlanmakla birlikte liselerde romantik ilişki yürütmek veya flört şiddeti konularına değinen çalışmalara veya Milli Eğitim Bakanlığı’nın herhangi bir programına rastlanmamıştır. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği’nin çalışması dışında Türkiye’de ergenlerle gerçekleştirilen bir proje bulunmamıştır. Uluslararası platformlarda flört şiddetini önlemek için yürütülen projeler incelendiğindeyse hemen hepsinin ortaokul ve lise öğrencilerini hedef aldığı gözlenmiştir. Safe Dates, Youth Relationship Project ve Love U2 gibi projeler bunlardan bazılarıdır. Kültürümüzde geleneksel olarak romantik ilgilerin konuşulmaması ve özellikle reşit olmayan bireyler için tabu olarak görülmesinin ergenlere bu konuda bilgilendirme yapılmamasıyla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Ancak, katılımcıların bir kısmı bu konuda ne kadar bilgisiz olduklarını özellikle vurgulayarak okullarda bu konularda çalışma yapılmasının önemini altını çizmişlerdir. Son olarak, katılımcılar hukuki yaptırımların caydırıcı olmadığından bu nedenle güçlendirilmesi gerektiğinden bahsetmişlerdir. Türkiye’de hukuki anlamda bu sorunun önüne geçebilmek için 2011 yılında Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi (kısa adıyla İstanbul Sözleşmesi) imzalanmıştır (Bakırcı, 2015). Fakat, 2021 yılında Türkiye bu sözleşmeden çekilmiştir. Toplumda son derece büyük tepkilerle karşılanan bu durum sonrasında sivil toplum örgütleri hukuki adımların önemine dikkat çekmeye devam etmektedir. Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı, şiddete uğrayan kadınlarla

yapılan görüşmelerin önceki yıllara göre oldukça arttığını ortaya koyarken Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu kadın cinayetinin son 3 yılda artış gösterdiğini ve şüpheli ölümlerin sayısının oldukça fazla olduğunu iddia etmektedir.

Özetlemek gerekirse, katılımcılar toplumsal farkındalığın artırılması için ailelerle ve medya ile çalışılması, okullarda flört şiddetini önleyebilecek beceriler kazandırılması için çalışmalar yürütülmesi ve hukuki anlamda gerekli adımların atılması ile flört şiddetinin önlenebileceğini ifade etmişlerdir. Türkiye’de bahsedilen konularda çalışmalar yürütülse de bu çalışmaların güçlendirilmeye ihtiyaç duyduğu açıktır.

4.2.5. Araştırma sorusu: Gelişimsel olarak ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru flört şiddetine bakış açısında ve flört şiddetine ilişkin farkındalık düzeyinde nasıl değişimler meydana gelmektedir?

Ergenlikten beliren yetişkinliğe doğru bakış açısındaki değişimi gözlemleyebilmek amacıyla lise ve üniversite öğrencilerinin ifadeleri ayrı ayrı incelenmiştir. Bu ifadeler araştırma sorusuna göre yeniden yorumlanmıştır. Araştırma için ergenlik dönemini lise öğrencisi katılımcı grubu temsil ederken beliren yetişkinlik dönemini üniversite öğrencileri temsil etmektedir.

Öncelikle iki gelişimsel dönemin flört şiddetini tanımlama şeklinde farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Ergenlik dönemindeki katılımcıların flört şiddetini tanımlarken kullandığı ifadeler çatışma üzerine yoğunlaşırken beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar flört şiddetini şiddet davranışları üzerinden açıklamışlardır. Çatışmada bir tarafın baskınlığına odaklanan ergen katılımcıların söylemleri güç dengesizliğine yönelik farkındalıklarının yüksek olduğunu düşündürmüştür. Öte yandan, beliren yetişkinler şiddet davranışları arasından kontrol davranışını vurgulayarak psikolojik şiddeti öne çıkarmışlardır. Bu değişim, üniversite öğrencisi katılımcıların psikolojik şiddete yönelik farkındalığının yüksek olduğunu göstermektedir. Güç dengesizliği ve baskının kontrol davranışlarıyla beraber görüldüğü göz önünde bulundurulursa ergenlik dönemindeki katılımcıların da üniversite öğrencileriyle benzer bir şekilde kontrol ile flört şiddetini tanımladığı ancak bunu bu şekilde isimlendirebilecek deneyime ve bilgiye sahip olmayabilecekleri düşünülmüştür. Bu düşüncelyi destekleyen bir başka bulgu da ergenlik dönemindeki katılımcıların büyük bir çoğunluğunun flört şiddeti kavramına aşina olmayışıdır. Başka bir deyişle, konuya ilişkin farkındalıklarının düşük oluşudur. Bununla

beraber, yalnızca ikisi romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına tanık olmadığını ifade etmiştir. Bu durum, ergen katılımcıların flört şiddetinin farkında olsa bile bunu isimlendirmekte ve tanımlamakta güçlük çektiklerini göstermektedir.

Katılımcıların gelişimsel dönemlerine göre flört şiddeti davranışlarına verdikleri örnekler incelendiğinde siber şiddet ve ısrarlı takip için benzer sayıda ve içerikte örnekler verdikleri görülürken fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve cinsel şiddet için beliren yetişkinlerin daha fazla sayıda ve çeşitlilikte davranış örnekleri verdikleri fark edilmiştir. Öncelikle, fiziksel şiddeti örneklendirirken ergenlik dönemindeki katılımcıların benzer hasarı yüksek davranışları örnek vermesine karşın beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar büyük hasar veren davranışlarla beraber fiziksel anlamda hasarı düşük olan “tokat atma”, “kolunu çekme” ve “bağırma” gibi davranışların da fiziksel şiddet olduğunu vurgulamışlardır. Alanyazında bu davranışların tümü fiziksel şiddet olarak değerlendirilmektedir (Straus vd., 1996). Beliren yetişkinlerin küçük fiziksel şiddet davranışlarına dikkat çekmek istemesinin nedeni çevrelerinde bu davranışlara ilişkin farkındalığı düşük bulmaları olabilir. Ergenlik dönemindeki katılımcılarınsa küçük fiziksel şiddet davranışları üzerine oldukça az yorumu olmuştur. Bundan yola çıkarak beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların fiziksel şiddet davranışları konusunda farkındalık düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Ergenlik dönemindeki katılımcılar diğer flört şiddeti türleriyle benzer düzeyde örnekler verirken psikolojik şiddet davranışları beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların örneklerinin özellikle yoğunlaştığı şiddet türü olmuştur. Üniversite öğrencisi katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerin tümü psikolojik şiddet etrafında yoğunlaşmıştır. Bahsedilen psikolojik şiddet davranışları gruplandırıldığında sözel, duygusal şiddet ve kontrol davranışları kategorileri ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında en çok vurgulanansa kontrol davranışları olmuştur. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların flört şiddetine ilişkin bildirimlerinde kontrol davranışlarının öne çıktığı pek çok başka araştırma da bulunmaktadır (Üstünel, 2021; Eslek, Kızıltepe ve Yılmaz-Irmak, 2021; Toplu-Demirtaş ve Fincham, 2020). Bu durumun Türk ve İslam kültüründe yer alan geleneksel cinsiyet rolleri ve normlarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Normların gereğini elde edebilmek üzere çiftlerin birbirine baskı ve kontrol uyguladığına ilişkin katılımcı gözlemleri araştırmada yer almıştır. Özellikle katılımcı grubundaki beliren yetişkinlerin yaşla beraber çevresine ilişkin farkındalık düzeyleri, deneyimleri ve gözlemleri arttığı için bu normları sorguladıkları düşünülmüştür. Aynı nedenlerle, beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların psikolojik şiddet, fiziksel şiddet

ve cinsel şiddet davranışlarına daha fazla örnek verebildiği fark edilmektedir. Bununla beraber, ısrarlı takip ve siber şiddet davranışları hakkında beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar da ergen katılımcılar kadar bilgi sahibidir. Bu iki şiddet davranışına diğerlerine göre daha az örnek gösterilmiştir.

Flört şiddetinin nedenleri boyutunda katılımcıların söylemlerinden ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü temaları doğmuştur. Bu temalardan ilişki sorunları ve ruh sağlığı sorunlarında benzer içerikte ve yoğunlukta söylemler yer alırken güç arzusu ve şiddetin kabulü temalarında gelişimsel dönemler açısından farklılaşma olduğu görülmüştür. Bu iki temada beliren yetişkinlerin söylemleri artış göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin psikolojik şiddete yoğunlaşan yorumlarının güç arzusu temasında da kendisini gösterdiği düşünülmektedir. Bu anlamda, güç isteğini kontrol ve baskı davranışlarıyla bağdaştırdıkları söylenebilir. Flört şiddetinin nedenlerinde en çok öne çıkan konu şiddetin kabulü olmuştur. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılar şiddetin kabulünü toplumsal cinsiyet rolleri, toplumda ve çevrede şiddetin kabulü ile ilişkilendirmiştir. Sosyal Öğrenme Kuramından yola çıkarak ailede kabul edilen şiddetin uygulanabilirliğinin artması araştırmacılar tarafından flört şiddeti kapsamında çalışılmıştır (Foshee, Bauman ve Linder, 1999; Toplu-Demirtaş ve Aracı-İyiyaydın, 2021). Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların en çok vurguladığı nedenin şiddetin kabulü olması üniversite öğrencilerinin lise öğrencilerine göre toplumsal sorunların, kalıp yargı ve normların daha fazla farkında olmaları (Arnett, 2015) ile ilişkilendirilebilir.

Flört şiddetinin sonuçları boyutunda dile getirilenler ilişkisel sonuçlar, psikolojik sonuçlar ve fiziksel sonuçlar temalarını meydana getirmiştir. Bu temalardaki söylemleri içerik ve sıklık açısından gelişimsel dönemlere göre farklılık gösterdiği gözlenmekle beraber bazı benzerlikler de dikkat çekmiştir. Öncelikle fiziksel sonuçlar her iki gelişimsel dönem için de en az vurgulanan konu olmuştur. Bu durum, katılımcıların fiziksel sonuçları tahmin edilebilir bulmalarıyla veya flört şiddeti tanımlamalarında psikolojik şiddete odaklanmalarıyla açıklanabilir. Bunun yanında, ilişkisel sonuçlar ergenlik dönemindeki katılımcıların öne çıkardığı tema olmuştur. Ergenlik dönemindeki katılımcıların büyük bir kısmı flört şiddeti mağdurlarının yeni bir ilişki kurmakta güçlük çekebileceğini ifade etmiştir. Öte yandan, beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılarsa ilişkisel sonuçları ve psikolojik sonuçları benzer düzeylerde dile getirmişlerdir. Bu gelişim döneminden katılımcılar flört şiddeti mağdurlarının ruh sağlığı sorunları deneyimleyebileceğini ifade

etmişlerdir. Ergenlik döneminde henüz beyin gelişimini tamamlamamış ve özellikle risk değerlendirmesi yapan beynin prefrontal korteksini ergenler tam potansiyelinde kullanamamaktadır (Sanders, 2013). Bu nedenle, beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların hem ilişkisel hem de psikolojik sonuçları dile getirirken daha fazla örneklendirme yapabildiği ve şiddet mağdurları için sonuçları daha kapsamlı değerlendirebildiği düşünülmektedir.

Flört şiddetinin önlenmesine ilişkin olarak değerlendirilen söylemler toplumsal farkındalığın artması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar gerçekleştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesi temalarını meydana getirmiştir. Tüm katılımcıların söylemlerinde toplumsal farkındalığın artırılması öne çıkarken beliren yetişkinlerin söylemleri okullarda farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmesine odaklanmaktadır. Beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların okulların önleyici çalışmalardaki rolünü ve toplumsal farkındalığın artırılmasında bir yol olduğunu vurguladığı fark edilmiştir. Ergenlerse flört şiddetinin önlenmesine ilişkin sundukları çözümlerde yapılabilecekleri ayrıntılandırmaktansa “aile içi şiddetin önlenmesi” gibi ulaşmak istenen sonuca odaklanan söylemlerde bulunmuşlardır. Bu durum, beliren yetişkinlerin problem çözme becerisinin ergenlere oranla daha gelişmiş olabileceğini düşündürmüştür. Bu katılımcı grubuna özgü bir durum olabileceği gibi yaşantısal birikimleriyle daha fazla problemle yüzleşmiş olabilecek beliren yetişkinlerin bu becerilerinin gelişmiş olabileceğiyle de açıklanabilir.

Flört şiddetine ilişkin bakış açısının gelişimsel dönemler arasında nasıl bir değişim geçirdiğini özetleyecek olursak daha üst bilişsel beceriye sahip olan ve deneyimsel olarak daha fazla birikimi olan beliren yetişkinler ergenlere göre daha fazla paylaşımda bulunmuş ve anlatılarını çeşitlendirmişlerdir. Ayrıca, ergenlik dönemindeki katılımcıların flört şiddetini tanıımı, nedenleri ve sonuçları açısından ilişkisel bir problem olarak ele aldığı görülürken beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcıların bunu toplumsal bir sorun olarak düşündüğü gözlemlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları özetlenmiş, araştırmacılar, uygulayıcılar ve politika belirleyicilere yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetine yönelik bakış açısı ve farkındalık düzeyini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, hedefe ulaşabilmek için ergenlerin ve beliren yetişkinlerin flört şiddetini tanımlama şekilleri, flört şiddeti deneyimleri, flört şiddeti aşinalığı, flört şiddetinin nedenleri, sonuçları ve önlenmesine ilişkin düşünceleri incelenmiştir. Katılımcıların flört şiddetini çatışma, şiddet davranışları ve mağdurun deneyimi üzerinden tanımladıkları görülmekle beraber gelişimsel dönemler açısından ergenlerin çatışmayı vurguladığı, beliren yetişkinlerinse şiddet davranışlarını göz önünde bulundurduğu fark edilmiştir. Katılımcıların, flört şiddetini çatışma olarak tanımlaması şiddeti ilişki dinamikleriyle açıklayabildiklerini göstermektedir. Araştırmada ergenlerin flört şiddeti kavramına aşinalığı ve deneyimleri kısıtlı bulunmuştur. Öte yandan, beliren yetişkinler çevrelerinde flört şiddeti davranışlarına tanık olduklarını ve kavramı bildiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların flört şiddetinin nedenlerini ilişki sorunları, ruh sağlığı sorunları, güç arzusu ve şiddetin kabulü ile açıkladıkları fark edilirken en belirgin tema şiddetin kabulü olmuştur. Flört şiddetinin sonuçları üzerine yorumlarının ilişkisel, psikolojik ve fiziksel sonuçlara vurgu yaptığı gözlemlenmiştir. Flört şiddetinin sonuçlarını açıklarken en fazla dile getirilen ilişkisel sonuçlar olmuştur. Bu durum katılımcıların şiddeti ilişki dinamikleriyle açıklamasıyla tutarlı bulunmuştur. Katılımcılar flört şiddetinin önlenmesi için toplumsal farkındalığın artırılması, okullarda farkındalık temelli çalışmalar geliştirilmesi ve hukuki yaptırımların güçlendirilmesinden bahsetmişlerdir. Flört şiddetinin önlenmesine ilişkin en fazla öneri toplumsal farkındalığın artmasına yönelik verilmiştir. Gelişim dönemleri açısından öne çıkan bulgu beliren yetişkinlerin paylaşımlarının daha fazla ve çeşitli oluşunun yanında bu paylaşımların psikolojik şiddet etrafında dönmesi olmuştur. Sonuçların bütünü değerlendirildiğinde, ergenlik dönemindeki katılımcıların bakış açısına göre flört şiddeti ilişkisel bir problemken beliren yetişkinlere göre bu durum toplumsal bir sorundur.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırmacılar için öneriler

Bu çalışma, gelecekteki araştırmalara ışık tutabilecek sonuçlar ortaya koymakla beraber flört şiddeti alanyazının güçlendirilebilmesi için elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı katkılara ihtiyaç duyulmaktadır. Öncelikle, araştırma iki gelişimsel dönemi birlikte ele alarak katılımcı grupları arasındaki görüş farklılıklarına değinmiştir. Alanyazında beliren yetişkinlik dönemindeki katılımcılarla gerçekleştirilmiş flört şiddetini keşfetmeye yönelik araştırmalar yer almaktadır (Üstünel, 2021). Ergenlik dönemindeki bireylerin flört şiddetini anlamlandırma biçimine yönelik bir araştırmanın bu kapsamda alanyazına katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, bu araştırmada flört şiddeti deneyimi aranmamıştır ancak flört şiddeti deneyimi olan katılımcıların paylaşımlarının çok daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle, flört şiddetini deneyimlemiş veya ilişkilerinde şiddet davranışları uygulayan bireylerle böyle bir çalışma gerçekleştirilmesinin flört şiddetine ilişkin bulguları zenginleştireceği düşünülmektedir. Araştırma sonucunda katılımcıların fiziksel şiddet davranışlarını sevgililik içerisinde ele almadığı fark edilmiştir. Bu bulgudan yola çıkarak fiziksel flört şiddetinin görünürlüğüne ilişkin araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, araştırmada katılımcıların cinsel yönelim ve cinsiyet kimlikleri ele alınmamıştır. LGBTQ+ bireylerin flört şiddetine yönelik bakış açıları ve deneyimlerinin incelenmesinin alanyazına fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, eğitim ve istihdama dahil olmayan bireylerin flört şiddeti yaşantıları ve konuya ilişkin görüşleri alanyazını güçlendirebilecek bir başka araştırma olabilir. Son olarak, beliren yetişkinler ve ergenler ele alınsa da iki gelişimsel dönemde yaş aralığı sınırlıdır. Gelişimsel dönemleri daha güçlü temsil edebilecek katılımcı gruplarıyla araştırmalar gerçekleştirebileceği düşünülmektedir.

5.2.2. Uygulayıcılar ve politika belirleyiciler için öneriler

Araştırmanın alan çalışanları ve politika belirleyicileri için bazı yol gösterici uygulamaları olabilir. Flört şiddetinin sivil toplum kuruluşlarının organizasyonlarıyla, üniversite inisiyatifine göre çeşitli seminerler ve atölyelerle ele alındığı bilirse de katılımcıların büyük bir çoğunluğu bu konu için romantik ilgiler başladıktan sonra harekete geçilmesinin altını çizmiştir. Bu nedenle, bulguların da gösterdiği gibi yalnızca flört şiddetine ilişkin farkındalık uyandırmak değil sağlıklı romantik ilişki yürütebilmenin Milli

Eğitim Bakanlığı ve yöneticiler tarafından okullarda ele alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada, romantik ilgileri uyanmış ergenlerle beraber ailelerin de iş birliğine gereksinim vardır. Bu konuda okul psikolojik danışmanlarının sağlıklı ilişki yürütmek ve flört şiddeti üzerine öğrenci, aile ve öğretmenlerle çalışmalar yürütebileceği düşünülmektedir. Ortaöğretimde ve üniversitelerde flört şiddetine yönelik seminerler ve atölyelerin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, flört şiddetine yönelik farkındalığı daha yüksek olan üniversite öğrencileri için romantik ilişkide şiddet kavramını tartışabilecekleri, bilgi verici ve şiddet davranışları karşısında izleyebilecekleri yolların paylaşıldığı ortamların oluşturulması flört şiddetini önlemek adına yararlı olabilir. Hem okullarda çalışan hem de uygulama alanında yer alan psikolojik danışmanların danışanların/öğrencilerin romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik gözlem, deneyim ve beklentilerini ele almaları danışma sürecinde ve müdahale yöntemlerinde yol gösterici olabilir. Bu durumda, danışanların/öğrencilerin şiddet tanımları fark edilerek gerekirse bireysel psikolojik danışma sürecinde psikoeğitim boyutu güçlendirilebilir. Öte yandan, katılımcıların da dile getirdiği üzere toplumsal olarak konuya dikkat çekebilmek için bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşları tarafından medya kampanyaları yürütülmesinin konuya dikkat çekilmesini sağlayabileceği öngörülmektedir. Son olarak, Türkiye’de kadına şiddet ve kadın cinayetleri raporlarının güncellenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcıların da belirttiği üzere bu konuda hukuki yaptırımların güçlendirilmesi kritik bir konudur.

KAYNAKLAR

- Aracı-İyiyaydın, A., Toplu-Demiştaş, E., Akçabozan-Kayabol, N. B., Fincham, F. D. (2020). I ruminate therefore I violate: The tainted love of anxiously attached and jealous partners. *Journal of Interpersonal Violence*.
<https://doi.org/10.1177/0886260520967743>
- Arnett, J. (2015). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. Oxford University Press.
- Arriga, X. B., & Foshee, V. A. (2004). Adolescent dating violence: Do adolescents follow in their friends', or their parents' footsteps? *Journal of Interpersonal Violence*, 19(2), 162-184. <https://doi.org/10.1177/0886260503260247>
- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). *Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört İlişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Teknik Rapor.
http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/flort_siddeti.pdf
- Avilés, T. G., Finn, C., & Neyer, F. J. (2021). Patterns of romantic relationship experiences and psychosocial adjustment from adolescence to young adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 50(3), 550-562. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01350-7>
- Bakırcı, K. (2015). İstanbul Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*(4), 133-204.
- Bandura, A. (1971). *Social learning theory*. New York: General Learning Press.

- Bandura, A. (1978). Social learning theory of aggression. *Journal of Communication*, 28(3), 12-29. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1978.tb01621.x>
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Banyard, V. L., & Cross, C. (2008). Consequences of teen dating violence: Understanding intervening variables in ecological context. *Violence Against Women*, 14(9), 998-1013. <https://doi.org/10.1177%2F1077801208322058>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.61.2.226>
- Bartoli, A. M., & Clark, M. D. (2006). The dating game: Similarities and differences in dating scripts among college students. *Sexuality and Culture*, 10(4), 54-80. <https://doi.org/10.1007/s12119-006-1026-0>
- Black, M.C., Basile, K.C., Breiding, M.J., Smith, S.G., Walters, M.L., Merrick, M.T., Chen, J., Stevens, M.R. (2011). *The national intimate partner and sexual violence survey (NISVS): 2010 summary report*. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention. https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/nisvs_report2010-a.pdf adresinden alındı.
- Blackstone, A. (2003). Gender roles and society. J. Miller, R. Lerner, & L. Schiamberg (Ed.) içinde, *Human ecology: An encyclopedia of children, families, communities, and environments* (s. 335-338). CA: ABC-CLIO.
- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R., & Krahé, B. (2017). Romantic attachment, conflict resolution styles, and teen dating violence victimization. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(9), 1905-1917. <https://doi.org/10.1007/s10964-017-0635-2>
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss, vol. 1: Attachment*. New York: Basic Books.

- Bowlby, J. (1977). The making and breaking of affectional bonds: Some principles of psychotherapy. *The British Journal of Psychiatry*, 130(5), 421-431.
<https://doi.org/10.1192/bjp.130.5.421>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. Sage publications.
- Breiding, M.J., Basile, K.C., Smith, S.G., Black, M.C., Mahendra, R. (2015). *Intimate partner violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements, version 2.0*. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
<https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/ipv/intimatepartnerviolence.pdf>
 adresinden alındı.
- Bundock, K., Chan, C., & Hewitt, O. (2020). Adolescents' help-seeking behavior and intentions following adolescent dating violence: A systematic review. *Trauma, Violence & Abuse*, 21(2), 350-366. <https://doi.org/10.1177/1524838018770412>
- Burling, A. (2021). *Healthy relationship (Strong, Healthy Girls)*. Aldo Publishing.
- Cano, A., Avery-Leaf, S., Cascardi, M., & O'leary, K. D. (1998). Dating violence in two high school samples: Discriminating variables. *Journal of Primary Prevention*, 18(4), 431-446.
- Chan, H. C., & Sheridan, L. (2020). Is this stalking? Perceptions of stalking behavior among young male and female adults in hong kong and mainland china. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(19-20), 3710-3734.
<https://doi.org/10.1177%2F0886260517711180>

- Chase, K. A., Treboux, D., & O'leary, K. D. (2002). Characteristics of high-risk adolescents' dating violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(1), 33-49.
<https://doi.org/10.1177/0886260502017001003>
- Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği. (2017). *Şiddet bir sınırı aşmaktır: Gençlerin toplumsal cinsiyet ve flört şiddeti algılarına yönelik araştırma raporu*. Kadıköy.
<https://cinselsiddetlemucadele.org/wp-content/uploads/2017/07/arastirma-raporu.pdf> adresinden alınmıştır.
- Code, L. (2002). *Encyclopedia of feminist theory*. Routledge.
- Coker, A. L., Smith, P. H., Bethea, L., King, M. R., & McKeown, R. E. (2000). Physical health consequences of physical and psychological intimate partner violence. *Archives of Family Medicine*, 9(5), 451-457.
- Collins, W. A. (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.
<https://doi.org/10.1111/1532-7795.1301001>
- Connolly, J. A., & McIsaac, C. (2009). Romantic relationships in adolescence. R. M. Lerner & L. Steinberg (Ed.) içinde, *Handbook of adolescent psychology. Contextual influences on adolescent development* (s. 104–151). John Wiley & Sons <https://doi.org/10.1002/9780470479193.adlpsy002005>
- Cornelius, T., & Resseguie, N. (2007). Primary and secondary prevention programs for dating violence: a review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 12(3), 364-375. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2006.09.006>
- Creswell, J. W.(2013). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. Sage Publication.

- Cyr, M., McDuff, P., & Wright, J. (2006). Prevalence and predictors of dating violence among adolescent female victims of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(8), 1000-1017. <https://doi.org/10.1177/0886260506290201>
- Dardis, C. M., Dixon, K. J., Edwards, K., & Turchik, J. (2015). An examination of the factors related to dating violence perpetration among young men and women and associated theoretical explanations: a review of the literature. *Trauma, Violence & Abuse*, 16(2), 136-152. <https://doi.org/10.1177/1524838013517559>
- Dobash, R. E., & Dobash, R. P. (1984). The nature and antecedents of violent events. *The British Journal of Criminology*, 24(3), 269-288. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a047453>
- Draucker, C. B., & Martsof, D. S. (2010). The role of electronic communication technology in adolescent dating violence. *Journal of Child And Adolescent Psychiatric Nursing*, 23(3), 133-142. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x>
- Dutton, D. G. (1995). Male abusiveness in intimate relationships. *Clinical Psychology Review*, 15(6), 567-581. [https://doi.org/10.1016/0272-7358\(95\)00028-N](https://doi.org/10.1016/0272-7358(95)00028-N)
- Dutton, D., & White, K. (2012). Attachment insecurity and intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior*, 17(5), 475-481. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2012.07.003>
- Duval, A., Lanning, B. A., & Patterson, M. S. (2020). A systematic review of dating violence risk factors among undergraduate college students. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(3), 567-585. <https://doi.org/10.1177/1524838018782207>
- Erbuğ, E., & Özalkan, G. Ş. (2022). Pandemi süresince nitel araştırma: çevrimiçi platformlar üzerinden derinlemesine görüşmelerin imkân ve sınırlılıkları. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 36-46. <https://doi.org/10.18490/sosars.1090603>

Erikson, E. (1968). *Identity, youth, and crisis*. Norton.

Ersoy, A. F. (2019). Fenomenoloji. A. Saban, & E. Ersoy (Ed.) içinde, *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (s. 81-139). Anı Yayıncılık.

Eslek, D., Kızıltepe R., & Irmak, T. Y. (2021). Flört şiddetini anlamak: Nitel bir çalışma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24(48), 53-67.

<https://doi.org/10.31828/tpy1301996120210505m000039>

Exner-Cortens, D., Eckenrode, J., & Rothman, E. (2013). Longitudinal associations between teen dating violence victimization and adverse health outcomes. *Pediatrics*, 131(1), 71-78. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-1029>

Feeney, J. A. (2004). Transfer of attachment from parents to romantic partners: Effects of individual and relationship variables. *Journal of Family Studies*, 10(2), 2020-238. <https://doi.org/10.5172/jfs.327.10.2.220>

Feiring, C., Deblinger, E., Hoch-Espada, A., & Haworth, T. (2002). Romantic relationship aggression and attitudes in high school students: The role of gender, grade, and attachment and emotional styles. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(5), 373-385. <https://doi.org/10.1023/A:1015680625391>

Fernández-Fuertes, A. A., & Fuertes, A. (2010). Physical and psychological aggression in dating relationships of Spanish adolescents: Motives and consequences. *Child Abuse & Neglect*, 34(3), 183-191. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2010.01.002>

Follette, V. M., & Alexander, P. C. (1992). Dating violence: Current and historical correlates. *Behavioral Assessment*, 14(1), 39-52.

Forth, A., Sezlik, S., Lee, S., Ritchie, M., Logan, J., & Ellingwood, H. (2021). Toxic relationships: The experiences and effects of psychopathy in romantic

relationships. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. <https://doi.org/10.1177/0306624X211049187>

Foshee, V. A., Reyes, H. L., Gottfredson, N. C., Chang, L. Y., & Ennett, S. T. (2013). A longitudinal examination of psychological, behavioral, academic, and relationship consequences of dating abuse victimization among a primarily rural sample of adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 53(6), 723-729. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.06.016>

Foshee, V. A., Linder, G. F., Bauman, K. E., Langwick, S. A., Arriaga, X. B., Heath, J. L., Bangdiwala, S., & McMahon, P. M. (1996). The safe dates project: Theoretical basis, evaluation design, and selected baseline findings. *American Journal of Preventive Medicine*, 12(5), 39-47. [https://doi.org/10.1016/S0749-3797\(18\)30235-6](https://doi.org/10.1016/S0749-3797(18)30235-6)

Foshee, V. A., Linder, F., MacDougall, J. E., & Bangdiwala, S. (2001). Gender differences in the longitudinal predictors of adolescent dating violence. *Preventive medicine*, 32(2), 128-141. <https://doi.org/10.1006/pmed.2000.0793>

Freedner, N., Freed, L. H., Yang, Y. W., & Austin, S. B. (2002). Dating violence among gay, lesbian, and bisexual adolescent: results from a community survey. *Journal of Adolescent Health*, 31(6), 469-474. [https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(02\)00407-X](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(02)00407-X)

Friedlander, L. J., Connolly, J. A., Pepler, D. J., & Craig, W. M. (2007). Biological, familial, and peer influences on dating in early adolescence. *Archives of Sexual Behavior*, 36(6), 821-830. <https://doi.org/10.1007/s10508-006-9130-7>

Furman, W., & Collins, W. A. (2009). Adolescent romantic relationships and experiences. K. H. Rubin, W. M. Bukowski, & B. Laursen (Ed.) içinde, *Handbook of peer interactions, relationships, and groups* (s. 341-360). Guilford Press.

Furman, W., & Shaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. P. Florsheim (Ed.) içinde, *Adolescent romantic relations and sexual*

behavior: Theory, research, and practical implications (s. 3-22). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Furman, W., & Wehner, E. A. (1997). Adolescent romantic relationships: A developmental perspective. *New Directions for Child and Adolescent Development*(78), 21-36. <https://doi.org/10.1002/cd.23219977804>

Garcia-Moreno, C., Jansen, H. A., Ellsberg, M., Heise, L., & Watts, C. H. (2006). Prevalence of intimate partner violence: Findings from the who multi-country study on women's health and domestic violence. *The Lancet*, 368(9543), 1260-1269. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(06\)69523-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(06)69523-8)

Goodman , L. A., Koss, M. P., & Russo, N. F. (1993). Violence against women: physical and mental health effects. *Applied and Preventive Psychology*, 2(2), 79-89. [https://doi.org/10.1016/S0962-1849\(05\)80114-3](https://doi.org/10.1016/S0962-1849(05)80114-3)

Gray, H. M., & Foshee, V. (1997). Adolescent dating violence: Differences between one-sided and mutually violent profiles. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(1), 126-141. <https://doi.org/10.1177/088626097012001008>

Hatipoğlu , S. (2010). *Başkent üniversitesi öğrencilerinde flört şiddeti prevalansı anketi* (Uzmanlık Tezi). Ankara: Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı.

Haynie, D. L., Farhat, T., Brooks-Russell, A., Wang, J., Barbieri, B., & Iannotti, R. J. (2013). Dating violence perpetration and victimization among US adolescents: Prevalence, patterns, and associations with health complaints and substance use. *Journal of Adolescent Health*, 53(2), 194-201. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.02.008>

Hester, M., & Donovan, C. (2009). Researching domestic violence in same-sex relationships: A feminist epistemological approach to survey development. *Journal of Lesbian Studies*, 13(2), 161-173. <https://doi.org/10.1080/10894160802695346>

Hornung, C. A., McCullough, B. C., & Sugimoto, T. (1981). Status relationships in marriage: Risk factors in spouse abuse. *Journal of Marriage and the Family*, 43(3), 675-692. <https://doi.org/10.2307/351768>

Howitt, D. (2016). *Introduction to qualitative methods in psychology*. Pearson Education Limited.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019 Raporu (31 Aralık 2020). Haziran 2022 tarihinde Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu: <https://kadincinayetlerininidurduracagiz.net/veriler/2889/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2019-raporu> adresinden alındı.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2020 Raporu (2 Ocak 2021). Haziran 2022 tarihinde Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu: <https://kadincinayetlerininidurduracagiz.net/aciklamalar/2948/2020-yilinda-islenen-kadin-cinayetlerini-isim-isim-paylasiyoruz> adresinden alındı.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2021 Yıllık Veri Raporu (4 Ocak 2022). Haziran 2022 tarihinde Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu: <https://kadincinayetlerininidurduracagiz.net/veriler/3003/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2021-yillik-veri-raporu> adresinden alındı.

Kaura, S. A., & Allen, C. M. (2004). Dissatisfaction with relationship power and dating violence perpetration by men and women. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(5), 576-588. <https://doi.org/10.1177/0886260504262966>

Koçak, Y. Ç., & Can, H. Ö. (2019). Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi: Türkiye Klinikleri. *Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 5(3), 43-53.

- Krantz, G., & Garcia-Moreno, C. (2005). Violence against women. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 59(10), 818-821.
<http://dx.doi.org/10.1136/jech.2004.022756>
- Lantagne, A., & Furman, W. (2017). Romantic relationship development: The interplay between age and relationship length. *Developmental Psychology*, 53(9), 1738-1749.
<https://doi.org/10.1037/dev0000363>
- Larson, R. W., Clore, G. L., & Wood, G. A. (1999). The emotions of romantic relationships: Do they wreak havoc on adolescents. *The Development of Romantic Relationships in Adolescence*, 19-49.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781316182185.003>
- Lee, C., & Wong, J. S. (2022). Examining the effects of teen dating violence prevention programs: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 1-40. <https://doi.org/10.1007/s11292-020-09442-x>
- Lehrner, A., & Allen, N. E. (2018). A qualitative investigation of the role of gender in young women's dating violence in the United States. *Violence Against Women*, 24(14), 1697-1717. <https://doi.org/10.1177/1077801218754408>
- Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21(1), 105-127. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(99\)00042-2](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(99)00042-2)
- Lichter, E. L., & McCloskey, L. A. (2004). The effects of childhood exposure to marital violence on adolescent gender-role beliefs and dating violence. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 344-357. <https://doi.org/10.1111%2Fj.1471-6402.2004.00151.x>
- Lopez, F. G., Gover, M. R., Leskela, J., Sauer, E. M., Schirmer, L., & Wyssmann, J. (1997). Attachment styles, shame, guilt, and collaborative problem-solving

orientations. *Personal Relationships*, 4(2), 187-199. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1997.tb00138.x>

Luo, F., Stone, D. M., & Tharp, A. T. (2014). Physical dating violence victimization among sexual minority youth. *American Journal of Public Health*, 104(10), 66-73. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2014.302051>

Machimbarrena, J. M., Calvete, E., Fernández-González, L., Álvarez-Bardón, A., Álvarez-Fernández, L., & González-Cabrera, J. (2018). Internet risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(11), 2471. <https://doi.org/10.3390/ijerph15112471>

Marcum, C. D., Higgins, G. E., & Nicholson, J. (2017). I'm watching you: Cyberstalking behaviors of university students in romantic relationships. *American Journal of Criminal Justice*, 42(2), 373-388. <https://doi.org/10.1007/s12103-016-9358-2>

Mercan, M. N. (2022). *Psychological dating aggression in LGB+ relationships: a path model with perpetration, victimization, internalized homophobia, cognitive flexibility, and affectivity* (Yüksek Lisans tezi). Erişim adresi: <https://open.metu.edu.tr/bitstream/handle/11511/93066/10424838.pdf>

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Ed., & S. Turan, Çev.) Nobel.

Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (1994). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.

Mor Çatı 2019 Yılı Faaliyet Raporu. (16 Haziran 2020). Haziran 2022 tarihinde Mor Çatı Sığınma Vakfı: <https://morcati.org.tr/faaliyet-raporlari/mor-cati-2019-yili-faaliyet-raporu/> adresinden alındı.

Mor Çatı 2020 Yılı Faaliyet Raporu. (14 Nisan 2021). Haziran 2022 tarihinde Mor Çatı Sığınma Vakfı: <https://morcati.org.tr/faaliyet-raporlari/mor-cati-2020-yili-faaliyet-raporu/> adresinden alındı.

Mor Çatı 2021 Yılı Faaliyet Raporu. (30 Mayıs 2022). Haziran 2022 tarihinde Mor Çatı Sığınma Vakfı: <https://morcati.org.tr/faaliyet-raporlari/mor-cati-2021-yili-faaliyet-raporu/> adresinden alındı.

Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Murphy, C. M., & Hoover, S. A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims*, 14(1), 39-53. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.14.1.39>

Murphy, C. M., & O'Leary, K. D. (1989). Psychological aggression predicts physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(5), 579. <https://doi.org/10.1022-006X/89/S00.75>

Murray, A. (2019). Teen dating violence: Old disease in a new world. *Clinical Pediatric Emergency Medicine*, 20(1), 25-37. <https://doi.org/10.1016/j.cpem.2019.02.001>

Offenhauer, P. (2015). Teen dating violence: A literature review and annotated bibliography. J. Masters (Ed.) içinde, *Teen dating violence: A literature review and annotated bibliography* (s. 1-113). Nova Science Publishers.

Oflaz, Ç., Toplu-Demirtaş, E., Öztömür, G., & Fincham, F. D. (2022). Feeling guilt and shame upon psychological dating violence victimization in college women: The further role of sexism. *Journal of Interpersonal Violence*. <https://doi.org/10.1177/08862605221097443>

- O'Keefe , M., & Treister, L. (1998). Victims of dating violence among high school students: are the predictors different for males and females? *Violence Against Women*, 4(2), 195-223. <https://doi.org/10.1177/1077801298004002005>
- O'Keefe, M. (1997). Predictors of dating violence among high school students. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 546–568. <https://doi.org/10.1177/088626097012004005>
- O'Keefe, M. (1998). Factors mediating the link between witnessing interparental violence and dating violence. *Journal of Family Violence*, 13(1), 39-57.
- Özcebe, H., Aslan, D., Karabiber, A. H., Küçüköztaş, M. F., Oransoy, K., & Ölmez, İ. (2002). Bir grup üniversite öğrencisinin “Flört Şiddeti” konusundaki görüşleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 13(1), 20-28.
- Oyarzún, J., Pereda, N., & Guilera, G. (2021). The prevalence and severity of teen dating violence victimization in community and at-risk adolescents in Spain. *New Direction for Child and Adolescent Development*, 2021(178), 39-58. <https://doi.org/10.1002/cad.20433>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Preventing Teen Dating Violence*. (2022, Şubat 28). Kasım 2021 tarihinde Centers for Disease Control and Prevention: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/teendatingviolence/fastfact.html> adresinden alındı
- Reuter, T. R., Sharp, C., & Temple, J. R. (2015). An exploratory study of teen dating violence in sexual minority youth. *Partner Abuse*, 6(1), 8-28. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.6.1.8>

- Ronfeldt, H. M., Kimerling, R., & Arias, I. (1998). Satisfaction with relationship power and the perpetration of dating violence. *Journal of Marriage and the Family*, 60(1), 70-78.
- Rubio-Garay, F., López-González, M. A., Carrasco, M. Á., & Amor, P. J. (2017). The prevalence of dating violence: A systematic review. *Papeles de Psicólogo*, 38(2), 135-147. <https://doi.org/10.23923/pap.psicol2017.2831>
- Saldana, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı*. (A. Tüfekçi Akcan, S. N. Şad, Ed., A. Tüfekçi Akcan, & S. N. Şad, Çev.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sanders, R. A. (2013). Adolescent psychosocial, social, and cognitive development. *Pediatrics in Review*, 34(8), 354-359.
- Santrock, J. W. (2019). *Life-span development*. McGraw-Hill Education.
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L., & Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression and Violent Behavior*, 13(3), 185-194. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2008.03.003>
- Simpson, J. A., Collins, W. A., & Salvatore, J. E. (2011). The impact of early interpersonal experience on adult romantic relationship functioning: Recent findings from the Minnesota longitudinal study of risk and adaptation. *Current Directions in Psychological Science*, 20(6), 353-359. <https://doi.org/10.1177/0963721411418468>
- Smith, J., Mulford, C., Latzman, N. E., Tharp, A. T., Niolon, P. H., & Blachman-Demner, D. (2015). Taking stock of behavioral measures of adolescent dating violence. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 674-692. <https://doi.org/10.1080/10926771.2015.1049767>

- Smith, S. G., Zhang, X., Basile, K. C., Merrick, M. T., Wang, J., Kresnow, M. J., & Chen, J. (2018, Kasım). *National intimate partner and sexual violence survey: 2015 data brief- updated release*. Kasım 2021 tarihinde National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/2015data-brief508.pdf> adresinden alındı
- Spencer, C. M., Toews, M. L., Anders, K. M., & Emanuels, S. K. (2021). Risk markers for physical teen dating violence perpetration: A meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(3), 619-631. <https://doi.org/10.1177/1524838019875700>
- Stark, E. (2010). Do violent acts equal abuse? Resolving the gender parity/asymmetry dilemma. *Sex roles*, 62(3), 201-211. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9717-2>
- Steinberg, L. (2017). *Ergenlik*. (F. Çok, Çev.) İmge Kitabevi Yayınları.
- Stith, S. M., & Farley, S. C. (1993). A predictive model of male spousal violence. *Journal of Family Violence*, 8(2), 183-201.
- Straus, M. A. (1979). Measuring intrafamily conflict and violence: The conflict tactics (CT) scales. *Journal of Marriage and the Family*, 41(1), 75-88. <https://doi.org/10.2307/351733>
- Straus, M. A. (2004). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. *Violence Against Women*, 10(7), 790-811. <https://doi.org/10.1177/1077801204265552>
- Straus, M. A. (2008). Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations. *Children and Youth Services Review*, 30(3), 252-275. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2007.10.004>

- Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S. U., & Sugarman, D. B. (1996). The revised conflict tactics scales (CTS2) development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17(3), 283-316.
<https://doi.org/10.1177/019251396017003001>
- Sullivan, H. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton.
- Taquette, S. R., & Monteiro, D. L. (2019). Causes and consequences of adolescent dating violence: A systematic review. *Journal of Injury and Violence Research*, 11(2), 137-147. <https://doi.org/10.5249/jivr.v11i2.1061>
- Taylor, S., Calkins, C. A., Xia, Y., & Dalla, R. L. (2021). Adolescent perceptions of dating violence: A qualitative study. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(1-2), 448-468.
<https://doi.org/10.1177/0886260517726969>
- Temple, J. R., Le, V. D., Muir, A., Goforth, L., & McElhany, A. L. (2013). The need for school-based teen dating violence prevention. *Journal of Applied Research on Children*, 4(1), 1-11.
- Terzioğlu, F., Gönenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Sezer, N. Y., & Demirtaş Hiçyılmaz, B. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232.
- Theriot, M. T. (2008). Conceptual and methodological considerations for assessment and prevention of adolescent dating violence and stalking at school. *Children & Schools*, 30(4), 223-233. <https://doi.org/10.1093/cs/30.4.223>
- Tomaszewska, P., & Schuster, I. (2021). Prevalence of teen dating violence in Europe: A systematic review of studies since 2010. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2021(178), 11-37. <https://doi.org/10.1002/cad.20437>

- Toplu-Demirtaş, E., & Aracı-İyiyaydın, A. (2021). What goes around comes around: The loop of physical teen dating violence perpetration among Turkish adolescents. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2021(178), 95-113.
<https://doi.org/10.1002/cad.20440>
- Toplu-Demirtaş, E., & Fincham, F. D. (2020). I don't have power, and I want more: Psychological, physical, and sexual dating violence perpetration among college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 886260520951319.
<https://doi.org/10.1177/0886260520951319>
- Toplu-Demirtaş, E., & Hatipoğlu-Sümer, Z. (2021). Aggression begets aggression: psychological dating aggression perpetration in young adults from the perspective of intergenerational transmission of violence. *Current Psychology*.
<https://doi.org/10.1007/s12144-021-02461-5>
- Toplu-Demirtaş, E., & Hatipoğlu-Sümer, Z. (2022). Psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetini ölçmek: Beliren yetişkinlerin flört Şiddeti yaşantıları. *Humanistic Perspective*, 4(2), 408-432. <https://doi.org/10.47793/hp.1079451>
- Toplu-Demirtaş, E., Öztemür, G., & Fincham, F. D. (2020). Perceptions of dating violence: Assessment and antecedents. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1-2), NP48-NP75. <https://doi.org/10.1177/0886260520914558>
- Toplu-Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z., & White, J. W. (2013). The relation between dating violence victimization and commitment among turkish college women: Does the investment model matter? *International Journal of Conflict and Violence (IJCIV)*, 7(2), 203-215. <https://doi.org/10.4119/ijcv-3019>
- Totten , M. (2003). Girlfriend abuse as a form of masculinity construction among violent, marginal male youth. *Men and Masculinities*, 6(1), 70-92.
<https://doi.org/10.1177/1097184X03253138>

- Turan, R., & Baki, D. U. Y. (2020). Self-esteem, attachment, gender roles and social approval as predictors of the attitudes toward dating violence. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10(56), 1-36.
- Turhan, E., Guraksın, A., & Inandı, T. (2006). Validity and reliability of the Turkish version of the revised conflict tactics scales. *Turkish Journal of Public Health*, 4(1), 1-13.
- Üstünel, A. O. (2021). Dating violence in an urban Turkish context: Listening to young people from an intersectional perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 1-31. <https://doi.org/10.1177/0886260521997441>
- Van Ouytsel, J., Lu, Y., Ponnet, K., Walrave, M., & Temple, J. R. (2019). Longitudinal associations between sexting, cyberbullying, and bullying among adolescents: Cross-lagged panel analysis. *Journal of Adolescence*(73), 36-41. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.03.008>
- Van Ouytsel, J., Ponnet, K., & Walrave, M. (2017). The associations of adolescents' dating violence victimization, well-being and engagement in risk behaviors. *Journal of Adolescence*, 55, 66-71. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.12.005>
- Van Ouytsel, J., Ponnet, K., & Walrave, M. (2020). Cyber dating abuse: Investigating digital monitoring behaviors among adolescents from a social learning perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(23-24), 5157-5178. <https://doi.org/10.1177/0886260517719538>
- Walker, L. E. (1977). Who are the battered women? *Frontiers: A Journal of Women Studies*, 2(1), 52-57. <https://doi.org/10.2307/3346107>
- Wekerle, C., & Wolfe, D. A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19(4), 435-456. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(98\)00091-9](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(98)00091-9)

Wienclaw, R. A. (2011). Gender role. The Editors of Salem Press (Ed.) içinde, *sociology reference guide: Gender roles & equality* (s. 33-40). Salem Press.

Wincentak, K., Connolly, J., & Card, N. (2017). Teen dating violence: A meta-analytic review of prevalence rates. *Psychology of Violence*, 7(2), 224-241.
<https://doi.org/10.1037/a0040194>

Wolfe, D. A., Scott, K., Reitzel-Jaffe, D., Wekerle, C., Grasley, C., & Straatman, A. L. (2001). Development and validation of the conflict in adolescent dating relationships inventory. *Psychological Assessment*, 13(2), 277.
<https://doi.org/10.1037/1040-3590.13.2.277>

Wolfe, D. A., Wekerle, C., Scott, K., Straatman, A. L., Grasley, C., & Reitzel-Jaffe, D. (2003). Dating violence prevention with at-risk youth: A controlled outcome evaluation. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(2), 279-291.
<https://doi.org/10.1037/0022-006X.71.2.279>

Wolfe, D., Wekerle, C., Reitzel-Jaffe, D., & Lefebvre, L. (1998). Factors associated with abusive relationships among maltreated and nonmaltreated youth. *Development and Psychopathology*, 61-85. <https://doi.org/10.1017/S0954579498001345>

Yörük Tepe, İ., & Çalık Var, E. (2021). Üniversite öğrencilerinin aşka ve flört şiddetine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 14(77), 1005-1019.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yumuşak, A., & Şahin, R. (2014). Flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 233-252.
<http://dx.doi.org/10.17755/esosder.55295>

Zweig, J. M., Lachman, P., Yahner, J., & Dank, M. (2014). Correlates of cyber dating abuse among teens. *Journal of Youth and Adolescence*, 43(8), 1306-1321.

EK 1: TEZ ÖNERİSİ ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 22.12.2021-88182

Sayı : E-62310886-302.14.01-88182
Konu : Tez Önerisi (İrem Atasever)

22.12.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08.12.2021 tarih ve 84541 sayılı yazınız.

Enstitünüz Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İrem Atasever'in, Prof. Dr. Figen Çok danışmanlığında yürütmeyi planladığı "Flört Şiddetini Anlamak: Ergenler ve Gençlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti" başlıklı tez önerisi değerlendirilmiş ve bilgilerinize ekte sunulmuştur.

Prof. Dr. M. Abdülkadir VAROĞLU
Kurul Başkanı

Ek: Değerlendirme Formu

Sayı : 17162298.600-217
Konu : Tez Önerisi

16 ARALIK 2021

İlgili Makama

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İrem Atasever'in, Prof. Dr. Figen Çok danışmanlığında yürütmeyi planladığı "Flört Şiddetini Anlamak: Ergenler ve Gençlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti" başlıklı tez önerisi değerlendirilmiş ve yapılmasında bir sakınca olmadığı tespit edilmiştir. Bilgilerinize saygılarımızla sunarız.

Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler ve Sanat Araştırma Kurulu

Ad, Soyad	Değerlendirme	İmza
Prof. Dr. M. Abdülkadir Varoğlu	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Kudret Güven	Olumlu/Olumsuz	
Prof. Ali Sevgi	Olumlu/Olumsuz	
Prof. Dr. Işıl Bulut	Olumlu/Olumsuz	
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Can Mehmet Hersek	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Özcan Yağcı	Olumlu/ Olumsuz	

EK 2: GÖRÜŞME FORMUNUN İLK HALİ

FLÖRT ŞİDDETİ GÖRÜŞME FORMU	
Katılımcı Numarası:	Tarih: .././....
Görüşmenin Başlangıç Saati:.....-.....	Görüşmenin Bitiş Saati:.....-.....
Yaş:	Cinsiyet:
Eğitim düzeyi:	
Okul:	
Sınıf:	
Program:	

Giriş:

Merhaba ben Başkent Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi İrem ATASEVER. Ergenlerin ve gençlerin flört şiddetine bakış açısı üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu kapsamda görüşmek istiyorum. Böyle bir araştırmanın romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik sizlerin bakış açısının anlaşılmasına, bunu önlemek için geliştirilebilecek programlara ve politikalara yardımcı olacağına inanıyorum. Bu nedenle bu görüşmede sorulara samimi yanıtlar vermeniz araştırma sonuçları ve sunulabilecek öneriler için önem taşımaktadır.

Bu araştırmada flört, evlilik veya nişanlılık gibi bir bağlılığın olmadığı duygusal ve romantik yakınlık içeren arkadaşlıktan öte ilişkiler olarak ele alınmaktadır. Soruları bu kapsamda cevaplamanız beklenmektedir

Görüşmemiz yaklaşık bir saat sürecektir. Görüşme sırasında ihtiyaç duyarsanız ara verebiliriz. Onam formunda da belirtildiği gibi görüşme sırasında söyleyecekleriniz gizli tutulacaktır. Araştırma için yazılacak raporda kimliğiniz veya sizi çağrıştıracak bilgilere yer verilmeyecektir. Ayrıca görüşmenin size rahatsızlık vermesi halinde soruları yanıtlamayabilir, görüşmeyi sonlandırabilir veya görüşmenin araştırmada kullanılmamasını talep edebilirsiniz. Araştırmaya katıldığınız ve zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

İzin verirseniz görüşmeyi raporlaştırmak adına ses kaydı almak istiyorum. Bu kayda sadece benim erişimim olacak ve güvenli bir klasörde saklanacaktır. Bunun sizin için bir sakıncası var mıdır?

Başlamadan önce belirtmek veya sormak istediğiniz bir şey var mıdır?

1. Aşağıdaki sorulara göre aldığınız veya alamadığınız bilgileri özetle:

A. Flört şiddeti farkındalığı

1. Yaş grubunu düşündüğünde çevrendeki flört ilişkilerinde ne gibi sorunlar var?
 - Bu davranışlardan hangilerini şiddet olarak tanımlarsın?
2. Flört şiddeti kavramını hiç duymuş muydun?
3. Flört ilişkilerinde şiddeti nasıl tanımlarsın?
 - Sevgilinin sana şiddet uyguladığını nasıl anladın?
 - Daha önce böyle bir şeyle karşılaştın mı?
4. Romantik ilişkilerde şiddet davranışları tartışmaktan nasıl ayrışır?
5. Romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına birkaç örnek verebilir misin?
 - Fiziksel, psikolojik, cinsel, takip, siber

B. Flört şiddetinin nedenleri

6. Flört ilişkilerinde şiddet sence nasıl ortaya çıkar?
 - Romantik ilişkilerde şiddet göstermenin nedeni sence ne olabilir?

C. Flört şiddeti sonuçları

7. Şu anda veya gelecekteki bir romantik ilişkide şiddetle karşılaşsaydın ne yapardın?
8. Flört şiddetinin ne gibi sonuçları olabilir?
 - Maruz kalan, uygulayan kişiye, ilişkiye ve gelecekteki ilişkilere etkileri

D. Flört şiddetinin önlenmesi

9. Flört şiddetini önlemek için neler yapılabilir?
 - Aileler, okullar ve toplum farkındalığı

E. Kapanış

10. Konu ile ilgili önemli olduğunu düşündüğünüz ve paylaşmak istediğiniz başka bir nokta var mıdır?
2. Görüşmede göze çarpan, ilgi çekici ve önemli olduğu düşünülen ayrıntılar:
3. İkinci bir görüşme gerektiren sorular (sorulamayan, cevap alınamayan veya yeni sorular):

EK 3: GÖRÜŞME FORMUNUN SON HALİ

FLÖRT ŞİDDETİ GÖRÜŞME FORMU	
Katılımcı Numarası:	Tarih: .././....
Görüşmenin Başlangıç Saati:.....-.....	Görüşmenin Bitiş Saati:.....-.....
Yaş:	Cinsiyet:
Eğitim düzeyi:	
Okul:	
Sınıf:	
Program:	
Giriş: Merhaba ben Başkent Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi İrem ATASEVER. Ergenlerin ve gençlerin flört şiddetine bakış açısı üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle bu kapsamda görüşmek istiyorum. Gençlik dönemi romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet davranışları aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri gibi pek çok toplumsal sorunun öncüsüdür. Bu araştırmanın romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik sizlerin bakış açısının anlaşılmasına, bunu önlemek için geliştirilebilecek programlara ve politikalara yardımcı olacağına inanıyorum. Bu nedenle bu görüşmede sorulara samimi yanıtlar vermeniz araştırma sonuçları ve sunulabilecek öneriler için önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı flört şiddetine yönelik bakış açınızı keşfetmek olduğunu ve görüşmede sorulan soruların doğru veya yanlış bir cevabı olmadığını; bazı sorularda daha az bazılarında daha çok paylaşımınız olabileceğini vurgulamak istiyorum. Bu araştırmada flört, çıkma ya da sevgili ilişkisi, evlilik veya nişanlılık gibi bir bağlılığın olmadığı duygusal ve romantik yakınlık içeren arkadaşlıktan öte ilişkiler olarak ele alınmaktadır. Soruları bu kapsamda cevaplamanız beklenmektedir. Görüşmemizin en fazla 40 dakika süreceğini düşünüyorum. Görüşme sırasında ihtiyaç duyarsanız ara verebiliriz. Onam formunda da belirtildiği gibi görüşme sırasında söyleyecekleriniz gizli tutulacaktır. Bu araştırma sürecinde hiçbir şekilde kimliğinizi veya sizi çağrıştıracak bilgilere yer verilmeyecektir. Ayrıca görüşmenin size rahatsızlık vermesi halinde soruları yanıtlamayabilir, görüşmeyi sonlandırabilir veya görüşmenin araştırmada	

kullanılmamasını talep edebilirsiniz. Araştırmaya katıldığınız ve zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

İzin verirsiniz görüşmeyi raporlaştırabilmek adına ses kaydı almak istiyorum. Bu kayda sadece benim erişimim olacak ve güvenli bir klasörde saklanacaktır. Bunun sizin için bir sakıncası var mıdır?

Başlamadan önce belirtmek veya sormak istediğiniz bir şey var mıdır?

1) Aşağıdaki sorulara göre aldığınız veya alamadığınız bilgileri özetle:

A. Flört şiddeti farkındalığı

1. Yaş grubunu düşündüğünde çevrendeki flört/sevgili ilişkilerinde ne gibi sorunlar var?

- Bu davranışlar arasında şiddet olarak adlandırabileceklerin var mı? Hangileri?

2. Flört şiddeti kavramını daha önce duymuş muydun?

- Nereden ve nasıl duydun?

3. Romantik ilişkilerde şiddeti nasıl tanımlarsın?

- Daha önce böyle bir şeyle karşılaştın mı? Nasıl?

4. Romantik ilişkilerde şiddet davranışları tartışmaktan nasıl ayrışır? Örnek verebilir misin?

5. Romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına birkaç örnek verebilir misin?

- Fiziksel, psikolojik, cinsel, takip (stalk), siber

B. Flört şiddetinin nedenleri

6. Flört ilişkilerinde şiddet sence neden ortaya çıkar?

- Romantik ilişkilerde şiddet davranışlarının nedeni sence ne olabilir?

C. Flört şiddeti sonuçları

7. Flört şiddetinin ne gibi sonuçları olabilir?

- Maruz kalan kişiye, ilişkiye ve gelecekteki ilişkilere etkileri

D. Flört şiddetinin önlenmesi

8. Sence flört şiddeti önlenabilir mi?

9. Flört şiddetini önlemek için neler yapılabilir?

- Kişisel, aileler, okullar ve toplum farkındalığı

E. Kapanış

10. Konu ile ilgili önemli olduğunu düşündüğünüz ve paylaşmak istediğiniz başka bir nokta var mıdır?

- 2) Görüşmede göze çarpan, ilgi çekici ve önemli olduğu düşünülen ayrıntılar:
- 3) İkinci bir görüşme gerektiren sorular (sorulamayan, cevap alınamayan veya yeni sorular):

EK 4: BİLGİLENDİRİLMİŞ VELİ ONAM FORMU

Sayın Veli;

Ben Başkent Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi İrem ATASEVER. TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesinde Psikolojik Danışman olarak görev yapıyorum. Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “Flört Şiddetini Anlamak: Ergenler ve Gençlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti” isimli, Eylül 2021 ve Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacak tez çalışmamdır.

Gençlik dönemi romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet davranışları aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri gibi pek çok toplumsal sorunun öncüsüdür. Bu sebeple flört şiddetini ele aldığım araştırmamda ergenlerin ve gençlerin bu konuya bakış açısı üzerine odaklanıyorum ve araştırma kapsamında çocuğunuzla bir görüşme gerçekleştirmek istiyorum. Böyle bir araştırmanın romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik lise ve üniversite öğrencilerinin bakış açısının anlaşılmasına, bunu önlemek için geliştirilebilecek programlara ve politikalara yardımcı olacağına inanıyorum.

Görüşmede çocuğunuza aşağıdaki sorular yöneltilecektir:

1. Yaş grubunu düşündüğünde çevrendeki flört/sevgili ilişkilerinde ne gibi sorunlar var?
2. Flört şiddeti kavramını daha önce duymuş muydun?
3. Romantik ilişkilerde şiddeti nasıl tanımlarsın?
4. Romantik ilişkilerde şiddet davranışları tartışmaktan nasıl ayrışır?
5. Romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına birkaç örnek verebilir misin?
6. Flört ilişkilerinde şiddet sence neden ortaya çıkar?
7. Flört şiddetinin ne gibi sonuçları olabilir?
8. Sence flört şiddeti önlenabilir mi?
9. Flört şiddetini önlemek için neler yapılabilir?

Bu araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalıdır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki veya risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı tamamen sizin ve çocuğunuzun isteğine bağlıdır, araştırmaya katılmayı reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmanın çocuğunuzun akademik başarısı, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkilerine hiçbir etkisi yoktur. Araştırmaya katılma veya ayrılma durumunuzdan bunların hiçbirisi etkilenmeyecektir.

Araştırma için çocuğunuzla gerçekleştireceğim görüşmenin en fazla 40 dakika süreceğini düşünüyorum. Eğer çocuğunuzun da sizin de izniniz olursa veri kaybı yaşamamak adına görüşmeler kayıt altına alınacaktır. Bu kayıtlar araştırmacı olarak benim bilgisayarında şifreli bir klasörde muhafaza edilecek ve araştırmanın sonuçlanmasıyla beraber imha edilecektir. Görüşme sırasında çocuğunuzun söyleyecekleri tamamen gizli tutulacak ve araştırma sürecinde hiçbir şekilde kimliğini veya onu çağrıştıracak bilgilere yer verilmeyecektir. Ayrıca görüşmenin çocuğunuza rahatsızlık vermesi halinde soruları yanıtlamayabilir, görüşmeyi sonlandırabilir veya görüşmenin araştırmada kullanılmamasını talep edebilir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa veya çalışma bittikten sonra sonuçları hakkında bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim adreslerimden herhangi biri aracılığıyla bana ulaşabilirsiniz.

Saygılarımla,

Araştırmacı : İrem ATASEVER
İletişim bilgileri :

***Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....'in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum. (Lütfen formu
imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz veya e-posta yolu ile tarafıma iletiniz*).***

...../...../.....
İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :
Telefon Numarası :

EK 5: BİLGİLENDİRİLMİŞ KATILIMCI ONAM FORMU

Sayın Katılımcı

Ben Başkent Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi İrem ATASEVER. Katılacağınız bu çalışma, “Flört Şiddetini Anlamak: Ergenler ve Gençlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti” isimli, Eylül 2021 ve Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacak tez çalışmamdır.

Flört şiddetini ele aldığım araştırmamda ergenlerin ve gençlerin bu konuya bakış açısı üzerine odaklanıyorum ve araştırma kapsamında sizinle bir görüşme gerçekleştirmek istiyorum. Böyle bir araştırmanın romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik lise ve üniversite öğrencilerinin bakış açısının anlaşılmasına, bunu önlemek için geliştirilebilecek programlara ve politikalara yardımcı olacağına inanıyorum.

Bu araştırma Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu onayıyla gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmaya katılıp katılmamakta tamamen özgürsünüz. Araştırma herhangi bir istenmeyen etki veya risk taşımamaktadır. Katılımınız tamamen sizin istekliliğine bağlıdır, araştırmaya katılmayı reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz.

Görüşmemizin yaklaşık 40 dakika süreceğini düşünüyorum. Görüşmeler çevrim içi olarak gerçekleştirilecektir ve izniniz olursa veri kaybını engellemek adına görüşmemiz kayıt altına alınacaktır. Bu kayıtlar araştırmacı olarak benim bilgisayarımda şifreli bir klasörde muhafaza edilecek ve araştırmanın sonuçlanmasıyla beraber imha edilecektir. Görüşme sırasında söyleyecekleriniz tamamen gizli tutulacak ve araştırma sürecinde hiçbir şekilde kimliğinizi veya sizi çağrıştıracak bilgilere yer verilmeyecektir. Ayrıca görüşmenin size rahatsızlık vermesi halinde soruları yanıtlamayabilir, görüşmeyi sonlandırabilir veya görüşmenin araştırmada kullanılmamasını talep edebilirsiniz.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa veya çalışma bittikten sonra sonuçları hakkında bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim adreslerimden herhangi biri aracılığıyla bana ulaşabilirsiniz.

Araştırmacı : İrem ATASEVER
İletişim bilgileri :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.....
İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :
Telefon Numarası :

EK 6: REŞİT OLMAYAN KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ KATILIMCI ONAM FORMU

Sayın Katılımcı

Ben Başkent Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans programı öğrencisi İrem ATASEVER. Katılacağınız bu çalışma, “Flört Şiddetini Anlamak: Ergenler ve Gençlerin Bakış Açısıyla Flört Şiddeti” isimli, Eylül 2021 ve Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacak tez çalışmamdır.

Flört şiddetini ele aldığım araştırmamda ergenlerin ve gençlerin bu konuya bakış açısı üzerine odaklanıyorum ve araştırma kapsamında sizinle bir görüşme gerçekleştirmek istiyorum. Böyle bir araştırmanın romantik ilişkilerde şiddet davranışlarına yönelik lise ve üniversite öğrencilerinin bakış açısının anlaşılmasına, bunu önlemek için geliştirilebilecek programlara ve politikalara yardımcı olacağına inanıyorum.

Bu araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin izni ile gerçekleşmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmaya katılıp katılmamakta tamamen özgürsünüz. Araştırma herhangi bir istenmeyen etki veya risk taşımamaktadır. Katılımınız sizin ve velinizin istekliliğine bağlıdır, araştırmaya katılmayı reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmanın akademik başarınıza, okul ve öğretmenlerinizle olan ilişkilerinize hiçbir etkisi yoktur. Araştırmaya katılma veya ayrılma durumunuzdan bunların hiçbirisi etkilenmeyecektir.

Görüşmemizin en fazla 40 dakika süreceğini düşünüyorum. İzniniz olursa veri kaybını engellemek adına görüşmemiz kayıt altına alınacaktır. Bu kayıtlar araştırmacı olarak benim bilgisayarımda şifreli bir klasörde muhafaza edilecek ve araştırmanın sonuçlanmasıyla beraber imha edilecektir. Görüşme sırasında söyleyecekleriniz tamamen gizli tutulacak ve araştırma sürecinde hiçbir şekilde kimliğinizi veya sizi çağrıştıracak bilgilere yer verilmeyecektir. Ayrıca görüşmenin size rahatsızlık vermesi halinde soruları yanıtlamayabilir, görüşmeyi sonlandırabilir veya görüşmenin araştırmada kullanılmamasını talep edebilirsiniz.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa veya çalışma bittikten sonra sonuçları hakkında bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim adreslerimden herhangi biri aracılığıyla bana ulaşabilirsiniz.

Araştırmacı : İrem ATASEVER
İletişim bilgileri :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

...../...../.....
İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı:
Telefon Numarası :